

CALENDARI CATALA

DEL ANY

1879

ESCRIT PER LOS MES REPUTATS AUTORS
CATALANS, MALLORQUINS Y VALENCIANS,

Y COLOCIONAT

PER

R. P. BRIZ Y F. MATHEU.

Any quinsse de sa publicació.

BARCELONA:
JOAN ROGA Y BROS
CARRER DEL HOSPITAL, 87.
1879

TÀULÀ

Fires y Mercats.	3	J. Martí Volguera.)	70
Santural.	5	Fundació del convent	
Bona recepta.	10	de Jesús.	71
Poet d'amor (Felip Pizzini).	14	A mon fill (R. Ferrer)	72
Les Reys J. Vilella	14	En la mort d' una amiga (A. de Valldaura)	74
" F. P. Briz	15	L' Atlàntida (J. Ll. Puma)	74
Timidessa Agnès Ar-mengol de Blanxart.	16	La escala de la pòmara (A. Guimerà)	75
La Dama del Rat-Pe-nat (Teodor Llorente).	16	Quixoties (J. Pons.)	76
Les quanques (José Pe-rez).	17	A la Mare de Déu (V. Penya)	79
Sonata (J. M. Coster).	22	A un parayna	81
La dona de Montpe-ler (C. Gathen).	22	Elegia de Properci (J. Sordà)	82
Les dues ençau-tes (Ricard Mistral).	22	La primula (M. V. A.)	84
Barcarola (Carles Agustí i Coster).	26	Al Escryta Joan Kolobayn (M. V. Amer)	85
Montge Ramon Puig y Duran.	28	Al creixer de la filla (V. Maspons)	87
Pio IX (Miquel Milà y Fontanals).	29	Cansó de bressol (Da-mià Calvet)	89
Brots de Farigols (In- søph Franquessà y Go- ma).	29	Al Sr D. Lluís Cutxet J. Montserrat	90
Amor de s' anima (Ma- nuela dels Herreros y Sors de Bonet).	30	Deix escriure en català.	94
Nocturne (E. Vilanova Desverglasses).	30	Lo lay de Clars de An- duse (V. Balaguer)	95
La gran literari (A. de Bofarull).	31	La Germana de la curi- tat (J. Serra)	96
D' algunes medis pera fomentar la literatti- ra catalana (G. Vidal).	33	A la Mort (R.)	98
Tenebres (M. Costa).	35	A... (P. de Boter)	100
Orfinesa (E. Francesc).	35	Lo moll d' sygna (G. Roselló)	101
Lluny del mon (D. Ferré).	38	La Creu (J. Verdaguera)	103
Lo treball de Sant Jo- sep (M. de Bet) (Joach).	38	A una mare (A. de Quin- tana)	105
Lo Balladys (A. de Pa- ges).	38	Expiració à Sta. Agnès de Malanyanes y La	
Calendau (F. Bartrina).	43	Rosa (A. Anestís)	106
En Victor Lleutaud (A. Balaguer).	44	Montanyana (F. Ubach)	111
De bressol T. Thos.	45	Pura J. Serra	113
A la memòria d' en F. Pizzini (A. Molina).	47	A Julia (R. E. Basago- dal)	113
A Alicia J. H. Ferrer.	49	Anyacostament (R. Pico)	114
La creu del port (Th. Fortuna).	51	La Castanyada (M. Ge- ràsia)	117
La cançó del turner (A. Carata).	57	Anniversari (J. Collell)	118
Dues arpes (G. Manya).	59	La filla del sacerdot (A. Mastrià)	119
Al entrar al convent	61	Lo songlet (P. Bertran)	121
	61	" (A. Gallard)	123
	62	Esperança (L. F.)	124
	64	A mà symia (M. Ribot)	125
	67	Lligrimes (M. Obrador)	126
	67	Lo ferro-carril de Vich (F. Masferrer)	127

DONATI
JOSE O. ROIG

FIRES Y FESTES MAJORS.

JUNY. 1 Artés, Pons y la Bisbal. 8 Amer, Manlleu y Montclar. 2 Igualada. 14 Sant Hilari. 17 Borges de Urgell, Mollerat, Navata, Palau-solità, Sant Celoni, Sant Quirze de Besora y Santa Pau. 19 Besalú. 20 Arribans, Sant Feliu de Pallerols y Sant Pau de Torroella. 21 Castellterçol. 22 Baptista de Francolí y Taradell. 23 Gervera. 24 Sant y Cervià. 25 Torrelles y Sant Feliu de Bur. Segon diumenge, Segur d'Urgellense, Tarrasa, Guàrdia de Berga, Palafrugell.

FEBRER. 2 Cistella, Castelló, Motriu, Molins de Rey, Calonge, 10 Sant Llorenç dels Pitarres y Pont de Claramunt. 8 Isona, 22 Figueres y Tortosa. 24 Gressén. 25 Gervera y Santa Coloma de Farners. Moià, Primer diumenge, Balsareny, y diumenge avans de Carnestoltes, Balaguer y Palafrugell. Diumenge de Carnestoltes, Vilafranca. Dijous primer de Carnestoltes, Berga.

MARÇ. 3 Cardona y Santa Coloma de Farners. 21 Alpens, Mollerat, Segon diumenge, Morella. Primer diumenge, dilluns y dimarts de Quaresma, Sedó de Urgell. Primer diumenge de Quaresma, Solsona y Sant Martí Sacalm. Segon diumenge de Quaresma, Cardona y Catí. Segon diumenge de Quaresma, Selva, y Capellades. Terç diumenge de Quaresma, vila de Garcia. Diumenge de Pasqua, Ripoll.

ABRIL. 1 Mayola, 3 Catí, 10 Lleida, Corts, Pobla de Segur y Pradell. 14, 17 y 18 Agramunt, El Camí dels Marçals, Soliva y Verdú, 21 Bellmunt, 22 San Sadurní de Noya. 26, 29 y 30 Piera, Bescanó, Dimarts de Pasqua, Bellpuig. Segon dia de Pasqua de Resurrecció, Palafrugell. Terç dia de idem, Peralada y Núria. Segon diumenge després de Pasqua, Arenys de Mar i Tortosa. Dissetge següent, Catí. Terç diumenge y segon diumenge, Sabadell. Primer diumenge, Vilafranca.

MAYA. 1 Besalú, Olot, Tarragona, Tàrrega, Perelló, Sant Pere de Casserres y Vilafamés del Panadell. 3 Vilafranca, Agramunt, Tercerdiabarra, Figueres y Vich. 4 y 5 Vicálvaro. 3, 8 y 9 Sant Boi de Cardona. 8 Caldes. 9, 10, y 11 Agramunt. 11 y 12 Sant Joan de les Abadesses. 13 Sant Llorenç dels Pitarres, 15 Trepucó, 18 Arbúcies, Banyoles, Cardona, Palamós y Tortosa. 19 y 20 Tàrrega de Montgrí, Amer y Móra. 20 Vilafranca. 21 Maçanet. 22 Llagostera y Pobla de Segur. 24 Molins de Rey y Tortosa. 25 Caldes de Malavella, Mataró y el Masnou. 26 Palamós i Granollers. 27 Sant Antoni de Vilanova y Santa Coloma de Queralt. 28 Arts del Vall de Lord. 26, 29 i 30 Alinyà. 31 Molins de Rey, Copons y Arbúcies. Molins. Diumenge després de Santa Creu, Tàrrega i Tercerdiabarra. Terç diumenge després de Pasqua, Tarragona. Dia de la Ascensió, Cambrils, Lleida, Mollerat, Sant Cugat del Vallès y Torelló. Diumenge després de la Ascensió, Alpens. Dijous, divendres y dissabte avans de Pasqua de Pentecosta, Tarragona. Ultim diumenge, Tarragona.

JUNY. 2 Sant, 11 Salàs, 14 Cistella, Santa Pau y Sant Celoni. 13 Calonge, 14 Pineda y Trepucó. 25 La Bisbal, Trepucó y Pons, Mollerat. Diumenge de Pentecosta, Plegamans, Molins y Sant Genís de Vilassar. Segon dia de Pasqua, Molins de Rey, La Bisbal y Girona. Terç dia, Granollers y Mura de Llers. Divendres y dissabte després de Pentecosta, Palafrugell y Arts del Vall de Lord. Dissetge idem, Copons. Diumenge avans de Corpus, Arbúcies. Dia de Corpus, Vilafant.

JULIOL. 9 Arenys de Mar. 14 Santa Coloma de Queralt, 11 Calonge, 17 Mollerat, 19 Vilassar, 22 Massanet de la Selva. 23 Amposta, Reus, Tarragona de Montgrí y Sant Salvador de Olo. Molins, segon diumenge del mes, Esparreguera. Terç diumenge, Vilassar y Viladecans.

AGOST. 1 Cistella y Palafrugell de Rey, 3 Gervera, Mura de Ebro, Sallent y Maçanet. 5 Gervera, Massanet de la Selva y Piera. 4 Trepucó, 9 Olot, 14 Agramunt, Arbúcies, Castelló, Espolla de Francolí, Sant Llorenç dels Pitarres, Móra y Riudoms. 11 Barberà, 14 Lleida y Caldes de Malavella. 17 Novart. 18 Bellpuig y Borja de Urgell. 27 Figueres, Prades, Ripoll, Solsona y Tàrrega de Montgrí. 27 Olot de

Montserrat. 28 Manlleu y Montblanch. 29 Granollers, Igualada, Tortosa de Segre y Pineda. 28 y 31 Alcover, Móra la Nova. Primer dissabte després de Sant Martí de Montserrat. Primer diumenge, Sedó, Manresa. Segon dijous, La Bisbal, Queralt d'Urgell, Manresa.

Sant Jordi. 1 Alcarràs y La Bisbal, 2 Grandierra, - Monestir de Montserrat. 3 Balaguer, Calaf, Sant Cugat del Vallès, Vilafranca y Vilaür, 11 Inca, 14 Almenar, Aiguaviva, Cardona, La Granadella, Torroella de Montgrí, Tarragona, San Sadurní, Sabadell, Perpià i Santa Coloma. 15 Aiguaviva y Vilafranca. 16 Baga y Aiguaviva. 21 Berga, 23 Gessa de la Selva, 24 Berga. 25 Mataró, 26 San Llorenç del Penedès, 28 Lleida. Hostalric, Samperdor, Corbera y Vich. 29 Móra la Nova. Primer diumenge, San Llorenç Sabadell. Primer diumenge y dilluns, La Jonquera. Segon diumenge, Castelldefels. Terç, Caldes. Cuart, Tortosa y Tarragona.

Setembre. 1 La Bisbal del Penedès, 8 Vilafranca, 10 Cardona de Montbui, 11, 12 y 13 Bellver de Cerdanya, 14 Arburus, 15 Estany de Ansó, 16 Besalú y Ripoll, 18 Camprodon, 19 San Juan de las Abadesas, Vendrell, Ripoll y Verdú, 19 Olot, 20 Olotrich, 21 Figueres, 22, 23, 24 Tossa de Mar, 25 Tarragona. El Tornell y Alcover. 26 Mora la Nova, 28 Cardona. Preretorn, Pons y Vilafranca del Penedès, 29 Girona y Tarragona. Tortosa. Primer diumenge després de Sant Miquel, Tarragona. Segon diumenge del mes, Albiça y Bradís. Terç diumenge, Palafolls, Queralt d'Urgell, Tarragona, La Bisbal y Manresa. Ultim diumenge, Altanilla y Pia de Cabra.

Setembre. 1 Valls, Magallón, Sant Feliu Sacerdot, y Seny de Urgell, 2 Puigcerdà, Viladamat, Unió de Llises y Seny de Urgell, 4 Pons de Lluis, - Olot, 5 Sant Joan de les Abadeses, 6 Armer, Cervià, Ullastrell y Solsona, 11 y 12 Sabadell, 13 Arbós, 14 Arbeca, 15 Cambrils y Pons, 17 Hostalric, 18 Valls, La Llacuna, Manresa, Olot, Orgaña, Puigcerdà, Torelló, San Feliu de Torroella y Torroella de Montgrí. Mosòbix. Segon diumenge després de tots els sants, Tortosa, Vilafranca i Santpedor. Segon diumenge, Bandera d'Arany de Manresa y Sant Quirze de Mediona.

Setembre. 1 San Felip de Boí, 2 Tarragona y Torroella de Montgrí, 4 Agullana y Cardona, 6 Tarragona, 8 Agust, Palafolls, Cardona, 9 Tarragona, 10 Arbós, Balaguer, Castelló, Hostalric y Tarragona, 11 Barberà, 12 Banyoles, Cervià, Falset, Llers, Montblanc, Olot, Vilafranca, Tossa de Mar, 13 Tarragona, 22 San Llorenç Sabadell, 27 Pinada, Molins. Primer diumenge, Sabadell y Viladecans, y lo segon, vila de Garcia.

MERCATS.

La dilluns de cada setmana: Agullana, Lleida, Manresa, Olot, Banyoles, Sant Felip de Boí, Tarragona, Tossa de Mar, Vilafranca del Penedès, Llofriu, Arties de Segre, Montblanc, Sant Martí de Montserrat, Cistella, Tarragona, Tarragona, Igualada y Valls. Lo dilluns: Agullana, Cardona, Figueres, Girona, Grandierra, Lleida, Manresa, San Sadurní de Noya, San Hilari de Voltrera, Viladamat, Palafolls, Móra de Ebre y Bellver. Lo divendres: Cervià, Balaguer, La Bisbal, Olot, Seny de Urgell y Torelló. Lo dissabte: Arties de Segre, Badalona, Cerdanyola, Cistella, Esparraguera, Mollerussa, Molins, Móra la Nova, Pals, Puigcerdà, Ripoll, Roda, Roca, San Pedro de Rodes, Sant Quirze de Besalú, Sant Quirze de Besalú, Tarragona, Santmanç, Tarragona, Cistella, Valls, Besalú y Bellver. — Menys extracatalans — 13 Juliol y 18 Novembre, Calella. 20 de Novembre, Sant Andreu.

JANER.

Aquest mes té 31 dies.
Les dies s' allarguen
1 hora 10 min.

- 1 dim. CAP d' ANY.
2 dij. s. Macari.
3 div. s. Daniel mr.
4 dia. s. Tito bisbe.
5 diu. s. Telesforo.
6 dill. ♫ Los Reys.
7 dim. s. Ramon P.
8 dim. s. Teodif mr.

⌚ 4 de 11 y 25 m.
del mat. Bon temps.

- 9 dij. s. Julià mr.
10 div. s. Neixades.
11 dia. s. Higiní.
12 diu. s. Arcadi mr.
13 dill. s. Gomera.
14 dia. s. Hilari bis.
15 dia. s. Pau ermo.

- ⌚ 4 de 11 y 11 m.
del mat. Fons

- 16 dij. s. Marcelia.
17 div. s. Antoni Ab.
18 dia. sta. Prisca.
19 dia. s. Canut rey.
20 dill. s. Fabià pap.
21 dim. s. Fructuosa.
22 dim. s. Anaclet.

- ⌚ 4 de 12 del dia.
Gelada.

- 23 dij. s. D'efonso.
24 div. s. Timoteo b.
25 dia. la c. de s. Pan.
26 dia. sta. Paula.
27 dill. s. Joan Cris.
28 dia. s. Julia.
29 dim. s. P.º de Sol.
30 diu. sta. Martina.

- ⌚ 4 de 11 y 25 m.
Pujos

- 31 div. s. Pere Nofra.

FEBRER.

Aquest mes té 28 dies.
Les dies s' allarguen
1 hora 14 min.

- 1 diu. s. Cecili.
2 diu. ♫ La CARME.
3 dill. s. Blay bisbe.
4 dim. s. Rembert.
5 dim. sta. Agata.
6 dij. sta. Doroté.
7 div. s. Ricart rey.

⌚ 4 de 11 y 25 m.
del mat. Bon temps.

- 8 dia. s. Joan de M.
9 dia. sta. Apolonia.
10 dill. s. Guillem.
11 dim. Los set serveus
de Maria fita.
12 dim. sta. Eulàlia.
13 dij. s. Benigne.

- ⌚ 4 de 7 y 2 m.
del mat. Lluvia.

- 14 div. s. Valentí.
15 dia. s. Fansti.
16 dia. s. Honest mr.
17 dill. s. Ròmul mr.
18 dim. s. Simó bis.
19 dim. s. Menauet.
20 dij. s. Nemesi mr.
21 div. s. Síriol mr.

- ⌚ 4 de 4 y 12 m.
del matinada. Fons.

- 22 dia. s. Abell bisbe
23 dia. s. Pere Damia.
24 dill. s. Matias ap.
25 dim. s. Avertano.
26 dia. Ntra. Sra. de
Guadalupe.

- 27 dij. s. Leoniro.
28 div. s. Ruffi.

MARS.

Aquest mes té 31 dies.
Les dies s' allarguen
1 hora 13 min.

- 1 diu. s. Rosendo.
⌚ 4 de 8 y 7 m. del
mat. Granada.
2 diu. s. Simplici.
3 dill. s. Ximèteri.
4 dim. s. Castrebro.
5 dim. s. Gerasi.
6 dij. s. Olegari.
7 div. sta. Tomàs A.
8 dia. s. Joan de D.

⌚ 4 de 1 y 13 m. del
mat. Bon temps.

- 9 dia. s. Pacia bisb.
10 dill. s. Melit.
11 dim. s. Eulogl b.
12 dim. s. Gregori.
13 dij. s. Rodrige.
14 div. sta. Madride.
15 dia. sta. Madrona.

- ⌚ 4 de 3 y 50 m.
del mat. F. herman.

- 16 diu. s. Heribert.
17 dill. s. Patri.
18 dim. s. Gabriel.
19 dim. s. Joseph.
20 dij. s. Nicet bisbe.
21 div. s. Benet.

- 22 dia. s. Dengranias
⌚ 4 de 9 y 10 m. del
mat. Bon temps.

- 23 dia. s. Victòria.
24 dill. s. Timotén.
25 dim. ♫ La ANUN.
26 dim. s. Brani.
27 dia. sta. Lídia.
28 div. s. Sixto B.
29 dia. s. Eustasi.
30 dia. s. Joan Clí.
31 dill. sta. Balbina.

- ⌚ 4 de 1 y 13 m. del
mat. Bon temps.

ABRIL.

Aquest mes hi 31 dies.

Los dies s' allargan
1 hora 10 min.

- 1 dim. sta Teodora.
 2 dim. s. Fran. da P.
 3 dij. s. Betet de P.
 4 div. s. Jaïdoro.
 5 dim. s. Vicent Per.
 6 diu. s. Celest.
 7 + 10 y 33 min.
 + 1 hora temps.
 8 dill. s. Epifani.
 9 dim. s. Dionis bis.
 10 dim. sta Maria C.
 11 dij. s. Ezequiel.
 12 div. s. Lluc la G.
 13 dim. s. Victor.
 14 dim. s. Hermenegig.
 15 + 2 y 18 min.
 + 1 hora temps.
 16 dill. s. Tiburti.
 17 dim. s. Anastasi.
 18 dim. s. Teribi.
 19 dij. s. Anicet.
 20 div. s. Eleuteri.
 21 dim. s. Vicenta mr.
 22 dim. sta Ines.
 23 dill. s. Anselmo.
 24 + 2 y 4 min.
 + 1 hora temps.
 25 dim. s. Payo papa.
 26 dim. s. Josep. p.
 27 dij. s. Gregori.
 28 div. s. March er.
 29 dia. s. Marcellino.
 30 dim. s. Pere arm.
 31 dill. s. Prudenci.
 32 dim. s. Robert.
 33 + 2 y 25 min.
 + 1 hora temps.
 34 dim. sta Patherina de Pena.

MATX.

Aquest mes hi 31 dies.

Los dies s' recuren
1 hora 10 min.

- 1 dij. s. Felip.
 2 dij. s. Antoni h.
 3 dia. Sta. Creu.
 4 dim. sta Molena.
 5 dill. La C. s. agn.
 6 dim. S. JUAN AN.
 7 dim. s. Estanislao.
 8 + 21 min.
 + 1 hora temps.
 9 dij. A de s. Miquel.
 10 dij. s. Gregori.
 11 dia. s. Antoni arq.
 12 diu. s. Marmet. h.
 13 dill. s. Pauera.
 14 dim. s. Pere rega.
 15 + 2 y 44 min.
 + 1 hora temps.
 16 dim. s. Bonifaci.
 17 dij. s. Isidro.
 18 dij. s. Joan Nepo.
 19 dia. s. Pauel B.
 20 dia. s. Venanci.
 21 dill. s. Ivo adv.
 22 dim. s. Baudilino.
 23 dim. sta Maria S.
 24 + 5 y 50 min.
 + 1 hora temps.
 25 dij. s. La ANCIA.
 26 div. A de s. Joann.
 27 dia. sta Sosana.
 28 dill. s. Gregori.
 29 dill. s. Felipe Ne.
 30 dim. s. Juan p. m.
 31 dim. s. Just ob.
- + 11 y 45 min.
 + 1 hora temps.
- 29 dia. sta Teodosia.
 30 div. s. Fernando.
 31 dia. sta. Angelia.

JUNY.

Aquest mes hi 30 dies.

Los dies s' allargan
1 hora 11 min.

- 1 dim. s. Fortunat.
 2 dill. s. Marcell.
 3 dim. sta. Clotilde.
 4 dim. s. Freo Car.
 5 + 1 y 44 min.
 + 1 hora temps.
 6 dij. s. Sanchez.
 7 div. s. Norbert.
 8 dia. Fermi b.
 9 dill. s. Salustia.
 10 dill. s. Ricart b.
 11 dim. sta. Margar.
 12 dim. s. Bernabé.
 13 + 5 y 5 min.
 + 1 hora temps.
 14 dij. Conce.
 15 div. s. Antoni Pa.
 16 dia. s. Basili.
 17 dim. s. Modest.
 18 dill. s. Luise.
 19 dim. s. Ismael.
 20 dim. s. March.
 21 dij. s. Gervasi.
 22 + 8 y 29 min.
 + 1 hora temps.
 23 div. S. C. de J.
 24 dia. s. Lluis Gon.
 25 dia. s. Pauli b.
 26 dill. sta. Agripina.
 27 dim. la N. s. J. B.
 28 dim. s. Guillem.
 29 dij. s. Joan y P.
 30 div. s. Zoyla mr.
 31 + 6 y 5 min.
 + 1 hora temps.
- 26 dia. s. Leon II.
 27 diu. P. P. P.
 28 dill. La C. des. P.

JULIOL.

Aquest mes té 31 dies.
Aquests dies s'excursen
1 hora.

- 17 dim. a. Galo ob.
21 dim. la V. de N. S.
23 dij. a. Tritó.
② a les 9:45 m. m.
Cap. Color.
4 dir. a. Laurean.
5 dij. a. Miquel.
6 dir. V. La P.
7 dill. a. Fermí.
8 dim. sta. Isabell.
9 dim. a. Zenon.
10 dij. a. Cristófol.
11 dir. a. Pio I papa
③ a les 9:30 m. m.
la m. Trinitat.
12 dir. a. Joan.
13 dir. VI. a. Aneto.
14 dill. a. Bonavent.
15 dim. a. Enricrich.
16 dim. n.s. del Cor.
17 dij. a. Aleix.
18 dir. a. Federich.
19 dir. a. Vicente.
④ a les 9:15 m. m.
sems.
20 diu. VII. a. Elisa.
21 dill. sta. Primitedes.
22 dim. sta. M. Mag.
23 dim. a. Llibori.
24 dij. sta. Cristina.
25 dill. **⑤** a. JAUME.
26 dir. sta. Ans.
⑥ a les 10:45 m. m.
San Tecla.
27 diu. VIII. a. Pant.
28 dill. a. Nasciri.
29 dim. sta. Maria.
30 dim. a. abdon.
31 dij. a. ignaci.

AGOST.

Aquest es mes 31 dies.
Les dies s'excursen
1 hora 20 mts.

- 1 dill. a. Pere.
2 dir. n. a. dels Ang.
⑦ a les 7:21 m. m.
Tempsat.
3 diu. IX. la Inv.
4 dill. a. Domingo.
5 dim. n. a. de la N.
6 dim. La Trinitat.
7 dij. a. rayetano.
8 diu. a. Ciriac.
9 dir. a. Rosari.
10 diu. X. a. Llorenç.
⑧ a les 9:17 m. m.
en Taur. Llorenç.
11 dill. sta. Flora.
12 dim. sta. Clara.
13 dim. a. Casimiro.
14 dij. a. Eusebi.
15 dir. **⑨** A. de N. S.
16 dia. a. Roque.
17 dia. XI. a. Josqui.
⑩ a les 8:10 m. m.
en Les tres.
18 dill. a. Agustí.
19 dim. a. Mart.
20 dim. a. Bernat.
21 diu. sta. Juana.
22 dir. a. Simofriano.
23 dia. a. Felip.
24 dia. XII. Parcissim.
D a les 3:20 m. t.
Rapides. vent.
25 dill. a. Lluis.
26 dim. a. Cefarino.
27 dim. a. Joseph.
28 dij. a. Agustí.
29 dir. la deg. a. J.
30 dia. sta. Rosa.
31 dim. n. a. Consol.
⑪ a les 7:50 m. m.
en Piers. Chabot.

SETEMBRE.

Aquest mes té 30 dies.
Los dies s'excusen
1 hora 40 mts.

- 1 dill. a. Gil.
2 dim. a. Antoni.
3 dim. a. Tomàt.
4 dij. sta. Candida.
5 dill. a. Llorenç.
6 dir. n. a. de la C.
7 dia. a. Augustal.
8 dill. **⑫** N. de N. S.
⑬ a les 8:13 m. m.
Germàs. vent.
9 dim. a. Gorgoni.
10 dim. a. Nicolas.
11 dij. a. Proto.
12 dir. a. Lencio.
13 dia. a. Eulogi.
14 dia. XX. El Dul.
es N. de Maria.
15 dill. a. Nicomedes.
16 dim. a. Cornell.
⑭ a les 6:50 m. m.
San Tecla.
17 dim. a. Pere.
18 dij. a. Tomàs.
19 dir. a. German.
20 dia. a. Eustaquí.
21 dia. XVI. Los Dir.
22 dill. a. Maurici.
D a les 9:25 m. m.
Rapides. vent.
23 dim. sta. Tecla.
24 dim. N. S. Mered.
25 dij. a. Maria.
26 dir. a. Ciprià mr.
27 dia. a. Cosme.
28 dia. XVII. a. Wen.
29 dill. La D. a. Miq.
30 dim. a. Geroni;
⑮ a les 9:25 m. m.
Arxi. - Bernat.

OCTUBRE.

Aquest mes té 31 dies.

Los dies s' excusen:
1 hora 24 ms.

- 1 dim. s. Àngel C.
2 dij. s. Àngel G.
3 div. s. Candi m.
4 dia. s. Francesc.
5 diu. s. Pauet.
6 dill. s. Bruno.
7 dim. s. Marcus.
8 dim. sta. Brigida.
Q a les 1 y 22 m. de
la nit. Plaça.
 9 dij. s. Dionis bisbe.
10 div. s. Francesc.
11 dia. s. Nicols bisbe.
12 dim. N. S. del Pi.
13 dill. s. Eduard.
14 dim. s. Calixto.
15 dim. sta. Teres.
Q a les 3 y 18 m. de
la tarda. Església.
 16 dij. s. Galo abad.
17 div. sta. Eugènia.
18 dia. s. Lucas.
19 dim. s. Pere de Al.
20 dill. s. Joan Cane.
21 dim. sta. Ursula.
22 dim. sta. Maria S.
D a les 9 y 27 m. de
la mat. Rosarija.
 23 dij. s. Pere Pasc.
24 div. s. Rafel Art.
25 dia. s. Crispí mir.
26 dia. s. Evarist.
27 dill. s. Vicent.
28 dim. s. Simon.
29 dim. s. Narcís.
30 dij. s. Candi m.
Q a les 9 y 18 m. de
la mat. Plaça.
 31 div. s. Quint.

NOVIEMBRE.

Aquest mes té 30 dies.

Los dies s' excusen:
1 hora 38 ms.

- 1 dia. **25** Tots Sants
2 diu. sta. Eustaquia
3 dill. Los Moros.
4 dim. s. Carles Bor.
5 dim. s. Zacarías.
6 dij. s. Sever.
7 div. s. Florenci.
Q a les 6 y 4 m. de
la mat. Plaça.
 8 dia. Los 4 Marts. c.
9 dia. El Patrocinio
de Ntra. Sra.
10 dill. s. Andreu A.
11 dim. s. Martí bisbe.
12 dim. s. Martí papa.
13 dill. s. Estanislao.
D a les 12 y 17 m. de
la nit. Temps vari.
 14 div. s. Serapi m.
15 dia. s. Eugeni bis.
16 dia. s. Elipid.
17 dill. sta. Gertrud.
18 dim. s. Maxim.
19 dim. sta. Isabel.
20 dij. s. Feliz de V.
D a les 7 y 4 m. de
la nit. Bon temps.
 21 div. La Puríss. N. S.
22 dia. sta. Cecilia.
23 dia. s. Climen.
24 dill. sta. Flora.
25 dim. sta. Caterina.
26 dim. s. Conrat.
27 dij. s. Facundo.
28 div. s. Gregori III.
Q a les 9 y 8 m. de
la mat. Plaça.
 29 dia. s. Sadurní b.
30 dia. s. Andreu.

DESEMBRE.

Aquest mes té 31 dies.

Los dies s' excusen:
10 ms. fins al dia 22.

- 1 dill. s. Eloy bisbe.
2 dim. sta. Hibiana.
3 dim. s. Francesc.
4 dij. s. Barbars.
5 div. s. Sabat bisbe.
6 dia. s. Nicolas de B.
Q a les 7 y 22 m. de
la nit. Ntra.
 7 dim. s. Ambrós b.
8 dill. La Puríssim.
9 dim. sta. Leocadia.
10 dim. S. N. Loreto.
11 dij. s. Dàmas.
12 div. s. Sinesi.
13 dia. sta. Lluïsa.
Q a les 11 y 12 m.
del mat. Regata.
 14 dim. s. Nicusi.
15 dill. s. Eusebi.
16 dim. sta. Albina.
17 dim. s. Llatzer.
18 dia. N. S. de la O.
19 div. s. Neusti m.
20 dia. s. Domingo.
D a les 11 y 24 m.
del m. Temps vari.
 21 dia. ato. Tomás s.
22 dill. s. Zenon.
23 dim. sta. Victoria.
24 dim. s. Delfi.
25 dij. **T** NADAL.
26 div. s. Estebe.
27 dia. s. Joan ap. y e.
28 dia. Los sants Ino.
Q a les 6 y 24 m. de
la tarda. Creuades.
 29 dill. s. Tomás C.
30 dim. sta. Anisia.
31 dim. s. Silvestre.

AL LECTOR.

Havent sigut invitats pel fundador, y constant colecccionador d' aquest CALENDARI, l' entusiasta catalanista en Francesch Pelay Briz, à encarregarnos deud' ara endavant de colecccionar y ordenar aquesta publicació anual, qual direcció i precisan a abandonar causes independents de sa voluntat, acceptarem sa generosa oferta, encara que temerosos de l' èxit, per la nostra poca representació dins la literatura catalana. Mes avuy, recallita ja 'la original peira 'l present volum, al veure l' abundó de notables firmes aplegades y com los més reputats escriptors de Catalunya, Mallorca y València han respondé a la nostra invitació, estem contents d' haver admes l' oferta del fundador del CALENDARI CATALÀ, seguris ja de que aquest podrà ser l' expressió fidel del nostre moviment literari y de que anirà creixent en importància tant com creixerà la literatura qu', en sa esfera, s' honra de representar.

Ara sola falta que l' públic nos donga un acolliment igual al que 'ns han dispensat los literats, estimant, si no 'l complet acert que desitjariem haver assolit, almenys l' entusiasme que 'ns ha guiat en nostra empresa.

FRANCESC MATHÉU.

BONS RECORDS.

L

«Quin il·lustre exemple tenim en esta mateixa ciutat que ocupa l' extrem de nostra Península oposat al nostre...!»

Ella s'ha que cap altra iguala en la prodigiosa activitat científica i industrial, ella que sapèt passar al més alt èmbit casi no verosímil, perpetuant son nom en l'Orient, es la que mostra un amor mes pur i ferm a la llengua dels seus progenitors, fent gràcia d'esmerellar no tant cosa en les obres de la couverte, passatge, sinó també en obres destinades per la estampa a l'immortalitat...»

Això se expressa referint-se a Catalunya D. Joan A. Saco en la preïmperial d'un volum de «Catalunya dialet gallego escrit per D. Joseph Pérez Ballasteros; y nosaltres, després de regracular el generis i il·lustrat escriptor foraster, invitam als que no cregen semblant afirmació para que llegueguen los títols de les obres catalanes que s'han publicat angleseny (1).

La proua de les obres, fet estampar a Valencia per En C. Llobomart, *Diccionari de les llengües catalana y castellana*, per En Jaume Angel Saura 6.ª edició; *Quibus en prosa*, de En J. Pons y Massanet; *Parla catalana y Poems*, de N^o Artur Masriera; *Flores d'anglès*, poesies de diferents autors, publicades per En F. Rodríguez; un plech d'*Esgravats catalans*, *Recorts de la vida ropera*, d' En J. Riera; un estudi sobre «*Les festes catalanes*», d' J. Malagrida y Viladot; *Imatges y costums*, d' En Miquel Palau; *La Carnestoltes a Barcelona en lo segle XV*, de N^o A. Balaguer; lo volvut de Josep Florat; los deus certàmens de l' *Associació literaria de Girona*; de la societat *Nós guerrer y Centre Gravassà*; *Barcelona, rossinyola històrica* de N^o A. Aulestia; *Tragèdias*, d' En V. Balaguer 2.ª edició; *Sant Jordi*, per En F. P. Briz; *Tots i totes* y *Demassys y Tops d'osa*, del citat senyor Llobomart y altres; l' *Ateneu*, de Mossen J. Verdaguera-Broto, del autor d' estas ratlles; *La Diada* traduïda per Mossen Febrer y publicada per en C. Vidal; y l' *Album pintoresch* ma-nommat de *Catalunya col·lecció de vistes heliogràfiques* accompagnades text explicatiu.

Seguinxen repartint-se la Biblioteca catalana, dirigida per En M. Aguiló; lo periòdich *Le Goy* sobre després de alguns anys de no publicar-se va rehoixir a principi de aquest-seguitzen la revista *La Renaixença y l'Art del Pintor*; a Vich s'ha fundat un setmanari buit la títol *La vix de Montserrat* y aquí a Barcelona entra la maniò de periòdics setmanals què sol haver-hi, se distingeix *Lo Nostre* person caràcter mes literari, continuant surtit a Nova York; *La Llibreria* y a Hong Ayres L' *Aurora*, com també los calendaris *Lo Ratpenat*, de Valencia y a Barcelona lo de *L'Art del pintor* y lo *Institut català de Sants* *Iside*.

(1). Deuen fer constar l'oblit en que cayquerem en la mateixa secció del Calendari del any passat deitanci d' incluir la obra «De flor a flor», de nostre amic En Pau Bertran y Brus.

Estant à punt d' eixir *La Poliquaria*, d' En P. Matheu y al no estem mal informats, En P. Brix va a publicar un llibre de poesies que du per nom *Primavera*. N' Enric Vilanova pensa ferne també un altre de quadros de costums y En J. Montserrat posser donça a Dom sa traducció de les *Mariannas de Tyrren* que li vaigó un premi en lo certamen de Montpelier.

A més de la *Societat catalana d' excursions científiques*, qu' es la que publica l' àlbum *panorámico*, no no ha fundat un' altra ab lo títol de *Societat catalana d' excursions*, y Valencia ja compta la de *La Riu-josa*.

Del teatre, com de costum, sois ne parlaré més de passada païg, si l' extensió del present article ho permetés molt podriam dir d' autors, actors y públics. Nos limitarem doncès, a fer constar que, d' entre les moltes obres estrenades, s' ha parlat bon ricch de *Lo Contradicteur* y *La qua de papa*, d' En Soler, Llachadi, d' En Vellut y Codina, y *La mà fresa* y *La qua del vestit*, d' En Ubach.

II.

Hemane aquí lo resultat del *Jocs Florals d' enquadany*.

Fior natural: *La crida majora*, d' En Martí Génis.—*Primer accésit*: *La poesia*, d' En J. Martí y Folguera.—*Segon accésit*: *El seny, anònima*.—*Replacat d' or*: *Enterrament del general català per la conquesta de Malibúcs*, d' En D. Caixet.—*Primer accésit d' or*: *El cors*, del Sr. Martí y Folguera.—*Segon accésit*: *La comparsa Malibúcs*, de la Sra. Na Dolores Moncada.—*Premi d' or y argent*: *La filla de Japón*, d' En J. Torres y Reynal.—*Primer accésit*: *El drac del migdia*, anònima.—*Segon accésit*: *Tardor*, d' En J. Pratgauira.—*Obre d' orgeu y d' ofert per la Deputació de Lleida*: *Carregol de Gerro*, del citat Sr. Martí,—*accésit*: *Lo casal de Crispí*, de N' Arthur Gallard.—*Premiament d' orgeu y d' ofert per la Deputació d'Igualada*: *La Llegend de la Patria*, d' En M. Obrador y Benassau.—*Accésit*: *La carrossa*, del imbrodit Martí.—*Bassa de or y argent*, oberta per la Deputació d' Alacant: *La cosa del treball, del matxix*.—*Apells de or i ofeta pel Ajuntament de Figueres*: *Almudaina*, de identificat autor que l' alta.—*Bret de rotes d' argent ofert per la Societat *La Històrica**: *Primerores*, anònima.—*Primer y segon accésit*: *La Patria* y *La casa de la muerte*, abduïdes del tantas veïtas abomendat Martí y Folguera.—*Tumbaga d' or oferta pel Director del periòdic *L' art del Fogó**: *La Mort de Belisarius*, novela d' En M. Génis.—Los premis de la revista *La Renaixensa* y del *Ateneo* no se adjudicaren.

Lo Sr. President va anunciar que la Deputació de Barcelona oferia pel certamen de l' any vinent, una estatueta de bronze representant la tragèdia al autor de la millor obra dramàtica. Arribà la festa una poesia de comiat feta expressament pel mantenedor En P. Soler.

A mes s' han celebrat lo següents concursos:

ASSOCIACIÓ LITERÀRIA DE GERONA.—Foren premiata excrivint en català los Srs. Bassols y Prim, Ubach, Torres y Reyato, Corolen, Franquessa, Sampere y Pastor Aicar.

CENTRE GRACIENCH.—Sra. Moncerdà, Sra. Vidal (E.), Soler, Fontova, Ubach, Franco, Verdú, Casademunt y Garriga.

CERTÁMEN DE LA RENAIXENSA.—Sra. Sampere, Cocólen, Pella y Riera.

CERTÁMEN DE MONTPELLER.—Sra. Balaguer (A.), Montserrat, Roera, Mathieu, Beventós, Ubach y Martí.

CERTÁMEN CLAVE.—Poesia: Sra. Coca, Riera y Ubach.—Música: Sra. Laporta, Ribera y Fermí.

L' ARANVA.—Sras. Massanés, Valldaura y Moncerdà; Srs. Ubach, Pons, Galceran, Pirossini, Castells (prebres), Peuya, Franco, Vilanova, Verdú y Escuder.

SOCIETAT DE BELLAS ARTS DE LLEIDA.—En Joseph Playan de Porta.

SOCIETAT LITERÀRIA DE SANS.—Sra. Moncerdà; Sra. Soler, Vilanova, Franquessa, Marriera, Fernández, Casademunt, Bassogoda, Fontova, Farré y Martí y Posta.

JOVENTUT CATÒLICA DE TORTOSA.—Srs. Ribas y Casademunt.

CERTÁMEN DE REUS.—Sra. Guiners, Torres y Ubach.

CERTÁMEN DE LLEIDA.—Sras. Massanés y Moncerdà y Sra. Olavech, Ribas y Bassogoda.

NIU GUERRER.—Srs. Roser, Brousa, Arias, Weyler, Fontova, Benom, Cucassó y Granell.

COL·LEGI MERCANTIL.—Srs. Briz, Riera, Pons y aquest Massanés, Ubach, Marriera y Coca.

Com se veu, l' afició als certámens creix cada dia, y n'altres qual' any passat ja cridarem la atenció sobre punt, avuy afegim:

No sempre ixen premiadas obres que 'n sian ben dignas, y alguns cops, lo premi consisteix en un objecte sens importància de cap mena. Convé, doncha tenir compte en la formació dels jurats y es precia que al que guanya un premi se li donga qualcom que, per la materia de que s'afot, puga durar y, per ser de bon gust mereça guardarse. No hi fa res que 'la concursos de literatura no sian tan freqüents ab tal de que sian mes llubits.

Que la literatura nostra cada dia té mes importància, que quan i mes se 'n ocupan fora d' aquí, es un

fet evident. Fins a Catalunya mateix, se veu lo cas d' ocupar-se les publicacions castellanes mas de lo acostumbrat. Això es causa de que drossen lo crit d' alerta, puig sospitem qu' entre tantas n' hi haurà alguna que vol servir-nos de nostra renàtzena per altres fins. Que ningú se deixe enlluernar ab parauas més o menys seductores! Lo catalanisme no ha de ser arma de cap partit, puig està molt perdiament de tals misèries; lo catalanisme es pels que parlen y senten en català y, si ferho, no li ha mena una segona intenció.

MORTS.

Noguany també hem de plantejar la pèrdua de tres bons compatriotas.

Nº Esteve Torrabadella fou un adovnat de nom y erudit sobre tota ponderació en les coses de la terra. Sa modestia era tant gran, que sois coneixien seu valer una pochada amicada de confidències, puix no mesentre aquella se permetia alguna cop mostrat els coneixements quan venia a tots la conversa o quan un avià a la moda desbaratalia sobre algun punt de nostra història y això sempre ab caràcter considerant, puig may se li pogué persuadir pera que donés cap travall a la estampa. Per xo admirava tot lo que 'la altra feyan, si n' era digna, y professava entrañable amur a Catalunya.

Rn Llorens de Cabanyas se distingui per són amor al art y a las lletres. Va publicar travalla en català, y algunes n' hi hagué que se'n va dur premi. Al mateix temps, sempre estava disposat a protagir qualsevol idea que recugueres en bé de nostra patria.

Lo Doctor mossen Antoni Parramon fou un orador sagrat de mèrit, que 's destinava per sa erudició tant en lletres sagradas com en les profanes. Possediba un gust literari exquisit desapollat de tota preocupació d' escola, y havia figurat dignament en lo jurat de algun certamen. Després del exercisi de seu ministeri y de la pràctica en les bonas obres, la literatura era seu pler, y estimava sobre tot la de casa. Qui 'na havia de dir després d' una conversa plena d' entusiasme que ab ell tinguerem, que al cap de pochs dies lo perdriam per sempre més!

Descansen tots tres en pau.

ANTONI CABRERA Y VIDAL.

Després d' sacrits aquests Bona Recorts, ha sortit una «Revista catalana» pera suprir «La Renaixença» suspesa per 10 mesos.—Nota del C.

FOCH D' AMOR.

No cerquén en mis ferides,
ni los cerquén en lo cosa,
encara que sentiu plànyem
y 'm trajan sensa color.

No 'm fert daga ni espasa,
ni tam poth arma de foch,
ni fer per maliciosa
d' inimicis, ni de traydor;
sino 'la util' una donzellá
que 'm abrusament lo cor,
sino dos daurados trenes
que me 'l taben bligit fort.

Donzella que l' abrusares
ah la mirada de foch,
fea qu' espague la sua ardencia
tan alej fresset y olordó.

ò la delçor de los llavis
de pulit coral precios,
ò be una estrata abraçada,
encara que 'm matí d' ames!

+ FELIP PINOZZINI.

LOS REYS.

Nens petits, tendres infants
que 'n l' innocència viviu,
avui vostra libe ria,
avui pienys vostras manas,
la vostra alegre baj,
voldràs avui lo cor meu...
Poseu, infanteta, poseu
la salateta al balcó.

Lo que fossi mes bondat
serà qui traerà mes roses,
y de tota las nies preclousas
perquè 'la reya li luxuriar triat;
puig tot lo mes bò y milló
en sempre de qui mes eren,
poseu nens petits, poseu
la salateta al balcó.

A l' un li portarán sabces
y trompetas y xinietas,
y als altres mes petitets,
capaetas ob hores y cubres

ambelladas y turró.
¡Quina alegria Deu meu!...
Pensem, cansos petits, possem
la sabaleta al balcó.

¡Ay divina, hermessa edat
en quin lluir! I pensament
gosa més en lo present
y no pens en lo passat.
De infant la vostra ilusió
embojita aprofita,
¡ay! ja no posarem
fa sabateria al balcó!...

J. VILELLA.

DEL NATURAL.

— Y votatè, D. Lluís, no sub tocar la guitarra?
— No ho sé; no ho he provat mai.

Animeta meva
passa'l xaragall,
si esta vida es trista
no 'n serà lo ulls.

Satanis de dolresa
de l'usona semblava
son vestiment qu' arriban
d' aquell lloc de pan.

Quan la madurezza
deixa un fruyt saborat
deixa sequest la branca
tot cayent à baix.

Quan vindràs la seva
que t' fa d' ensenyatz?
Animeta meva
canya à madurar.

F. P. Barz.

TIMIDESÀ.

TRADUCCIÓ D' UHLAND.

Per sis seti apartat —bont tant!— he somninda,
mon cor present qu' aruy—passarà mo estigada;
avny diel osaré—tot lo que sent mon anima,
cor meu, no temis res,—oile Deu podrà escoitarnas!

Gentil com las pasquetas—que volan per l' aubaga,
pel caminet del mas—sol passar molta tardesa;
Jo la espero encensat—darrera de las canyus,
sempre ab lo doix afany —de dirli que 'l cor l' ayma,
mes lo coratje 'm fulig—mentres ella s' atanza,
y encar m' amago mes—en comparsa d' asturria.

Lo jorn se va allanyant—seguit de boixes blancas;
nos raigs d'argent, la nit,—ja esten per monts y planas.
No tardis, amur men,—no tardis; ma estimada,
qu' aruy mearà dirle—tot lo que sent mon anima.
Mas ay! quina remor—surt d' entre mitj dels salseros?
Ellerest Deu meu que falg?—M' amago entre las canyus;
després ja sortiré a bajar ses petjades...

AGNÈS ARMEGUOL DE BAHIA.

Per riure l' ensellaren
y encara hi va.

LA DAMA DEL RAT-PENAT.

L

Es un antich Trovador,
y este el pobre nazorat:
la Dama de sus amor
duma es d' estima y honor:
la Dama del Rat-Penat.

De pòpora es son mantei
y els pals da brodat en ell;
flampejan sos negres ulls,
y baix l' argenti capell
s' escapan sos cabells rulsa.

Cepbre de or porta a la ma;
la falda, plena de flors;

ombra una pauma li fa,
y sos pena a besar va
la mar ab matis y remora.

Quó image tan different
la del Trovador dolent
quó li canta dia y nit!...
¿Ra un difunt o un vivent?
¿es un cos o un esperit?

Trist y llor, fexueb y groc,
caminant va poc a poc,
com un mort que torna a viure
manca o son llabi el sonrire
Y als seus ulls el vital foc.

Mareit y bianch el cabell,
dia los anys del pobre vell;
la roba, d' estranyas mensa,
de taranyinas du poca,
y la espasa, de robell.

Y la crita oixpolsegada
ab hastimosa torna
sona sempre accompanyant
sa voz, que surt ofegada
de son pit sangiotejant.

«Yo soc, diu, lo poeta, que avuy surt de la tomba,
no fuxques bella Dama, no fuxques tu de mi;
yo soc lo darrer y últim ressú que encà rimbiamba,
del parlar llencosí.

Yo soc la falagoera dolcissima rondalla
que als joels de la infantesa dona vida y calor;
yo soc cant de aleluya; yo soc crida batalla;
yo soc tenso de amor.

Yo de Pefrer, lo noble, y del devot Cosella,
soc l' ombra, que retorna de son esglay amarell;
yo t' porta la rialba de Jaume Roig, y ab ella
lo sospir de Ausies March.

Soc la parula dolsa que ixqué un jorn dels teus llabia,
com de la bresca nova surt la fluyessa mel,
ab la que tu escribies les gestes dels teus avis,
y pregaves al cel.

«No entens ya, bella Dama, la meva llengua morta?
gao serves remembrances de ton amor per mi?
yo soc lo darrer y últim ressú que 'l vant se 'n porta
del parlar llencosí.»

II.

Com aquell que escolta grat
cançó que ixqué en lo bressol,
la Dama del Rat-Penat.

al trovador ha gitat
les ulls, plens de raigs de sol.

Y lo trovador, bebent
aqueell divinal enemis,
revolcatal y content,
sequí, ah to més valent,
son cantar, y diu així:

«Yo al malferit En Josep l' seguei li vaig mostindre
quan, la dimarts en sa naix posant l' Empereador,
pintà les quatre barres, que al passant y al pervindre
son tot sagell de honor.

Yo, quant lo gran En Jaume, ix, Creu en la senyera,
per ton amor lluyava, les ales plegar fu
a la oruella blava, que estruguia missatgera,
feu en sa tonda el miu.

Io post, lo purissim blanc llir en les mans santos
de ta divina Mare dels tristis Desamparats,
y més son mantell ample, dos orfens a les plantes
tua nus y agenollats!

Yo, com a soy, la roja gransilis a lo ten poble
donar vaig, y Justicia y Llibertat per furs;
y a ton penó de guerra fin, porque may se doble,
passar per dalt dels murs.

Yo per fills vaig donarla, la Fama bd ho pregona,
santa, guerrijants y sabia, poetes y pintors,
agermanant per sempre, Regina en ta corona
les paumes y les bors.»

III.

Tal lo fil d'aurat espella
de sa rondalet el cantor;
y al só de la història aquella,
com se va afilanint la bella!
com reviu lo Trovador!

Sos ulls, fixes en la Duma,
imparsen una flama
de tan estranya virtut,
que encen per tot y derrama
vida, amor y joventut.

Lo front, que sort malastruga
emborrrava, aixa valent,
sense embra, nadri ni arruga;
no hi ha mot que expressar paga
com riu son lliabi placent.

Jove, agradoù, aixerit,
acompanya la mira de or,
y miranisse fil a fit,
abdes senten en llur pit
lo batellar de un sol cor.

Ya la parella amorosa
van cabrint y encercolant
núvolas de color de rosa;
y ab tocada més joyosa
sixis ell repren lo cant:

«Al fue ardent, aymis, que en ton esgoart m' abrusa,
ab violadures ales mon esperit ravis:
yo soc feu propi gos; yo soc la eterna iussa
de ton parlar natiu.

ya muntia á lo seu trono la llengua menyspreada;
guarda to com avansa, cenyida de nous Hors,
y la que ve darrera, llarguisima maynada
de valents trovadors.

Ultra les grans muntanyes, ultra les blavas ones,
les veus dels passats segleys ya formen novells cants;
guyta com altra volta follejen tes besasons
ab Hors primers amants!

Y tu, la més polida de totes tes germanes,
la més enamorada dels vata de un altre temps,
ja que la llum dels àngels y el foc de les sultanes
dus en los ulls ensempe.

«Por què en obrirme tardias los amersos brausos?
per què en renovar ductes los oblidats amore?
vine, y de mou nos vejen, units en eterna llassos,
los segleys venidores.»

IV.

Sa vegu calia altra vegada:
isones aru, bimnes del cel:
neula de la matinada
per la llim del sol brodada
esten ya lo nupcial velí

«Obre tu les ales d' or,
poesia que has triomfat;
y sayga, ubriaca de amor,
en brausos del Trovador
la Dama del Rat-Penat.

THOMAS LLORENTE.

BONA CAMPANETA.

En la icensia de Cabrenys veuse aquí que un dia
ajudá á dir la missa al rector un compare de un dels
masets veihins, home gros, forsut y religiós; pero un
xich tocat del bolet, com sól dirse.

Arriba la hora d' alsaar Nostre Senyor y l' home

comensa à buscar d' una part à l' altre , tombant lo cap , la campaneta , però se la havia deixada à la sagristia y no hi havia modo de maria à cercar.

Rendine que rendinaràs no sabia que fer; més de prompte exclama feulant un scudit:

— Per això no pujerà sense música; no 'n mancava d' altre!

Y 's possa à fer les castanyoles ab los dits, ab tanta forsa quo des del portal se sentian los xechis com si fossen sills mateix.

B.

LES QUATRE ORACIONS.

Laudat perri dominum.

I.

AL ELEVARSE DEL LLIT.

Jesús, mon Deu y Senyor;
ja va naixquent lo meu dia;
feis qu' emprat per mi tot dia,
en vostre servey y amor.

Conservame la salut
per trahullar ab profit,
perque nuant torni a lo llit
cap moment haya perdut.

En los dutes que timiré,
sign Vos el qui m' amusey,
qui 'm dona vides y reney,
qui m' inspeix lo quo he de fer.

Angel castidi, Angel meu
que vos sempre s' mon costat:
no 'm deixis caure en pecat,
mens 'm p' el caut de Deu.

II.

AL EMPRENDRE LO TRABALL.

Mon Deu, Vos que mos creareu
de no res, p' el nostre bé
y perque Adam no 'ns cregut
al travali lo destinarem,

Lo travail accept gustós
a que el pecat mos condens;
feis doncha que tan justa pena
paga humil oferivós.

Que sempre sian nes obres
profítoses a tothom;
per glòria del vostre nom.
y p' el socors de los pobres.

Deslliurarem de tot mal,
daume feyna ab alegria;
y que no passi cap dia
sense gonyar lo sant jurnal.

III.

AL ANAR Á DINAR.

Jesus, Joseph y Maria,
beneixiu aquest dinar,
y may mas cauch per menjar
nóstro pà de cada dia.

Concediu-nos la virtut
de contentar-nos ab poeb,
per conservar en tot loch
la alegria y la salut.

Deu a menjar mas convida
lo precia per lo aliment;
y el deixarsen ab talent
hi gosar de llarga vida.

Comensem donchs a menjar
en la presencia divina;
qui Ell ab noitres aquí dins,
y es Ell qui nos dura el pà.

IV.

AL ANARSEN AL LLIT.

Jesus pare y Senyor meu
qu' estau present devant mi,
Daixa-me sempre dormir
ab la companya de Deu.

Sian a Vos presentata
nos dolors en penitencia,
per alcançar l' indulgència
de mes culpes y pecata.

Mare de Deu, Verge hermossa,
no us allunyeu de mon llit;
euant dormi, guariti meu pit
vostra memòria amorosa.

Arruncien lo mal de rei
de mon cor, que en lo mun plora;
y en venir ma derrera hora,
Mare Santa, duisme al cel.

PERR DE A. PENYA.

SONET.

A uns tendres taronjers de la masia
Gravarem nostres noems com a panyons
D'amor... Fo un any avuy: la sort traidora.
A l'hort de mos plaers mos passos guia.

Aquí escrigué mon nom ma dolça simia;
Ja l' ha esborrat la seva bullidora
De l' arbre vert qu' als besos de l' aurora
En noves flors esclata cada dia.

Son nom aquí escriuí y el llit encara,
Puis l' arbre es secó y morí y l' desampara
Rodant pe l' vent la fulla engràvida.

Ay! ella m' ha olvidat y via contents,
Mes de la vida y l' goix la seva ardenta
No brolla ja en mon cor... que no l' olvida.

JUAN ALCOVER.

Barcelona. 1875.

LES FESTES DE MONTPELLER.

Si 'ns haguéssem proposat fer una ressenya detaillada de tot lo bo, bell y curiós que tingué lloch a Montpellier durant les *festes llatines*, no hauríam sigut osats a agafar la ploma, després de les moltes y belles narracions que s' han publicades, si no hagués sigut pera recomanarne algunes y sobre totes la preciosa colecció de cartes que desde la citada vila escrigué pera *Les Provincias* nostre bon amic l' excelent poeta valencià en Teodor Llorente. Però com que ni l' indole de la publicació, ni les poques planes dc que disposem, nos permeten escriure extensos, no hem tingut tal pretensió limitantnos sola a dir als nostres lectors quatre paraules sobre 'ls actes més importants que en les sobreditas festes presenciarem, omplint per una part lo buyt que d'altra manera 's notaria en aquest CALENDARI y complint al mateix temps ab un deber de cortesia en vers los felibres de Provençal que tan bona hospitalitat vos oforiren.

I deixant apart tot lo que 's refereix a recepcions, festes y altres detalls tan simpàtichs com llurcls d' explicar y reservant pera superioris talents lo judici

de les obres musicals que 'ns feu saborejar l' inspirat mestre y amic nostre en Felip Pedrell, passem a dir quatre mots sobre 'ls aconteciments literaris de aquella dies.

La 23 de Maix à la una del mitxdis tingué lloc lo certámen de la *Société pour l'Etude des Langues Romanes*, presidit per lo distingit historiador de Jaume I, Baró de Tourteolon y ab gran concurs de literats y públics qu' emplissan de gom à gom l' espanyola sala de concerts adornada sposa per aquest arte.

Després dels discursos del delegat del Gobern y del President de la Societat y de tres estenses y minucioses memorics sobre 'ls traballs presentats al concurs, dividits en tres seccions, filologia, prosa y poesia, se'n llegiren tres de les premiades, havent tingut l' honor d' inaugurarne la lectura 'i qui estos ratlles escriví, seguintlo per ordre nostre company en Victor Lienfusel de Marsella qui feu conèixer son valent *Mariu* (premiat ab la *Cigala d'or* oferida per n' A. de Quintana), y després en Roumieux, de Niç, qui recità admirablement un cant de son poema còmic *La Jarjalada*, entretenint agrablement a la concurrencia que ab ses rialles reya; després de lo qual se donà per termenat l' acte, havent-ho exit tothom molt agradat y ab vins desitxos de tornarhi; y especialment nosaltres qu' enviem desd' aquí l' expressió de nostre agràficament als autors dels tres *reports* y molt particularment al Sr. Donadieu per les frases galans que pera 'ls catalans tingué y per los entusiastes picaments de mans que sapigué arrencar al auditori, inflamantlo ab la lectura dels fragments de la traducció de Tirtu de nostre amic y company en Joan Montserrat.

L' endemà dis 24, y en la mateixa sala de concerts celebrarem los primers Jochs florals dels felibres. Presidits per en Mistral, premiant a un català company nostre y essentne proclamada Reyna la bella esposa del cantor de Mirlio, què més hauríam de dir de la festa? Quan n' Albert de Quintana e' axecà y en provençal digué a la més bella de les dames: «Senyora, perquè sou bella y perquè sou l' espessa d'en Mistral, qu' es lo geni de la Provença, en nom del poeta coronat, en nom de Catalunya, us proclam Reyna de la festa»; quan ella pujà a ocupar

lo siti d' honor, ulls baixos y conmoguda, ab son rostre irradiant bondat y hermosura, ab lo caràcteristic trajo de les arlequines; quan l'entusiasme de tot hom se traduï en generals, calorots y llarachs aplaudiments; una impressió poques vegades sentida, un benestar pochs moments gozat com aleshores nos ompliren l'espòrit y 'na foren benvir l'oportunitat de contemplar en tot son esplendor les dues figures més simpàtiques que pogam janay veure: en Mistral qual geni superior se reflectia clar en sa testa ussoleyada, representació de la força, y la encantadora espessa ab que Déu premia'l poeta de Malano, encarnació de l'ideal bellesa. Poques, ben poques vegades podrà reproduuirse aquella festa de germano y de poesia, veritable festa de família que ja may podrèm oblidar. Lo preciós discurs d' en Mistral qu' escoltarem embadalits, la lectura de la poesia catalana, la proclamació de la Reyna, les paraules de cortesia que dirigí en Mistral a Catalunya al terminar la sessió, la coral abrassada que 's donaren provençals y catalans en la vila nativa de Jaume 'l Conqueridor, tot quedari eternament imprès en nostra memòria y sobre 'n nostre cor.

Si concorrença hi hagué als dos certàmens de que hem parlat, més n' hi hagué encara al del *Cercle del Llatí*, que tingué lloc lo dia 25 a la tarda, puix aqueix fou completament públic, haventse escenificat per a celebració l' espanyolissima avinguda del Peyrou, hent podria ballarhi tot Montpellier. Una gentada immensa s' estenia per aquells passets en lo punt més inmediat al estrado que s' havia nivellat al efecte, quan en Quintana, barallant-se materialment ab lo mistral que bufa de dobo, llegí son discurs que fou interromput diferents vegades pels aplausos de la multitud. Llegí 'n secretari Sr. Roque Ferrer una detallada memòria y després y per ordre 'n Sr. Donadieu feu conèixer traduït al francès lo cant premiat ab la copa simbòlica, del poeta de la Rumania, Alecsandri, l'autor s' està rossenya bagué de recitar també son cant del Llatí y en Mistral acabà la festa llegint, ab aquella entonació y aquell accent tan simpàticha, sa magistral *comèdia dels Llatins*, que com les dos primers y més qu' ells, fou aplaudida per aquella massa d' oïdors, tota orellas per sentirlo.

Encara no estavam ben reposats de la festa de la tarda que ja 'ns trovarem altra volta reunits en la mencionada sala de concerts en un banquet ab que

obsequià als forasters la Societat de Llengues Romanes. En mitjà de la major armonia s'passà la vetlla y allavors tingueren occasió de conèixer un per un y detingudament tot aquell estol de felibres, números y valent, que s'consagra a revivar les glòries de la Provença y 'l Llengadoc. Honravan la vetllada les autoritats de Montpellier y 'ls representants oficials d'altres centres que s'confonien entre 'ls membres de la societat obsequiadora, 'ls felibres y 'ls forasters. Al arribar l' hora dels brindis cada hui hi digué la seva, uns llegint versos, altres pronunciant adequats discursos, fins que s'axeca en Mistral y ab aquella ves dolcs y varonil entona la cançó de *la bo Provençal* que trovarán nostres lectors al final d'esta mal endegada ressenya. Si al enraïosar captiva, aquixa agulla dels felibres al cantar desperta; nosaltres sens adouarnoseu cantavam ab ell.

Pero hont més gran, més alta aparegué a nostres ulls aquesta figura fou en lo dinar de la felibreria, a que assistirem l' endemà dia 26. Allí s'pot ben dir que hi havia tota la Provença literaria. Lo respectabile Roumanille, lo pare de la renaxensa com ells li diuhen; lo primorós Aubanel que no content d'haver escrit la *Miongrano ratredouberto* aradora una empenta al teatre provençal; l'alegre Roumieux que sempre 'n té una per dir y qu' està preparant l' edició ilustrada de *La Jardinada*; lo príncep anglès Bonsparte Wyse, que 'ls felibres han pres per germà, y sa simpatica esposa, tan entusiasta l' un com l' altra per la literatura de la Provença; lo bondados abat Roux que plorava com un noy al contemplar tan agradable aplèch; lo sabi Baró de Taurionols qu' ha execut un monument literari el més gran dels nostres reys ab sa història de Jaume I; lo vell Azais, autor del Diccionari del Mitjàdia de la Provença; lo simpàtic Roque-Ferrier, secretari de la Revista de Llengues Romanes, tan sabi com modest; l' erudit y valent Lieutaud, constant atiador del renaxement provençal; l' entusiasta Berliuc-Perussis, promovedor de la major part dels certàmens y festes; y tants y tants d'altres que 'ns es impossible recordar en aquest moment, tois estaven allí reunits en fraternel aplèch y en mitjà de tots, sorí, radiant com sempre, en Mistral entonant la *Cantó de la Cosa* que en aquell acte 'ns regalaven los provençals, fentla passar de primer de mà en mà persa que portàs a Catalunya i recorri de tots plegats. A la prosperitat de Catalunya hi begueren ells y nosaltres a la de Pro-

vensa y junts entonarem lo responement à les estrofes qu' en Mistral cantava, plenes de valentia y d' inspiració.

Aquestes foren les festes principals de Montpellier que lieugerament hem ressenyat. L'entusiasme per la desvetllament de nostres dues patries germanes y l' idea d' una germanò assegurada per la de les dues literatures, foren los sentiments dominants en totes elles y repetidament expressats. L' abraçada de catalans y provençals a Montpellier durrà, si à Deu pla, sempre més. Vella'l cel protegit aquestes dues antigues nacionalitats ab forsa anys de pau, de abundó y de pògrés y que 's paga cumplir aquell vers qu' escrigué en Mistral sobre una joia que guardem ab devoció:

Provenc e Cataloungno un flouri: granars.

F. MATHEU.

II BON PROUVENÇAU.

LOS BONS PROVENSALS.

Batu, au siecle monste sien,
uno amu superbo
que vog faire ren qu' un han
de besti lierbo:
nastrí li bon Prouvençau
aparau lou viel casau
couane han l' alota
nesti diandouete.

Vnei loci qu' que l' a de lli
ens la herbo suranjo.
dins Paris à pien coulis
se porto e se manjau:
nastrí li bon Prouvençau
marinado amé de san,
esquichau l' ancholo
e courranc li jolo!

D' engauigna Paris en tout
cedon a' acomoda,
e lou monund són perdon
esclau de la mode:
nastrí li bon Prouvençau,
chi valle dous sants Grasau,
taguons-nous llibres
e restarem llibres!

Batu el seglo qu' una sén,
un' amu superbo
que vol agabellà un pom
de tota lley d' herbo:
nosaltres bons Provensals
amparem los vells crastis
boni ve a fer l' elecc
end' any la venceda.

Los primors qu' altres nacion
a son gust arrenjan
dins Paris a pien vagons
e hi portian y 's menjau:
nosaltres bons Provensals
cunrem los joys espadi
y adobem la anxova
que lo humor renova.

Al gust de Paris en tot
tothom v' acomoda
y l' mons se torna perdot
esclau de la mode:
nosaltres bons Provensals,
ab la santa Cosa en alt,
fussemos llibres
y restarem llibres.

Se la lengua di nascens
Assombro en purgavals,
se tant d' escrivian coses
pesca de ravin,
nousri li bon Prouvençau,
vers li serre li plus ani
canvren la lengo
de nosdi valengu.

Ara quan vintu Bonsojan,
quan la Macedoni,
aquest brumio per Caton,
aquest per Atoni.
nousri li bon Prouvençau,
au estrage universau
ventarau per l' oll,
e fareu l' atoli.

U un a pou di Clericau
mai que de la Pross,
l' autre creu li Radican
ben mai que li Rous;
nousri li bon Prouvençau,
couchen aquell modissons,
e sonho la Irla
canten la patrio!

Quand lou mes de mai flourit,
tousi vides viure,
e quand lou souleu surrit,
tousi lou van heur,
nousri li bon Prouvençau,
soulen entre li censau
de la noblesa
e de la maiado.

Que li pople alzastari
chusquison si creure,
e tan que d' enfant mordi,
renegoc si reire,
nousri li bon Prouvençau
de Marsiba o ben de Sant,
gardiu la memori
de l' anciana gloria.

N' fa que fan de sang bouslent
en chequant si crutac
N' fa que riuon inciament
e que fan si festar,
nousri li bon Prouvençau,
aus lou mis e lou misan
covran la cresenco
d' uno redimenció.

FREIRE: Mistral.

Si la lengua dels servors
en lo lanch va a joure,
si tant d' infials escriptors
no la 'n votera traure,
nosaltres bons Provençals
de los valis als cincs més alta
n' aquela la lengua
que tot cor l' amengua.

L' un escala era a Boston,
l' altre al Macmuni;
aquest vota por Caton,
aqueell por Antoni,
nosaltres bons Provençals
al suffragi universal
votarem per l' oll
e fareu l' atoli.

L' un te por dels clercs
mai que de la Pross,
l' autre tem les radicals
mai que la Rous,
nosaltres bons Provençals
exaltam aquella pardis
y alcum en la guerra
un homme a la terra.

Quan lo mes de Maix florit,
tuthom vol gaudir,
y quan lo sol resplandeix
tuthom vol mirarla:
nosaltres bons Provençals
celebrem los primers censau
de la soleynada
y de la florada.

Que los pobles embrullis
en se sants obsequen,
e cosa iniants matichits,
debo nolis romper,
nosaltres bons Provençals
de Marsilia o be de Sall,
serveu la memori
de l' antigua gloria.

N' hi ha que eran mala sunch
paljant la ferida,
n' hi ha que riuhen y en la lanch
passan ho la vida:
nosaltres bons Provençals
dans los postres nius payats,
covran la cresenco
d' una redimenció!

M.

Jorn de sant Miquel arcàngel
A nos hores del matí,
Ens conserat ill meu Àngel,
de la vida 'l greu camí.

Les pregaries de ta mare
ben alcancat tal morat:
ton naixement me sembla ara
un miracle de sa fe.

Pronosticava la ciència
medical sois l'onestà darrera
y ha volgut la Provïdència
burlar ses mals avoranyas.

Contemplant la gracia obteua
rich y glòria y vall y vençó...
m' auferga job Deu! la tendressa
de l' agratiblement que tençó!

Ben vingut, pуйx ben t' envia,
bell totant dels esbells d' or;
quant t' regnari, m'ore alegría
la renirer la meu cor.

Mes quasi pesos en l' orfenessa
que t' ametura avinent,
desconeiguda fereça
de la mort omiga sent.

¿Qui restillari ta ignorència?
qui t' mostrerà la virtut?...
Jo "t pogués dar l' experiençia
del mitjà segle qu' he visent?

A la tardor de ma vida,
casi assentit per la mort,
ve s' adolorir ma partida
lo llugum d' unir m'eu fort...

¡Deu del Cel!, quant m' achaper
l' esdevenidor perill,
sic sis ulls y esclami:—Oh, Pare,
vos encoman al meu fill!

MARIAN AGUILÓ Y FUSTRER.

Barcelona 20 Setembre de 1873.

MISSATGE.

Aureneta missatgera
que te tornas à ton niu,
si ella encara allí m' espéra,
vns a escoltar lo que diu.
Si m' estima com solia,
Li dirás
lo nom que dich cada dia
sempre que vens y vas.

Vola, vola; si l' has vista,
no t' hi pares en ton niu,
torna à dirme si està trista,
si al pensar en mi sonrìa.
Si mon record sorva encara,
Li dirás
que de par meva com era
l' endemà hi tornarás.

Mes si per dissort es forta
transplanta aviat ton niu,
que forà d' ella tot plora
y tot mor si ella no hi vin.
Ó si un altre amor l' inquieta,
Li dirás...
no diguas res, aureneta,
però no tornes pas.

RAMON PUIG Y DURAN.

Si 't dius Pere y 't fa dir Pedro,
passa l' Euro.

A PIO IX.

Los pobles s' extremenixen—és intentan vans concertar
miracles com adoran—una tjaia sanguinenta:
los ídols de les rases—que han de lluytar entr' ells.

La ciència superbiosa—oblida 'l drèt sender;
va vomitant o dejó—contraria pensaments,
y mata la esperança—y 'ls cors omplis de gel.

Domitada la natura—per mil enginyos potents,
als fortunats sedolla—d' enervadors plahera...
Les turbes envejoses—gaudir volen també.

No mes hi ha una roca—que a cap onada tem,
host raja la fontana—del ver, del ba, del bell,
host tot arreu floreixen—les flors d' amor y fe.

Allí un sant veï n' aveca—de vants tressors heros;
les seves matis sagrados—per l' univers estan,
com fer dies terrible—y dies com manxa anyell.

De vades q' entorren—l' entich maleyt serpent;
de vades lo serveixen—cohdicia, erguill, plahers,
que a aquella roca aguantia—inmóbil fonament.

1877.

MANEL MILÀ Y FONTANALS.

UN INGLÉS.

—Dispensem: vestè encara viu allí mateix?
—No senyor: vestòs no 'm deixan viure en lloch.

BROTS DE FARIGOLA.

Pel divendres Sant—à la primers hora
van puja's a Montjuïch—ran de Barcelona;
si el cañí era bonnós,—pros que l' en recordas;
quan trovavam plans—ja buceixavam costa.
Tot pujant anunç,—jo t' contava coses:
renya mitj amargantia—deyas per resposta,
y per esbargir—lo fel de ta boca
t' hi anava posant—brots de farigola.

Tot collint, collint—y tot diuient coses,
boses van posant—boses y més boses;
mes per quella etàlins—cop de ferhi voltes;
quan picava l' sol,—ja t' portava a l' ombra.
Si restavam cansats,—seyam una estona
y assuguts y tot—per la pedra tosen,
olorant la flor—y arrendent la brosta,
vinga agavellar—brots de farigola.

Sa menuda flor—qu' s surtir no gos
'nara cumplir l' espay—d' esquinada aroma;
ningú la plantá—y ella cresqué sola,
com la nostra amor,—poncejó de rosa.

Ta mare ve dir—que 'n enllisan forma;
si 'n van aplugar—tú pots dirri, hermosa;
per plegarla al menys—vam estar sis hores,
mes no hi van eullir—sols la farigola.

—¿Que t' estimas més?—jo 'l deys aleshores;
junt' atapant les rives—d' una barca ayrosa
saltem sobre el mar—travesuant les ones
fins qu' arribarem—la gentil Mallorca;
ó be brasset—baxà a Barcelona—
y anà a passejar—per carrers i rotles,
acostats de cap,—tant dentista als joves,
en les mans portant—brots de farigola?

¿Que t' estimas més?—saltant planes i bories,
seguit 'l Llobregat—de los alzues roges,
ó a aquells monts verds—reseguit la costa
plena de torrents—y de fonts illoses
fins al cap d' amunt—hont lo cel hi toca?—
Jo t' anava dient,—y tu me respondre:
—Jo m' estimo més—d' aquí dalt no mourenys
y seguir eullint—brots de farigola.—

JOSÈP FRANQUESA Y GOMIS.

Massa bò, massa bò,
vol dir ximple.

AMOR DE S⁺ ANIMA.¹

Es la vida nspre camí
y es batzera que dins ell creixen
amagan sòls flors que li neixen
y en farian un jardi.—

Per aquest camí del mon
s' anima vè desterrada
y d' es mal pas espantada,
cerca qui confort li don.

Cerca una ànima semblant
qu' es mateix camí, seguesca
y de gula li servescia,
esa fatiga amivant.

Que esa penya y es claperes
amb guix li fassa passar,

(1) Aquesta poesia compresa ja fa alguns anys, fonch de-
dienda a mons bons amics D. Joseph Lopez y D.ª Maria
Dolores Serra amb motiu de seu casament.

que li ajud a desenrar
sus capins d' es batxes.

Així mentreva dia y nit
de la vida en temps rudoia,
afanós se' esperit volta,
cercaut un altre esperit.

Dales espresosa l' empesey
y junta amb altra el dia
a s' amor, que fent un ou,
d' en dia en dia els estreuy.

¡Pobres d' es cors desditaals
qu' estant junts no se incompreben
y com a caixa presen
es ou que los té lligats,

O per por que goix li maneh,
Si amor amb purça y sent,
squell horrible sentiment
remolcant per dins es fanch.

Mes si s' amor qu' els uneix
amb l'ou i vives senton
y a 'n el cel per el presentem
y squell mi ben beneix,

Llevonse per aquells cors
qu' amer tant s'unt alreseran,
sacan sus espines moran
y usan creixen sus flors.

Viva lluna el reia anima
y entre es batxes compareixen
mili regants que los en treixen
y sola compren os qu' esma.

Per aquells dos cors sentit
torus mes dol a gosar
y consol trist en posar
entre tots dos compartit.

Y així d' aquells ares ditzoses,
una anima amb n' altra n'ida
van p' es cant de la vida
poseuant dias venturosos.

Sens qu' incontancela fatal
sia per elle un perill,
qu' amor de s' anima fill
es com s' anima immortal.

MARIA DELS HUMESOS Y SORI DE BONET.

NOCTURNO.

(Apunts d' Ramon de la Torre.)

I.

La nit es fosca, plor, y hi ha fanech; l'¹ algaia esquitxa y fa bombollas.

Tocan horas: se'n senten enze, pero son les detzes; ja ho sé jo. La última batallada potser ha tingut por, y per això no compareix a la lluita.

De tanti en taut, com si descarrigessin trulons, paréix que trovi.

Les canals desembocan d'altraix un dol d'algaia com la cuixa. Sembla que 'n hi hagen donat la Rxó: do i purgant, l'¹ altre.

Les saleres consides de beure l'¹ agua a galet, xarrupan a morro y no poden engotiria; potser ara pendrien vi.

Los fansols estan apagats; lo sereno sota la llousana d'¹ un balcó canta l'¹ hora... y s'equivoca. (Se pensa que fent algunes quartes de micos la nit li passarà més de pressa)

Tomba l'¹ revol del carreró un embossat y tira cap vall.

Pasa un' hora y toca la una.

Lo sereno dormint sota l'¹ balcó.... Tocan quartes y horas: las dues, las tres... Lo sereno s'despergia y torna l'¹ horari al embossat que paseava a la una.

¡Quo' n' té de barra aquest home! Treu la petaca, caragola l'¹ cigarro, pega dues xucidins y un esquitx de la canal li apaga. Se l'¹ pessa a caball de l'¹ aurella, arramba l'¹ xuxo, s' estira de braços, baixalla y després canta *les doce y media!*.

En lo rellotge de l'¹ Audiència toca un quart de quatre.

— Qu' empatolla ara aqueix espanyol; excinma al·lart, y ab veu més forta torna a cantar l'¹ hora, com reptant al rellotge.

II.

Lo xafech continua; l'¹ embossat ab un paraigus obert s'¹ està sota la finestra d'¹ un *estrenyo*; ab lo bras que li queda en vaga gesticula y l'¹ allarga com si volgués ferlo arribar allí dalt.

La dama de la finestra no li vol tirar la clau.

Moments de silenci.

Un llampech enllumena lo carrer, y al darrera ve
un tró que sembla que lo mon e' esbotzi.

La dama no mes fa un jay!, estornuda, y l' mataix
lllevant que l' encostipa lunes ab violència mitx por-
tico de la finestra.

Lo galan no sap que fer; mira l' cel, y veyent que
la pluja aumenta, plega l' paraigua y se l' posa sota
l' bras.

Tant per tant se millori del mateix modo.

—Vesten, li diu ella ab seu comisoguda; mira qu'
es tart!

—No me 'n vull anar, qu' es dejorn. Sents lo sere-
no? dos quarts d' una.

—Si ja fa tres horas qu' he sentit tocar las dotzel.

—Tu no m' estimas que contas las horas...

—Tu 'm vols comprometre, que may se 't fa tart!

—Tira la clau.

—No puch!! Cassimiró! jay! jo tremolo!

—Jo també!. Si no ho fas per meu amor, fesho al
menos per la roba que porto a sobre que me la pujaré
a mudar.

—Ay callat quines coses dius!

—Miram, tineh esgarrifusions de feet, l' alqua m'
entra pel clotell y 'm fa unes possigollas per l'
esquena com si m' hi passessin un rosari fet ab ga-
barrots de sabatas.... Cuya que la tires o no?

—Ja 't tiraré un petonet!

—Bexam lo peu. Ara 'm surte ab petons... sembla
que 't burlia de la professió. La clau.

—No, un petonet; mira que te l' tiro: jva!

—Ja tens ordre de tirarlo.... No te 'n riuris mes da-
mi; hem acabat.

Y l' de la capa obra el parpella resoltudament, gi-
ra esquena y l'soroll de 'ls seus talons se pert car-
rer amunt.

—Cassimiró... Cassimiró! erida la dama abocant-
se y coforsant la seu ab cautela perque no mes la
senti ell.

L' embosset, amunt y fora.

Y ella plorant en la finestra, mira ansiosa y bus-
ca al seu amunt entre aquella fosquetat.

La pluja no para; no escau que sembla que frege-
ren peix; es un espatech d' alqua que pareix que
'ls nuvoli hagen xuciat tota la maravilla. Los canals
fan lo que poden pero no la colan tota y sobreixint
per la tortugada s' escapa parat avall. Unhint con
trenyins de plata al resplandor de los llampechs.

Sant March, Santa Creu. ;Quin tró! Deu haver cay-

gut un lamp per aquí à la vora,... Bal ja ho portarà
l' diari.

- ¿Que 'm cridas Mariona? Es lo galan.
— Ay, quin susto m' has dat!.. ¡que no vindrà demà?
— Si, à las dotze.
— Hont aniràs ab aqueix temps?
— A buscar una corda.
— Jesus, Maria, Joseph!... No ho fasses!
— No, que la vuil por amarhi à estendrem.
— Las sanchs te pujarán al cap!
— Y aquesta millorena... que vols que li confiti?
— A Deu d'enchas, amoreña meva.
— A Dios, Cementiri de la constancia y del aprecio.
— ¡¡Pinturero!!
— Hasta demà.
— A las douze en punt, i sentit?
— En punt.

Y la finestra grinyola tancantse pausadament; l' embousat s' allunya; de las ondas del paraguai la mullona li vessa à raig fet, y dins d' aquella especie de gabià líquida que li forman al seu voltant los regalims, se 'n va, enamorat somníndor, ab recorts de sa estimada y apressant lo temps perque li escurse l' anyoransa à la il·lusió que demà li tirara la ciau y (es un dirho entre nosaltres, que ja se 'nhauria de dar vergonya,) ab los mesos que l' aguarda perdent nits y encostipantse, tant li haguera valgut qu' un dia de festa vestit a l' antiga espanyola se 'n hagués unat si Torín à tomarla & dalt de caball.

III.

Altres desgracias succechian mes amunt. Lo sol bregant ab los nuvols y enfouzanthi sos llansas de foch, esbargin lo cel. La pluja mimivava y feya xim xim.... La fosca 's fonía... La nit era morta y enterrada pe 'l soi;

Lo nocturno afinalava... Bon dia y bon hora; bon dia à tothom.

Octubre 3 de 1877.

EMILI VILANOVA.

DESVELLAMENT.

BACRIS.

Quan set anys emunglia ella
jo 'n cumplia cinquè no més.
pel redós de la masia
quin jovej tu, dos encorpats.

Jo, corrí al seu davant
tot va tenir la ros pallor,
com si fosses la pellera
y jo, amar, jo seu palet.

Si 't renyava tu maneta
si entraria lo cor meu;
nos ta mare 'n condicula,
vida meva, que 't renyés.

Al batre' l sol a la posta
ja mi entrava anyorament,
que al cielo las estrelles
nos nou jors no 'de vegam més.

Quan de nit lo sol naixia,
dime cosa cor maista 'i plor,
que al besar los rius tu cara
je ho havia fet p'mier.

Si causals nos aforniam
a l'ombret d' un roser,
ta darmada esbellora
sempre 'n feya de dlasses.
Ja tot tincis tot necessaris
que auclar la fresca mull
com si 's mens fussen 'i abella,
y la flor fassen els teus.

Si algú a volta te besava
la remor que feyn 'i bes
tuas encanyas conmovia
tot empilatmo 'i cer de fel.

Si algú deixa 'y qu' es bonica!
jo entre mitjançant com el cel
si algú deixa 'y quires xamossa!
qui com jo ho podrà saber?

Al venir la primavera
si te 'n feya de ramellets
y al tornarne 'i hivernada,
luis regnimes de la neu.

A l'ar allir al caire la tarda,
prop la llar, zupits de fred,
nos enlatava 'i seu bon ami
tristes quentos de follets.

D' aquell mest que prop l'encals
romania en la paret,
tu 'm contareys sou miraclos
y sa vida y sofrimenta.

Lo veillet tot es coltente

e' adormida dolcament,
y nosaltres l' initivauam,
tot topantse abida capeta.

Los tions aguspirejavan,
pel bufer gelat del vent,
y en la mar l' illa s' encaixa
de ballir ja tent de temps.

Quan ta nitre 'ns despertava,
quin ballent y moviment
ja la tanta ore prenada,
arreu cytas y arren post.

Qui parlant de nous o carros,
qui de viyoses o roïraca,
y la llebreta entorn la taula
quin esalt y vigilia a un temps.

Prop la Mar y en bancs de fusta
nos servian les primera,
la cui verda ab lo pial negre,
lo pial negre de l' accell.

Pais nosaltres, ab la vista,
pron menjavem per tots els,
mes, le cor nos engonyaya
y 'ns dormiam novament.

Allavora, joli tenyit ditxeca,
quin dormir sense reixal
mes avuy, volteo a tota hora,
nit y jura passa despert.

Y es qu' encara arriu te erreco,
no poguen veuret maymés,
no finch per fins ar a la fiesta
de seuba' i desavallament!

EMILI COCA Y COLLADO.

UNA ABRASSADA.

Un jove un dia va anar a menjar a una fonda
about'd' Islandària un dinar dolent y car.

Va pagar lo que li varen demanar y, després eri-
dant al fondista:

—Vinga—exclamà—vinga y fassim una abra-
ssada.

—Y porqué?—va fer lo fondista astorat.
Perque ja no 'ns vunrem mai més.

LO GRAM LITERARI.

(PAULA.)

En un camp que era ne semblava
y fou jardí en altres temps.
Bors de tant en tant s' hi veyan,
de antigs llavor explets.
Observant tan bona terra,
una jardineria plena de zel
a plantar flora hi tornaren,
y Janif i era torna a ser.
Terra de empríu era aquella,
que hi tenia tot hom dret,
y una alborita, que may faltan,
seusse entendez de flores rrs,
hi plantava grana, canyota
y escardota per tot arreu.
Les flors que son verdaderas
prou alsen lo cap ben ferm,
y sa olor per tot s' escampa,
sentint la hora del verger,
pero en l'última que viscan
junt ab la herbeta creixent,
que podrà un dia ofegarissa,
seguint tan estrany coureus,
y si no s' arrenco 'l gram
tornarà i jardí a ser era.

Poetas y poestres
catalans que 'm ensolteu,
preneu cada hu candela
y apliqueu la flama ab seny.

ANTONI DE BOFARULL.

16 Setembre de 1878.

D' alguns medis pera fomentar la literatura catalana.

A EN FRANCESCH PELAT BRIE.

Molt Sr. meu y apreciat amich: en esta sa casa
he rebut la galant invitació de 'N Francesch Matheu,
acompanyada d' altre de vestit per recordarme,
cos de costum, que lo temps s' acosta de fer un
article pera lo *Calendari Català*, que ab tanta constan-

vin fa anys dona vostè à l'um. Que no deixaria destrada la sua petició podia insinuarho, sabent com sap que, en quant pueh, contribuosech à la noble empresa de ressuscitar la llengua y literatura catalana, en la qual tant triades plomas se empiezan; mes recordant certas divergencies de opinió que de paraula y per escrit¹ hi tinc comunicadas, y certas apreciacions que lluny de devaneixeres, de cada dia en mon pit mes pregondament arrelan, pot ser va temer que no correspondria à dita comanda, aproveitant la conjuntura de no esser enguany vostè lo collector. Si tal arribià a presumir, deu permetrem li diga que s'equivoca.

No so d' aquells que al veurers combatuts, preferixen abandonar lo camp al contrari, à emplear llurs forces en lo combat. Quan la causa que 's defensa es justa y de bona ley las armas que en ella s' emplean, crech que es deber lluitar, y que deuen aprofitar-se quants ocasions se presentan pera sortir à la defensa de las opinions que sostenen los contendienta. Vostè me 'n ofereix una, mal faria doncha deixantis passar sens aprofitarla. Li pariaré doncha, y crech que l' hi plaurà, de alguns medis que en esta soledat m' han sujerit certs fets insignificants, y que à mon entendrer podrian emplearse pera popularizar no sols la antigua y moderna literatura catalana, sino també altres coses que sens esser literatura, molt poden influir en lo moviment de la mateixa.

Deixo à un costat per inoportú l'¹ assumpto de la direcció que la mateixa ha empres, y que à mon entender acabarà per perjudicarla; prescindesch de las trascendentals qüestions que s' han volgut encouer dins la parsula *catalanisme*, qüestions que pot ser no ho foren si s' hagués comensat per precisar exactament lo que ab tal paraula se vol expressar: no repetiré lo que tantas vegades he dit à qui ha volgut escoltarme, que no es sois escribind en català com debem feros coneixer per los que ignoran ó prefeten ignorar qui som. Totas estas ideas, y moltes altres à ellas semblants, que se me 'n venen à la punta de la ploma, son per tractindas ab més espay y en loch mes apropiat que las páginas d' un *Calendari*; mes en ell poden tenir cabuda las que avans he indicat.

Y en rigor se resumeixen en una sola que pot formularse en la següent pregunta. ¿Que han fet los iniciadors del actual moviment literari per ferlo agrado y simpàtic al poble? Se contestarà à esta

pregunta que mercé al impuls per ell donat, existia un teatre que conta per centenars, tots drames, comedies, sarsueles y balнетes; que son molts los periodicals festius y serios que s'han publicat y avuy en dia veuen la llum, no sois en lo continent, sino també en les apartades regions de les Amèriques del Nord y del Sud; que les cartamens literaris se multipliquen fins al punt de que al present no's té per completa esp festa pública o particular que no tinga com important premio, quan menys una vellida literaria; que en les concurredes que donen les societats corals se cantan obres musicals escritas per lletres catalanes; que al present son insonorables les que escriuen en català, y que si no es revolta que es influa el nombre de la que segueixen obres catalanes. Tot això y encara més se pot dir; mes prescindint de que no totes les obres dramàtiques estan empapades de espirit català; prescindint de que algunes de les publicacions periódiques mes valdría que no haguessent vist la llum; prescindint de que l'abús dels cartamens ratiu ja en mania, y que de seguir per est camí, es de temer caiguen en riüicó els festes, del mateix modo que s'adsprestijian les modes mes bovines quan s'arriben a vulgaritzar; prescindint de que no tots los que escriuen poden ratificar-se de escriptors, ja que no basta pera esser-ho, lo saber fixar en lo paper per medi de la scriptura los pensaments, tal qual per medi de la paraula los comunicim a la veuina o al amic, creyem que s'podria, ab poch treball y ab menys cost, haber fet molt que enchara no s'ha fet, y que de ferse es segur que resultaria en benefici del poble català, qual educció literaria y artística y per consegüent patriòtica granyirarla molt, y per lo tant en honor y profit de les lletres, les arts y la patria catalana.

Vagi a esp llucrarme y l'hi prego que no desprecie per lo insignificant de la causa que es motiu de la present, lo pensament que l'hi passo a comunicar.

Ja l'hi tinc dit que exercic la present en est Maç, es dir apartit de tot centre de població y en lloc absent son comportament desconeguts els motius de constant lluita en que nos empren los que en les ciutats y vilas fem habitual estatje. Doncs bé, quo es això sol, indiqui de que no han transcedit als pobles rurals los esforços fins vui dia realisats en favor de la causa catalana? Se dirà que es empresa difícil alcançar-ho. Hi convinchi difícil si; mes no impossible. (Qué s'ha fet pera que en els pobles apartats del centre de moviment hi arriben, si que ra-

debilitades per la distància, les palpitations del cor? Iles, absolutament res. ¿S'ha escrit alguna cosa per los habitants de estos pobles? Estas gents no llegeixen; si afegí tingueren à la lectura, se dirà, prous noveletes, quèntos y rondalles s'han escrit y publicat, que per lo mateix que pintan ab virus colors la vida que elles porten, podrian satisfacer, per tant que si alcancen se troben de llurs limitades intel·ligéncies. Estem conformes y ningú ho pot justificar més que jo. Mes ja cert que no llegeixen? No pas del tot. No compran llibres per llegirlos; mes si algun escrit aguda los vé a les mans lo llegeixen, és dir, que si no deuen gaster diners que per nitres objectes han menester, no desprecien la oca-sió que se li ofereix.

Un exemple: no hi ha esp casa de paixes que cada estiu no gaudi quatre cuartos en ventall; es dir que no li dàs enmuntar esa petita cantitat en un objecte que resisteixen los rigors de la calor; no hi ha esp paixeria que no compre un bano de dos rals per anar los dissabtes à vila ó los diumenges al sarrat. Donchs he: contemplin en los ventalls los grabats que representan la vida de la «Zogala» y el «Pastor» primera y segona part, «La lavandera del regimiento», las «Aventures de Arturo y Leonora», la història de «La flor de un dia» y «Espinas de una flor», la del «Viljo rebeldes» y altres que podrà citar, y no satisfeixen ab l' espectacle pintoresch llegeix i pot ser se entereix ab la lectura d'aquells versos de ventall, y tal vegada somnis desperta, contemplant las escenes bucòlicas representades en los banos per un pintor de bronja y escombreira. I llegoix los versos, porque res l' hi han costat, puig ab los dos quartos ha pagat lo ventall decanya y paperis y mitsa y «embadaleix» ab los països, porque lo que ella crasta ho esmera en lo bano y no en pintures pitjors ó millors.

«Quin inconvenient li hauria donchs en que los verdares catalanistes explotesssen essa mina pera propagar lo català? comprenen que les intel·ligéncies elevades que à nos aspiran que à redimir la humanitat y à resoldre trascendentals problemes de ciència social, se exguerririan davant la idea de quo poguessen qualificaries de poetes de ventall; pero ¿Y quel? No tenim per ventura una riquisissima y preciosa literatura popular? Tant mal efecte farian les Cançons de la Terra impresees en un ventall, ab la música y tot, que encara que no la entenguessen, no faltarà algú que la comprendeués y al menys s' evitaria la seva total desaparició?

Y que podria representarse per medi de gravats, fets sobre coneixents dibuixos, abont se veigessin los trajes, las armas, los mobles etc, correspondents, los assumptos ó lo motiu principal de la cançó? Y si això servia per exemple per omplir un costat, no s'podria posar en l' altre alguna representació dels nostres mes notables monuments artístichs, acompanyada d' una breu relació històrica dels mateixos, ó dels fets mes importants que en ells s' hagueren realitzat? No s' podria fer una cosa paruguda en lo país dels vanos; en les capsas de mistos, en les nuies de rodolins? Una màxima catalana en una capsa de mistos, sempre valdría més que un parell de mals versos castellans encaminats a dir un desvergonyiment ó una cosa pitjor; una nuia de rodolins de la història de Catalunya, de la cronologia dels nostres reys, etc, etc, sempre tindria més substància que «la vida del hombre malo» (se esconde de la escuela, espanta unos gallos) ó la del «aprenent sabaté».

Donchs tot això se hauria pogut fer, y tot això el poble rural ho hauria llegit, perquè s' ho hauria trobat entre mans sens buscarlo, y hauria après un sens fi de coses, que una ignorà, y sens donarsen compte en disposició s' hauria trobat de llegir obres de mes importància que haurien pogut proporcionarselhi en calendaris o almanacs que soles l' hi haguessen costat quatre ó sis quartos ó quan mes un ral. Pero això pot ferse encara, y a mon parecerab bon resultat: no vuy dir ben resultat material que es molt difícil obtenirlo tractantse de cantitats tant reduïdes; mes si ab bon resultat moral, que es lo que deu buscar y procurarse tot aquell que treballa en favor d' una bona causa.

¿No participa vostè de las meyres opinions? ¿No creu que per aquest medi senill, y no molt costós, avuy que s' compta ab la fotografia, la litografia y la heliografia, s' podria poderosament contribuir ja que no a la educació completa de nostre poble, a que tingüés una porció de coneixements per demés interessants relativos a la història y a las lletres y a las arts catalanas? Crech que sí; crech que no sola no tindrà per descabelladas, y de impossible realisació semblaienta ideas, sino que las apoyará en quant puga.

Si ho fa y rebix, eruga que en haberihí suggerit tindrà una verdadera satisfacció est son amic amic y servidor, q. l. b. l. m.—*GAVETÀ VIDAL.*

Nas Bassell (Fototeca) 10 de Setembre 1878.

TENEBRES.

Vaig veure l'horra en somnis. Y per la volta blava
Reynavan les tenebres d' una suprema nit.
D' horror o d' esperança la terra tremolava
Rodant per l' infinit.

Un fum de foguerades y una remor fabrosa
Dins l' ombra s' espargia pels quatre vents del cel:
Y dominant la terra s' alçava portentosa
Com una gran Babel.

Y la Babel immensa creixia. Jauay plenes
Ses portes engolliajan los temples y palauas.
Del llamp era entyura, y omplia de cadenes
La elementa esclaus.

La multitud inquieta nova claror cercava,
Inmenses foguerades alcant dins la Babel:
Mes ay! que la fumassa los astres amagava
Y era més negre l' cel.

Una hora s' alegraren los pobles perque vayan
La resplendor fantàstica d' un' alta borda.
«Vé l' dia, ja eridavan, «vó l' dia...» y quant ho deyan
Tornà la nit fatal.

Y l' abisme esminavan dins l' umbra, sense guia,
Cercant lo gran misteri dins l' ampla soletat:
Mes lo llumat que duyan no més los aclarin
Fragments de veritat.

Una altres escoltaven les vena de la Natura,
Lo que l' abisme conta tot baix si infinit,
Y aspirant miravan alguna estrelia pura
Fugir a dins la nit.

D' un temple solitari parlava la campana:
«Oh filla, la terra es fosca: lo cel immens y clar!
«Oh filla, jo sé l' estrella d' questa vida humana:
«La llantia del altari.»

L' afany, l' ansia dels pobles cad' hora redoblava;
La ven ja se perdia del bronze benehit:
Y conciòs, dins l' umbra, mon esperit clamava:
«Oh Llum, negra es la nit!»

MIGUEL COSTA Y LLOBERA.

De Ponent
ni gent ni vent.

ORFANESA.

BONET.

Sans parez o qui aymar, esse una hermosa
pura flauta que l' meu neguitamal,
contrat lo front y amorsat lo llavi,
vaig per la terra a trobar qualcosa feut mosa.

Grossa tempesta d'inviacion era, frimosa,
fa que i peus engintranjan obravil,
mentres deu una a lo fonsor que esca,
ben feudo T' edic que ha de tancar sua casa.

D' ahi ja fa vint anys dia per dia
la mort imploro a Déu, y ell me la nega
coco si en lo mon m' ingratis llancat ab canya...

Així almeonya res, auxiliad María!
no abandonau ni pescador que prega
y en vos cregunt, dins vostra alta entra y al

EXICU VIANCO.

LLUNY DEL MON.

Un dia vaix fugir alicant; un dia que la desgracia
feva estelles del meu cor.

Ni mos parents, ni mos amicha, m' luxurien aturat.
No sé qui m' empunya; l'aire, la mar, la terra,
tot m' ens petit; lo benestar, la gloria, les riqueses,
la salut, la vida,... sois meurits d'avoriment.
Oyat del mon, sentint dins m' ànima l' anyoransa
del cel.... ¡Quin dia, y quina nit! Mos pensaments
atribulats forjavén infernals fantastics, y ab m' ar-
denta febre, per ajudar el temps, fuya rodar les tristes
ques del relletje.

El sol no se llevava, y les estrelles me parexien
ulls que s' divertien mirant ma furiosa exida.

Per un tirany molt aspro, entre penyals esquerps
guarnits d' artilles, deixant enrera lo manteil dels

pins y les alxines, amunt, sempre pujant, com si hagués emprat als, vatre arribar al cim d' una muntanya.

La boyra me enrevalta mentres rompis l' saba; y assuxi que no vatre veure terra, vatre cobtar ale y mon afany minvava.

Per una esquerda estreta que degué obrir-se en temps de terratremols, d' ayupit, visclantme, es-carrioxat, sens forces, vaix arribar a un siti com un coval ubert dins roca viva. Petjades de persona, per un coster estret que angelletjava, me conduiren a un mal pas, sobre vorera d' un precipici. Dos socams d' algua revellida s' allargaven cap en form: allò era un post. Y, mitx agoscer, mitx temoresch, vatre arriscarme. Lo vatre passar, y s' aclarí la boyra.

Com aquells nius que habiten los coloms sauvatges, mitjan horch d' una empinada penya, tallada à piom; axi era l' estanca ahont me trobava; sols un poch de terra seya replà a s' entrada.

A un recó hi havia una llitera feta d' herba seca; al seu capsa dressada una creu de tronchs lligats ab paumes; y su-ran d' ella una cadufa, ahont, gota à goteta, hi cahin l' ayqua d' un canyelló, sonant cada minut, com si midés el temps que may s' astura.

Devant ma vista, pojols y valls s' ajeyen esclafats, abaix de tot, en forma los garroverars y oliverars semblaven herba, y entre s' espobera verde-fosca los pobles y les villes mitx colgadès dressaven cada qual son campanar, com una passera que aixa el cap per sobre sa llocada.

La mar y lo celstje s' confonien, y en mitx de sa blavura transparent y neta, espay, espay, rodaven sens bategar les plomes, com a puntets daurats, alguns voltons ferits p' els primers raigs del sol que, per d' allà les serres del llevant, color de foeh guanyata.

¡Dixós mortal que aqueix alberch habitas!

Aquí no arriben los avalots del mon ni sa destrossa; aquí no s'iala l' ayqua que fan bullir dins canons de ferro; aquí el malvat no vella per robar alhaques, ni s' os la llençun verinosa de la calumnia, ni el plor de la desgracia, ni les fletomies dels desamparats.....

Aquí tot es descans, pau y silenci; soletat alegre,

santa armonia, pau del esperit y benestar de l'anima.....

Un jas de càrrecs; pa y fruytes seques, aigua verge, y foix, y nyre pur, ja bastan per nodrir el cors de l' home. La Naturalesa que 'l davant mostra son imperi; una creu de troncha, y.... el rossech d'un desengany crivel, ja sobrean per entretenir un esperit que espera viure un' altra vida.

Ditxos mortal que aquest alberch trobareis: just una estoneta, deixam gosar lo benaventurat placer que aqui 's respira; y jvulta Deu que, lliny del mon, un dia puga com tu, axampiar lo cor illure de penes!

28 Febrer de 1878. BARTOMIU FERRÀ T PERELLÓ.

LO TREVALL DE SANT JOSEPH.

*Deposuit potentes de sede; et exaltatus
animus tuus.*

Cami de Betlem—anava Maria,
Anava Joseph—que trist la seguia;
Ja 's varen parar—en una establia.
Alent naix Jesus—lo Rey de la vida.
Glorios Sant Joseph—axis que l' ovira
—Ay fill de Deu divi—ay! com ho faria
Per podeu abrigar—vostra carns divinast
Só un pobre fuster—que 's guanya la vida
Passant lo ribot,—serrant tot lo dia.
Ay bon Jesuset!—ser rich jo voldria
Per podervos dar—or y postreis.
Un angel del cel—axis responia;
—Glorios Sant Joseph—a qui Deu estima
Fins al punt de fa 'l capó de Maria.
Guardia de Jesus—en sa mortal via;
No anyoreu tressors,—tampoc pedrerias
Per lo fill de Deu—pel fill de Maria.
Que molt mes que l' or—que al mon tan enciss
Estima 'l treball—qu' es salut y vida,
Lo treball molt iunt—ab que sit y dia
Guanyaréu lo pa—pel Deu de la vida.

MARIA DE BELL-LLOCHE.

AB CUYDADO.

Un pobre manobre caygué d' una bastida y ab tan mala estrella que quedà mitx mort sobre 'l carrer. Los companys no sabian com ferho a saber a la seva dona y a la fi determinaren qu' un d' ells s' encarregues de diril, però ab molt cuydado:

Arriba a la porta de la casa y tot tartamut y grasantse 'l chatell, diu a la dona de son desgraciat smich:

—Y donchs, no ho sabeu pas?

—Qu' hatx de saber?

—Be; jo no voldria dirvosho, però sabeu...

—Be, qué hi há?

—No res: que 'l vostr^o home, sabeu? s' estava a la bastida... y li ha caygut lo gech al carrer.

—Be, y qué?

—Oh, es que 'l gech... lo vostr^o home... 'l portava posat.

LO DALLYRE.

En mitx del camp de la vida
valent dallayre n' hi ha,
qui l' ha vist y pot contarho
ja se 'n pot ben saber.

Viu del baf de gorchas y timbes,
person front no hi passen anys,
es son camp tota la terra
y no dorm ni 's cassa may.

L' ensopegan vora 'la pobles,
prop les villes y ciutats,
lo veurèn de nit, de dia
y 'l veureu sempre dallant.

La dalla en ses mans lleva
rens tan ample pot menjar
qué mes que l' eyna d' un home
sembla l' eyna d' un gegant.

Com l' infern l' esmolà un dia
ab la pedra del pecat
talla l' herba rau de terra

sense oscure may lo tall.
La gent dia qu' aquest dallayre
no dabis pas à jarmat;
se tem qu' a preu fet traballe
si 'n veula via que 'n fa.

Ningú sab si es canç d' mosso,
d' hont ha ringut ningú l'osab,
si li preguntin qui 'l maha
no respond y amora 'l cap.

Verga Santa, quina feynal
deixa 'l arm tau net y res
qu' a descreta de su marta
mireu hi voi espigolar.

Y tot arreu ho abassega,
la enguia com jo blist;
al bevor es mala mena
que se 'n tren de mercolari.

May apresa ni aprofita
l' herba que son ferro alut;
perque, doncha, axis s' afanyá,
de hasta a herba que 'n fa.

Ay dallayre la dallayre,
mai feina 'l han dorat,
que le herba qu'aci tan vegadas
en lo cel torna à brotar.

No hi ha allí prem ni enguia
si 'n vindries de bon dall'
més com lo comp es del Mestre
no 'l traptjariás pas may.

Aci fexen bona via,
ta feina tantuan me plau,
que com cosa herba aci segas
se brota més allí dall.

Afanyat lor, doncha, afanyat,
dallayre de Sathanís:
aqueil que 't ven y 'l mengupres
ja se 'n pet ben alular.

ANICH DE VACRES DE PUTO.

QUI HO ENTEN?

— Ven a mi no m' agradan los tomàtochs, y n' estich molt content; perque si m' agradesssen me menjaría y com que no m' agradan me farian mal.

CALENDAU.

POEMA PROVENÇAL DE FREDERICO MISTRAL.

(*Traducció d' un fragment del Cent primer.*)

Jo, què ara n' he cantat la trista història
Y la mort de una nina enxamona,
Cantard, si Deu vol, è un ardit jove
De qui la vila de Cassis fou patria:
A un jove, pobre pescador d' aixorxa,
Que per sua ferma voler y sa constancia,
Del pur Amor ne conquerí les premis,
L' imperi, l' esplendor, la glòria sunta.

Ànima de meu país, que resplandeixas
En sis gestas glorioas y en sa pàtria;
Tu, que quant en Bellmire i en Tolosa,
A soch y a sanch pertancho fet, entravan
Les picards, alemanys y hongonyesos,
Contre ells los fills de la Provença alavas;

Tu, que dels bons recorta al la grandesa
Fus revire de nou nostra esperança;
Tu, que fus revivar en nostres venus
La sanch ardenta de la veïla rasa;
Tu, que inspirant als trobadors, potesta
La ven de Mirabeau rojosa escampas;

Perquè en sa marxa 'ls segles en va als pobles
Eborrant las frontieras, agermanant:
Naturalesa, la materna terra,
Tot temps nodeix sin filla ab Ilet Iruela;
Sos diurs pita darrí sempre a la olivera
Per se 'l bon oli la mateixa sava.

...nina gaternament resividera,
Joyosa y forte y encaribla y sunta.
Que 'l deixas darrer horitz lo Rhei matinatura
Y hont s' esculta lo vent que bat sus aygrunas
Ànima dels boscos armonicosos
Y dels llorcs plorjars que 'l hell sol daura,
Ànima de ma patria, jo t' invoco!
En los meus versos provençala meámat.

Sentatz en un turó, vora mitj-dia,
Bermosa dona y bell garci s' esguardan.
Deside 'l bosc abont estan, ab goig contemplan
Bellugarse del mar la ona argentada;
Y son resmor, y 'l cant del un, sols tocan
Lo silenci d' aquella mitj-dinda.

De la montanya entorn llarga pineda
Escalonada s'ven allí en la plana
Hi blanqueta Cassis tota enroigida
Pels ardents reixa del sol. Tole allí agronyms
Y mos lluny, allí baix, en la Marina,
La blaveraua Gardevin al cel s' enlaja.

T'és la hermosa il·lum la jove.—Escolta;
Jasmay ni en la muntanya ni en la plana
Colom ni llebra al cassador rondegant
Com m' has redit tu a mi, mulier estranya.
Jo he emquerit pera cumplireret girona,
Per cumplireret gironya i fonsa.
Y despès d' haver fet llos l'impossible.
Mes y mes, quest nesa faig, de mi t' apartas.

Què volis que jo no t'domi! Una corona
Desafia ta ambició!... Digaix, parla,
Vja t'juro qu' escars que ma vida
Hilla'm contra, per olla al golg dunsàbia,
Y de Provença y Forealquier per Comte
Fora sclanant una de tuar l'anyalic!—

Trista llevora ab ses dos mos en la hermosa
S' alzuga la plora que cara avall li saltan,
Y al jove peria xic!—Teu nom afeote,
Teva ma vida ne serà desd' un!
Bell flora l' un a l' altre possuirere:
Més nun podes sigò ser, oh sort amarga,
Si quant boquen la ditxa, una llevora
De impressions obsecires nun la apartar!—

Al sentir a la bella, l'udit jove
L'es massa il preu y besos mil li estampa.
—Per fi, diu plò d' ardor, per fi triomfal
Oh plenitat de goig! ob ditxa esmeralda
Vina s' mos hermosa, vina meva, vina,
Y felic, com ja ho sovi, signa desd' ani!

Perque, hont lo temps n'és en aquells llocs
Que na separi del olor, mia esmeralda?
A nosaltres, contenta jove, alegria,
A nosaltres, que som llures cosa l' segulla!
Mira en tuu, miva be! Naturalesa
En braços del Rotiu, d' amor s' abrisse,
Y en el sei de pialuz y de delicias
De nos ros desposat ben lo alumna.

Les serras pel calor son monogrudas;
Y la mar, al clar sol que s' hi enmiralla,
A meni constant festigolar, goigosa
Li muntanya, d' amor fulla, les entranyas,
Y del Var y del Rhône a tales borna
Les entrelles ne rob esmorzado.

—Cala, ella li respon.—No! lo cel, l'ona
La passió y l'exit d' amor per tot exhalan.
Mes calma tan desitj, ta ànsia datura,

Pins al mateix altar d'urte vull arre:
Una visió, per llarga qu'ella forra,
L'abisme de ma fam may ompleresa.

—Oli maleïda estrella que així 'm lligas,
Eser això no poti ella s' esclama.
Y testem, testem, per la seï l' ho pregut
May això dit que per un groig que passa.
Dels blancs falcons la rasa sempre noble
Haja de tenir fit! Desamparada
Y pobre restaré: més sempre lliure!
Pobra y sola estaré, més sempre casta!

Envera, amor! Sedueixne los cors débils,
Y li desbonir vasteix d' or y esmeraldas,
Jo no vull res d' això. Per ma envera
Tineix las perles gentils de la rasa,
Y las bestius del camp per companyia,
Y per amor la Creació encanta!

Arbres del mont Gibau, vella pineda,
Baumes que de tants mala m' haven guastada,
Guardeusme ara també d' aqueixa febra
Que m' torba la rabi y lo cor m' abrasa!
Refresquenme la sang que en mi circula,
Y torneusme la pua que mou cor asyma.

FRANCISCO BARTRINA.

EN VÍCTOR LIEUTAUD

y son brindis á la germandó de
Provensa y Catalunya.

Molts de nostres lectors tot seguit d' haver pronunciat lo nom escrit en lo titol d' est article s' haurán recordat del savi bibliotecari de la ciutat de Marsilia que vinrenç a visitarnos enguany per Pàsqua floris (abril) en Victor Lieutaud. Jove de 34 anys puix nascut a Apt (departament de Vaucluse) lo dia 7 de Maig de 1844, es home de grans coneixements històrichs y filològichs, pro-sista distingit á la vegada qu' inspirat feíbre provençal llorejat en variós certàmens, qui cau-

tiyà prest nostre cor, uniótio estretament al seu per l' amicid d' una modestia y senzillesa singulars, d' una activitat admirable en l'estudi y d' un entusiasme per la renixensa literaria de sa patria que prompte-nos feu esclamar: ¡sois germans!

Un mes després maig, quan curta distància immerscada nos obligava a correspondre a la galant invitació de la comissió de les *Festas Lluitants* de Montpellier, la primera abrusada que reberem fou la de nostre amic Llautaud, desitjós de probarnos no era fech de falla l' afeció que 'ns professava. Passades les festes literaries de la Provença, que tants motius de satisfacció nos proporcionaren, lliurchs aquí de contar, (1) y havent visitat ja Magalona, Nîmes, Taragona, Bellcaire y Arles, volguarem anar a Marsella ab nostre company lo valent poeta català en Francesch Matheu, pero tornar a en Llautaud la sua visita a Catalunya. Y del dit al fet. La locomotora nos conduli en 3 horas de la industriosa Arles a la mercantil Marsella, travessant poch avans d' arribarhi lo gran túnel de la Nerthe que té uns 4,638 metres de llargaria. Eran las enze de la nit quan hi arribavam: l' amic Llautaud ja'n esperava pera rebremos ab tota l' amabilitat y deferència propias de son excellent caràcter. Mentre estiguérem en sa companyia fou sempre nostre cicerone, mostrantnos lo millor y mes notable de Marsella. Allí, y al visitar la biblioteca de la ciutat qu' està a son càrrec, poguerem coneixor la munio dels seus coneixements y lo recte criteri que seguia tots sos treballs. En la cambra ahont se dedicava a sos particulars estudis y gràcies a la confiança amistosa ab que 'ns distingí, poguerem maravellarnos, pera trahirnos un exemple de la constància ab que tot temps ha conreat las lletres y las ciències. Ademés d' algunes col·leccions

(1) Entre les persones, a les quals donarem sempre gratitud per los obsequis particulars que d' elles reberem durant nostre viatge, mereixen donar-los aquí un públic testimoniatge: de Perpinyà als Srs. Alari y Pintegart; de Montpeller als Srs. Mistral, Anthonel, lo Basí de Tautavel, Mic-Kettinger, Roque-Ferrier, Boucherie, Gaudin, Domínguez, lo Comte de Villeneuve-Eschalon, lo conselhier d' Alès i altres; de Nîmes als Srs. Roamieux y Crozat; d' Arles als Srs. Gleizes y Celestini; y de Marsella, ademés de dit amic Llautaud: als Srs. Tavaud, Monné Bonier y molts més qu' ara no recordem.

epígràfics provençals, que seran de gran interès per la història i la filologia quasi vegin la llum. La sua obra capital, es actualment lo *Catalóch de la Biblioteca de Marsella* i principalment lo de les *Obras relatives à Provençal*, del qual n'hi ha publicat una introducció i la classificació metàdica (2). Aquesta col·lecció provençal, qual importància per sa especialitat es ben patent, està també enriquida ab una secció catalana al present ja bastant numerosa. (3) Ha treballat igualment en esbrinar los anals de son país, y ab lo modest títol de *Notes pour servir à l'histoire de Provence*, te publicat un splex d' interessants opúsculs que portan los titols següents:

- 1.—*Élections municipales à Arles* (R. du R. 10 janvier 1395).
- 2.—*Un Dîner officiel à Jonquieres* (Touchot), 17 febrer 1725.
- 3.—*Fête de la ville de Montrier* (R. Alpes), 27 mars 1313.
- 4.—*Les Biscans d' Arles, fragment d'un poème provençal ancien*.
- 5.—*La Croix de Provence et la Croix en Provence*.
- 6.—*Le Pape Léon X, archevêque d'Aix*, 8-20 juil 1483.
- 7.—*A. de Buffi et P.-J. de Haize: Correspondance inédite*.
- 8.—*Demande prologue de ce qui est arrivé sur le comté d'Asigone*, (vear placa).
- 9.—*Provencal topographiques provençaux*.
- 10.—*Les Plaies du comté de Pierralquier au XIII siècle*.
- 11.—*Révolution du château de Gava (Var)* —XVI. siècle,
- 12.—*Les Cérémonies municipales à Marseille*—Décembre 1319, avec fac-similes.
- 13.—*La Saint-Jeanne à Narbonne* (Touchot).
- 14.—*Le R. Laurent de Brionne à Marseille*—8 febrer 1398.
- 15.—*Un trichalaur Apôtre de l'ordre de Saint François*.
- 17.—*Prés de Tarascon par Bertrand du Gueldin*, 8 novembre 1398.

Sas poesies, singularment les premiades son ben conegudes a Provença y fins aquí n' havem admirat algunes (4), pero ne corren varis que la modestia ha fet obscures del nom de son autor,

(2) Catalogue de la Bibliothèque de Marseille: ouvrage relatif à la Provence. Essai d'introduction et de classification méthodique—Marseille 1877.

(3) Ha contribuït a augmentar lo fondo d' esta secció la remessa d' obres catalanes qu' últimament ha fet a dits biblioteques nostre amic lo conegut escriptor català en francès Peixy Brix.

(4) En la revista *la Renaissance* (any VIII n.º 12) s' acaba de publicar la traducció per en Francesc Matheu, de la bella poesia *Maria* que li fou premiada ab una alçala d' or en l' díltim concurs de la Société pour l' étude des langues romanes de Montpeller.

com lo *Cantico de Nostre Dame de Graci de Maiast*, y altres que portau a lo mes lo pseudònim d' un rossineu, com lo *Cantico de la Oruza de Provençal*. Ha traduit en vers al provençal, Horaci y altres clàssics de l' antigüetat, puix coneix à perfeció no sola lo llati, sinó lo grec, l' hebreu y moltes llengües vivas. Del italià per exemple, ne ha fet una versió de los *Canuts Ugolius* del Dant.

Com a prosista, ha dit un compatrioti seu (5), qu' es incontestablement un dels mestres de la prosa provençal, la qual insueja ab un artíful y una flexibilitat molt rares. Aquesta notable rareesa es, doncs, la que 'ns mou avuy a vertir, pera que sia ben coneguda dels catalans la felia improvisació que li valgué tal judici, ço es lo seguent:

BRINDIS PRONUNCIAT EN LO DINAR OFERT ALS FRÈLERS PER LA VILA DE MONTPELLIER ALS 31 DE MARÇ DE 1875.

Un dels homes més eminenta de la ciutat de Montpellier Señyur, un dels historiadors més savis del mitjàdia. En Germain, dega de la Facultat de Lleins, cunyema la història de vostre país per la narració d' aquella misteriosa llegenda:

Jaqima, comte de Magalona, se passejava un dia per la Vall-fosa, en aquell temps lluç al�estre, napre, incult, avuy un dels grans horris de vostre ciutat.

Venia de desculxir, per entre la paloresc obcuritat de la boscarría, los secrets del pervindre, en companyia d' un juleo, qu' era un pederòs màscit.

De promptia, ob maravella surten de terra dos brots qu' en un obrir tancar d' ulls creixen, pojen y secabun per tornar-se dos arbres, estimèn per lo espai llur ramas llargues y dreines. Després l' escorça s' obra, les tronches se rejunten, les branques poch a poquet s' entremessent; los dos arbres se confonen pausadament l' un ab lo altre y avint no 'n fan, sinó un de sol, molt-gran, y alt y fort com en pimes.

Mentrestant aquenixen dos gentils donzellas, hermanas com un sol, bonicas com dos Dryades: una blanca, cara d' angel, corona d' or sobre la testa y cantant com dues sирене.—A la vegada veus aquí que s' avançan, s' agostan, s' alborassan, se confonen l' una ab l' altre, y no queda, per si, al peu del ja sol arbre, mesqu' una donzellina, gmeiosa, arradable y galant com una joreneta d' Arles, ó de Montpeller.

(5) L' autor del volum de *Le Comte piémontais et l'interieur de l' annee 1875* (Société des langues romanes-Montpellier pàg. 65) al transcriure l' original del brindis que meus avall tradubhim.

Y bò, es avuy, Ssotors, després de més de mil anys y quan en le mateix lloc, es avuy que 'n compleix l'antiga profècia.

Es avuy que França y Espanya, tan ben representades aquí per ase filis distingits, no forman sino un cor y un ànima, com iu dos arbrets un arbre gran!

Es avuy que Catalunya y Provençal — las dos donzellas, sempre galanes y alegres —, abrasau y 's confonen per no formar més qu' una literatura, qu' un poble, qu' una família, qu' una unitat fraternal.

Veus aquí, lo que deixava le comte Capdepera, en mig dels tòvols de pervivència.

Veus aquí, lo qu' à vostres ulls, davant de nosaltres, s'ha fet y s'ha complert.

També ara son felicissim mos que tuy; ara, nostre unitat està ultrapassada: ara l'alegria nos abraçaix, y jo, pobre de mi, en nom dels fillibres de Provençal, així, Senyora, a la coral unitat dels il·lustres sevis que, de París y de Barcelona, han vindrat a posar su mà en la nostra mà, son cor, davant nostre cor, y han sentit bategar la mateixa sanch, lo mateix efluvi d'amor.

In brods sobre tot à l'unitat perdurable de la França y de l'Espanya, dos grans pobles catalans, jo bendo a l'eterna fraternitat de Provençal y Catalunya, que no ha pas comensat avuy, que no tindrà jamay fi y que, sija no vos fatigüeu, vos diria encara altres coses.

(Ab aplausos y precs de que continuaren se reberen estas paraules per l'auditori. L'orador continua):

Y bò! Senyora, ja que he volent, continuare, y no seran les paraules ni les idees las que 'm mancaran. Qui pot entendre quin país de sa mara y de la Provençal?

Segurament, Senyora, no es pas d'avuy que conemua nostra història fraternal; no són pas com la bolet, que naix en un moment sense ajuda, sense companyia, y que l'endemà se passa.

Darrera de nosaltres, Senyors, transi mil anys, mil anys de història y de grans heïmens, mil anys de literatura y de trebadora, mil anys de companyerisme en la gloria y en la dissort. Es això que vos exfollo. Senyora, nostre amorós efluvi, semblant el regant de la fusta, que 's sentia envirer en mitj de la Huya, cala cop que tocava la terra en mare.

Ohi també, braus fillibres, no deixem pas morir aquells grans recorts que fan nostra alegria, nostra glòria, nostra forma. Recordemnos dels dies d'antany, en que 'l príncep catalans governava a Montpellier y en la Provençal, y en que la bandera de les rojas barres d'Aragó volejava davant les torres de Barcelona, de-z-Ais, de Forcalquier y de vostra noble ciutat.

Recordemnos d'en Jaume lo Conqueridor, nascut dins lo cercle de vostres murs — avui tant popularitzat per nostre amic y ciutadà vostra, l'Illustrat Senyor Cícler de Taurontos, que finch la satisfacció de traure una de l'obscuritat en que li arrada tant avuy sobretot, aixaguar-se. — Recordemnos qu'en Jaume, lo rey d'Aragó, lo Senyor

de Montpellier, lo conqueridor de las Baluards, espera després de sisenta anys, un monumens dins vostre ciutat.

Y sobre la platja de la mar veïna, aquella poètica Iglesia de Marselha, qu' aixopluga los trovadores gauda, tan-his glòries, y qu' en de nostres colègues lo Senyor Vabregue, acaba de restaurar ab tan gust, la deixaren mudar No hi voldrien pas, sobre una inscripció, ferhi resonar de nou la llengua de Daudes de Prades y ferhi també estrenar l' ànima del vell canonge?

Oh Senyors! si jo volgèns continuar d' aquella manera a desgrenar vostres glòries y las nostres, jo no m' causaria mal de parlar y mas paraules no tindrián fi.

Així, doncs, com fills piadosos que replegan al respecte totes las reliquias de sos pares, recullim los fets notables de nostres anals; y per ferne durar sempre la memòria, per tot allí ahant haurà passat alguna cosa gran, bella, noble, digna, possibl. Senyors, possibl tota, quis-eda en son país y en la sua encontreada, una pedra que paril, un marbre escrit, abont la qual pugui apendre la seua història en sa propia llengua y sapiga que sos avis li han deixat nobles exemplars per imitar.

Així ho feia nosaltres a Provençal: la gravaren que s' enlayxa gigantesca envers le cel, prega a Déu ab nostra llengua; y també es ab nostra llengua que la patrìa llobrà a Nossa Dona de Provençal, demant la sua cùpula de Forcalquier.

Així ho feyan en altre temps lo Languedoch, la Gasconsa, los Pyreneus, lo Rosselló y Cerdanya.

Així feien desd' ayer, y que per sempre, que per totes parts, la pedra mantinguí nostra història, elogii nostres avis, usila llengua materna y donigui al poble—que la beurà per los ulls—als grans ensenyans d' un passat gloriós!

En Lioutaud feu sos estudis en lo petit seminari d' Avinyó y fou nomenat bibliotecari de la ciutat de Marsella, en virtut d' un concurs, preferintlo d' entre 22 pretendents. Sos títols académichs son numerosos, lo que prova, una volta mes, quan admirat ha sigut son ciar talent. Entre ella cal mencionar com a principals, los de vicecancellier del Veilhrige, membre de las Societats d' arqueologia francesa, de l' història de França, dels antichs textos francesos, de llenguas romanes de Montpeller, de la de geografia de Marsella, de las Acadèmies de Apt, de Forcalquier, de Chamberi de la Droma, etc., etc. Es també president de l' *Asso provençale* societat literaria que posa sovint en pràctica la manera llovable de perpetuar las glòries de Provençal y ensenyar al poble la història patrìa, valentos de las inscripcions en llengua provençal, com indica en la conclusió del antecedent discurs.

Ultimament ha publicat, en obsequi dels seus

amichs catalana just ab un facsimil, lo text inedit en nostra llengua de «La vida de Sant Amador» (segle XIV), contengut en un interessant manuscrit de la biblioteca marcellesa que tingue rem la satisfacció de publicar. D' ell savem qu' à no tardar ne donarà un análisis en altre de nostres revistes catalanes. Prepara igualment certa curiosa monografia històrica referent al monestir de Ripoll durant los cent anys que l' governaren los abats de Sant Victor de Marsella, en agrahiment al títol de soci corresponsal de la Reyal Acadèmia de Bonas Lletres ab que Catalunya ha volgut fer justícia à sos mèrits literaris. Per ells se vè a compéndrer qui es l' escriptor provensal en Victor Lieutaud, y aytal ha sigut lo motiu d' spunutarlos aquí fidelment, en quan nos son coneguts, desde que nos vegarem honrats ab la sua amistat.

Barcelona y Septembre de 1878.

ANDREU BALAGUER Y MIRINO.

DE BRASSET.

IDEA.

De brasset tots dos amavem,
de brasset.
Amor meua te'n recordas?
¡quin plaer!

Era esp à la vesprada
d' un jocen bell.
Jocà d' atzuc y de calma
etxer.

Ni una fulla sorsilava
cap alç,
Ni de palla un bri movia
sols l' oreig.

Vora mar, ens passejavam
tota soletec:
vora mar, y ab lluna plena,
¡quin passeig!

Llostrejan encara l' dia
entre belles,
mai no vint del sol està posat
sense plorant.

Bellaven dins l' enbaga
les nascelles.
—Son nascelles y les nascelles
que li enten?

Així devia reperjant-la
del bras meu
y tornant entres me espalles
tan front bell;

Mentre jo fa m'a estrenya
ah dolé
vers una pit que li ahunava
foch encès.

Y mirant gruixirjarne
ja la esmida
—Nostre sort, els pregunta,
que li enten?

Tot sonrèya à vera nostre
terra y cel;
verda plana, mar blavencs,
sol rogent.

Tot sonròya.... y tu piovan!

jo també!
Nostre cors com bategaven!
que li enten?

Bategaven per entendre 's,
seus dit res;
que paraules no trubaven,
soix gemmels,

Quants de somnis y esperances
en sacerdats!
Quins aspira.... y d' amoretes
an 'n vall mes...!

Quant tant dolc lo viure n' era,
y tant bell,
y del món tan lluny n' estavem
tota dossela;

Ah! Perquè l'avera, vinya,
cap al cel
de brassel no 'ns en sàarem
de brassel!...

TERENCIO THOS Y CODINA.

TRADUCCIÓ.

Dos tenien un plet sobre de una vinya y se hagué de traduir oficialment al castellà¹ establimet.

Lo traductor s'hi topà, com debia toparhi cada dia, ab una condició que privava al parcer de fer *esgats* y *capiscuts*; y 'l bon home, que per rea se apurava, traduïhl sense pensarhi: *encufates* y *melancòlia*.

X la Sala no hi digué res.
Això no se riure; fa plorar.

A la bona memòria de En Felip Pirozzini y Martí.

{Qui, a la font del dolor, en pena tanta
Abenir-se poguia, y à doli la lira
Vessar després un inspiració més sànta!
{Qui, del oreig qu'entre 'ls canyars sospira
Arribassar poguia lo dols misteri
En que tal volta 'l russinyol s'inspira!
{Qui, rompent d' aquí baix lo cantveri,
Son val alsès a les regions seccas
Que hoquen 'l so de celestial salutari!
{Qui, ab su complaient d' armonia plena,
Jolis les cors qu' a un bon amic anyorar
Son dol minvantos y endolçint es pens!
{Ay, que trist es mirar com es desfioran
En plena primavera, las flores belles.
Las puras ilusions que 'ns enamorau.
{Que 'ns dol l' hermiosa llum de las estrelles
Mirar per negres nuvols enfosquida
En nit d' amor.... quant se conversa ab elles!
{Perquè afanyar-se tanti, si es nostra vida

Trista rosella que s' obet a l' albaça,
Morirà la tirria, i que la nit obida...
Ambició, Vanitati, jay, la riuada
Tot ho engoleix, i branculant ferreta
Al fonda ho tomba de la mar irata!
(Ay, del trist qui no s' cur de la tempesta'
Ditros qui pot si termenerar su via
De Déu en brausos recolzar sa testa!

Tot just finat lo mes de Maig havia
Rubiért de guix, de vida, de bellesa,
D' esperança, d' amor, de poesia:
De nostr festa anyal, la flama encesa
Restava al cor que ben joyós guardava
Dels pés ardiuts fins la memòria impress:
Lo nom de nosre amic dals ressonava
Entre le llargs plamentis que se coixeria
La flor que per les Boïas s' urvanava...
V' ja ferit de mort, ab melengra
Als canys dels russinyols que l' desvetllaven!
Des de l' lit de dolor jay, respondia!
Del Llobregut ius algues rodolabat
Y una existència endolida ab ellas,
Y le meixons son erupcion saludabau:
Y calocabau del bosch, ay, les flor belliss,
V' i sol de Juny esplendenda Unha,
V' i trist sentint ja cloures sus parpetllas,
Mare y mulier contra son si extremoia...
Y ab un germà y amic la ma encaixada,
De tota... per sempre mes se despedis...
De tota per sempre mea... jay! l' internada
Qu' al lo gel de la mort plassa sus venas
L' anyuransa espargi per l' encoutrada:
Mormolareu las fants, de telor plenes,
Y pensegi l' amor, sense ventura,
Y l' amistat ab ell plora sus penes.
Rossinyol que vull a regrié mes pura,
May mes en nostre exhort com ens solia
Reflorir sos cantos plens de dolencia!
May mes l' abressaríem ab alegria
De Maig florit en la volguda fraca.
Mes ploraria Dhu al retornar del dia
De gloria eterna engravendar sa testa.

ANTONI MOLINS Y SIRETA.

Casa mia fatx ma via,
casa d' altre no podria.

A. ALICIA.

(FRAGMENTS.)

I.

«Vou aquella muntanya hont v' hi conerà.
Lo vent gelat, cuberta per la neu?
Sempre m' recorda, Alicia, ab melengia
Lo de dur embolcall, gelat car seu.

Mes, ay! ¡Que dico! La neu de la muntanya
Del sol de juny se fu sempre al calor,
Y l' fech iunyes que l' meu amic entranya
May ha pogut desfer la del tau cor.

II.

Lo riu juganer corrà envers la mar blavosa,
Va la papallona buscant la gaya flor.
Dins de la fresca selva l' aura sotfi reposa,
Y jo traia ten, Alicia, encro obratx de amor.

Al riu la mor acotxa, avara, ab mas onades,
Al papalló regala la flor sa dolça man,
La selva dona al aura mas onades perfumadas.....
(Y tu a glosa me fa beure lo vas de amarga feli.

III.

Te rius de mon amor, y entis engreida
De ta triunfant belleza, que ferida
Mon anima deixà;
No sabia lo be que m' fas, que dir poch ara
Que amo que ab tants desdienys no ha mort encara,
Eternament vitrà.

Vaguerosa illasió que l' eor ansis,
Desitj de un impossible quo extasis
Y aixeca al infinit;
(Ah! Te est amor delicias misteriosas,
Cust esclat de artmoetas melengiosas
Que encantan l' esperit.

Via lo amor correspost del ser que estima,
Y lligat pels sentits ab ell se abisme
Y sois per ell glateix.

Lo han, com sol que pels espays rodaia,
De su mateixa llana en alas, vola,
Y viu de si mateixa.

¿Te espanta, Alteia, ta obra afortunada?
La represa, immensa pira es ja, aventada
Per ton desdieny cruel.
Compara y diran si l' issa mir se aberra:
Lo amor deis fous suspira, mira à la terra;
Lo meu, se eleva al cel.

JOAN R. FRANC.

LA CREU DEL PORT.

I.

Pel mitx d'espesses taronguerars qu' omplen l'aire de olores embalsamadores, al gay soroll de l' aguia corrent qu' aquelles encontrades alegra, tot revingientes s' obra la via que de la delitosa vila de Soller al port condueix. Lo fornister que per primera vegada aquell camí recorre, s' atura pensatin a cada passa, a si mateix preguntantse si Deu volgué sembrar en aquells endreys totes les belleses de la terra perque enssemp pogués admirarles totes l' humana creatura. Après de la perfumada vall de taronguers que va deixant enrera, un altre paisatge de mes silvestre hermosura aprecia à sa afanyosa vista. Altissimes muntanyes coronades de mubols y boyres, ab son rodalje de verdor cobertes, fina a sos peus s' apianan donantli una vera mostra de la riquissima arbreta qu' en sos concilis pregons alapahido hi creix. De prompte l' esgleyat viatjer se trova devant un redonenc mirall de puríssimes aiguas, qu' ab dolca rumor se bellugan suavament empescats per l' ambar. Es el port de Soller. Los dos pujulets que com vigilants centinen de nit y dia l' guardan, semblan juntarse, y li donan l' aspecte d' un gorg d' aiguas lluents per la mà del home enrodonit. Moltitut de llanxes gronxantse à la vorera, lo vell pescador adobant les xerxes en la platja y lo lluixer lluhut que instant ses veles de les blaves roques sembla sortir, fan veurer son engany al viatjer. Un matx

cami i condueix fins a dalt un dels penya-rocs que el port encloent: allí demunt, una petita església, pel temps casi del tot enderroçada, li recorda la fe dels nostres antepassats; més enuant una senzilla torre serveix de guia al caput mariner qu' al port retorna ab la llum clara qu' una mà compassiva totes les nits hi encen. ¡Perquè en mitjà de tanta bellesa s' ou la temor funesta de la mar qu' devall aquells penyes aterradora sona! perquè s' obrin aquelles blavencques roques fent veure al esborronat caminant un avenc sens fons y unes cincides ones qu' arremolinantse tot ho engoleixen? perquè devora la llum consoladora que d' esperança brilla, s' nixeca una gegantina creu de socarrada Henry, com si volgués avisar al atrafegat naixer qualche imminent perill? Aquella creu negra estramordeix lo cor del que la mira; aquella creu negra y desnua inclou tota una història de llàgrimes.

II.

Era una vesprada d' Octubre: lo vehí pinar de tant en tant jiscava, greument batut per les bufades del Xaloch, les ones ab flingida calma feyen sentir una temor sorda qu' engroguin les caras dels mariners y la lluna tapada à voltes per qualche endolat núvol deixava anar una llum grogueta y esmortida. Se podia dir que la naturalesa estava en calma, mes era la calma qu' à la tempesta precedeix. Desofast havia romès lo port: en terra sols se veyn, deets demunt lo penyal, una joaneta que girats en vers la mar sols ulls, estrenyia en son pit un tendre infant, y à la mar sols una barca qu' ab veles amaynades per entrar al port fortament bregava. ¡Qué feya aquella jove tota sola demunt lo penyal, congelada per la serena, tremolant d' emoció i cor, y ficsa sempre l' encissada vista en les llunyedades ones? ¡Perquè li atreya ses ullides aquell terrible espectacle qu' als mariners mateixos aterrava? Amorosa esposa esperava a son amador que de llunyanes terres se'n venia, per mostarli mes prest lo tendre infant, primer fruyt de ses amors. ¡Pobre mare! Los moments que mantenian per abrassar à son espòs en los baitecs del cor contava! Y la barca feya via y feya via, y "ls nuvols s' spinyan, y "l cel s' enfosquin, y "l Xaloch bufava mes fort y mes sovint y "l renot sort de les ones per instant croixia; mes l' esposa no s' bellugava; com si tengués lo do de penetrar en l'

securitat tenia encara sa ullada fosa en la mar. La barca s' acostava, la clamor dels mariners arribava qualque pitx à ses oralls, com una veu d' esperança en mitjà del ferest brugit dels elements. La barca s' acostava, ja anava à dobrigar la penya que l portava, un llamp il·luminà l escena, los ulls de l esposa ab los del espòs s' encontraren, un crit de terror fonch atugat per lo brugit de la tempesta. Los llamps que sens parar se succeïan feyen més aterrador; aquell espectacle. La barca entrava dins el port: de sopte una buñida del mitjorn emprengué y feu tremolar l' esposa, sos braços al cel s' alsaren y... callaren les ones per sentir un jay! espiyador; l'infant rodolava per les agulles puntes, y la mare jeya esmortida demunt lo penyal. La barca s' havia estrellat contra les roques. Los mariners s' aferravan pel rocam ab la desesperació de qui agonia plen de vida, y les onades los sepultaven altra volta; sols un logra salvarse, para trobar una mort pitjor al veurer esbaitits entre l'is penyals y esculls su espousa y son fill.

III.

La pietat dels Sollerichs aixecà una creu en memòria d'aquell naufratz; y s' diu qu'en les nitats d'iverno quan les ones s' esbravexen, y l' vent xiula, se senten los gemechs d'un infant que plora, y s' veu un ombrat blanca, addressats els braços al cel, pregant agenollada al peu d'aquella creu.

THOMAS FORTEDA.

LA GANSÓ DEL TORNER.

Sia festa dreta ó torta,
sia pedra terra ó fusta,
oç pi plata, ferro ó cer,
lo turner això no falla;
ab lo turn tot ho travallà;
ab lo turn tot se pot fer.

Qualsevol materia informa
totseguit allí prèn forma,
viuça l'eyna, y al moment
te figures rebuydadas,
embotidus, borsellados,
com per art d'encantament.

Lo metall qu' es planxa estesa,
allí torna ab gran prestesa
brançat gerco, vasó plàt,
març-perla y vorí adorna
y sas ayres los retorna,
lo cristall hi se dibuixat.

Al qui té de rey corona,
lo torner cepstre li dona,
lo bordó al romà humil,
eynas de travall al poble,
mánech à l' espasa noble
y al punyal traydor y vil.

Art de pes es y art de guerra,
cap ofici si ha à la terra
com l' ofici de torner,
son afer no coneix ita:
fa i canó que la mort gita
com lo màstich salpacer.

Ab la corda y la ballota
qui hi tornaja no fa festa;
pero qu' es encisador!
lo torner canta y somnia,
ya ab lo peu su fantasia
al compass mateix del cor.

Mes lo be, y no canua guyro,
es lo tindre en turn al ayre
una roda colossal.
Al mirar com tomba, y l'eyna
tot solà fu la feyna,
nústre orgull es sens igual.

Ohi llavons, mentres que volta
lo rodatge, qui be escolla
lo soroll aixordader,
sentira l' motor com crida:
«A mi li toca m' ha donat vida,
ell governa lo vapor».

Ell l' industria perfecciona,
la bellesa ell soi li dona,
la fu corre mes y mes.

Per saber si un poble avança,
com lo torn ud hi ha balanca,
es lo carro del progrés.

Tota cosa al mon posada,
per s' e mor ó es oblidada;
la gran màquina, janssy,
segura en més va inquietada
mentres volte la granada
pel innomés torn del capay.

Si ho es art que val destruïda,
torojar enciou noblessa;
cap artí com lo men,
lo tornes en qui confirma,
lo més celat boni se forma
ja much para del gran Deu.

Ay! qui sap si temble un dia
ab lo torn ferse podrà
que avorrint l' home, ab lo mal,
l' ignorància que l' humilià,
Deu, la patria y la família
fusson temple universal!

En tant veig que 'i torn no para,
nus avançam mes encara.
Jo no 's se si podrà ser...
Mes que diu lo vaport Celsi
ab lo torn tot se travalla,
ab lo torn tot se pot fer.

ANTONI CANVILÀ Y VIDAL.

PER LA TANGENT.

— Oia, Ramon! tens tinch duros que 'm dexes?
— M' he mudat l'arnilla; ara no 's tinch...
— Y a casa...?
— A casa?... Tots bons, gracies.

DUES ARPES.

Del desert de la infantesa
n' ha trescós les fredes plàtjies
un jovenet que fa via
trist o cor y trista l' anima.

Al jardí de joventesa
ab pas llenger va acceptantse,
y d' est paixàs ja escolta
lo gran rumor que s' escamps.

Tant ha fet via y fet via,
que l' hermès portell ja passa,
lo portell que l' man dels joells
al man de les suores faixa.

Ja sent que son pit llambregna,
crevant son cor, pura flama,
y sent temors desitjosa,
y se sent roges les galtes.

Per tot desafia harmoniosa:
recorda l' estel de l' alta,
los novols de fach contembla
que ab l' alç del sol s' infaman.

Ja repara com lo lliri
dona a la roses beades,
com los nucells giravoltan
juntant sos becs entre 'ls arbres.

Com enclaudoren nines
voltant los mursures ballan,
com lo miran y sonriven,
com l' una ab l' altra s' abracen...

Y d' est riu de poesta,
d' amor, de goig, de gaudensa,
que dins lo pit sent que brolla
voldiria lo mati regarne.

Voldria fer dolça almoyna
als cors qu' armonia captan,
y en mirall d' hermoses troves
sensera mirarse l' anima.

Mes ayl sus pensamens se deixen,
per volar cbren ses ales,
Juguotejan entre 'ls llavis
y... demunt s'lia tota badallen!

Y lo malenat sospira;
al peu d' un lloc deixas caure:
—Si de tants de sons quo's porden
pòrués algunes ajuntarne,

Si pogués, diu, lo cor tendre
tocar d' amoroza fada
perque 'm mostrés la font pura
que endolceix la veu més aspra.

Y que, besantme en la boea,
per mi, en lleugera volada,

pujantne fins dalt lo cel
robis als Àngels una arpa!

—fill meu dol, aquí 'n tens una.
—Poeta, aquí 'n tens un' altra.—
Les qu' axo al joveuet dinhan
na son dues belles dames.

Ab ulls escrivats les mira,
lo cristall del plor decanta,
escuria, s' axecs, tremola,
y astocat, torna a mirarles.

Les dues ne son molt belles,
parexen reynas germanes;
mes, l' una, reyna ditzosa,
l' altra reyna desditzada.

L' una porta gran corona
de perles, or y esmeraldis;
l' altra en lo front mostra sanch,
senyal qu' un temps ne portava.

Mostra en son pit, la primera,
llions y castells creuhantse;
la segona, un groch encant
ab quatre roges ditades.

Mostra aquella brodadura,
ceneses, joyes y gales;
esa en la túnica nostra
sanch, soper, y salivades....

Les dues ne son molt belles,
parexen mynes germanes;
mes l' una reyna ditzosa,
l' altra, reyna desditzada....

—Prén aquesta arpa, poeta,
dia la hermosa de les galas,
dos mons cumplid' armadís
y 'n guarda un tresor encara!

Prén aquesta arpa, poeta,
prènla, que la pantejaréan:
Garcilla, Ercilla, Lops,
y dels darrers en Quintana.

Prén aquesta arpa, poeta,
que ella n' es la de ta perra:
¡Den confunga al qui ne pense
que Castella no es la Espanya!

—Fill meu dol, dia la hermosa
que porta de sanch les taques,
vina a mi, estimadet meu,
socost que vull besarte.

Jau aquí, alegria meua,
recilmat demunt ma faldia,
y si te doleix la testa
en mon pit pots descansarla.

Fill meu dol, tu tot tremolins,
lo ten cor apar que esclata....
¡Vols aprovar d' adorinirte?
Jo te contaré, rondalles....

«Diu qu' axò era y no era.

un pelegrí ab dues fides...»
«Les deixat caure los braços;
fillet meu, tu ja descansas!..

Accostàvose, la matrona,
accostàvose, me germana,
escoltàvem bé com somnia,
y... després donauill l' arpa!—

— «Pili men dol, aquí 'n tenia una»
m' ha dit la germana humiliada:
lo mateix me mare 'm deya
quan jo volia besadest.

Totes dues la ven dolau
tenui, mes l' una n' escampava
en mos sentit l' armonia,
l' altra, dins lo cor y l' ànima.

Jo les estimé totes dues,
mes sola una pot contarme
lo que me cunta una dida:
de mos avia les rondalles.

Aquella, sembla pòs rica,
men se vist sa arpa trencada;
la pobra, mes rica 'no sembla
quan de prop he mirat sa arpa.

He vist que certa noira né porta
ab lletras d' or engastades,
he llegit *Marc*, *Mois* y *Jordi*,
Doll y *Mimíner y Jaume*.

Aquesta serán grans ingenis,
que 'n mon admirat esguarda,
mes los noms de germana meus
me sorblan exes paraules!

— Matrona, la de Castella,
la matrona coronada,
¿havieu entès com somnia?
¿sabeu ja com parla sa anima?

Matrona, la de Castella,
la matrona sobiraná,
¿veus com la llengua del cor
no es aquilà castellana?

— Veus com no es res més Castella
que Castella dins la Xepanya?
Una arpa vol lo poeta,
¿li dareu la vostra?... — «Calla!»—

Quan lo jovenet desperta,
desperta en un llit de palmos,
de roses y semprevives,
hont la testa ne descansa.

Tot es desert... sois veu perles,
les vol culir y son llàgrimes;
alça 'l cap... lo llof brandeja
la dolor ARPA CATALANA!

Juliol del 1871.

GABRIEL MAURA.

Casa mia
per pobre que sia.

AL ENTRAR AL CONVENT.

Las joyas que al mon vaig usar
poseïm als peus del altar;
quei vos presento, Senyor,
diamants, bracelets i acrescosses
y la meus anells d'or.

Què vales les galas del mon?
Aquí son tots riquesos! què són?
per sempre deixà l'no m' sap gaudi;
no s'entra en el cors que s'abroba
ferrits com la roba.

Mori l'robador del mén cor,
y al cel s'empurià mon amor.
(Adieu, anys de tembres festeig!
des qu'En va morir, Verga santa,
que trist! tot lu veig!)

Aquesti es l'angell que m'va dar
lo dia que m'va deixar;
y aquests es encara la dor
que fou entre m'altres lo signe
primer del amor.

(Només collarei es aquells
que m'va penjar al coll ell mateix;
y tant per penja! s'acostà,
que, sens adonars'en, en boea
m'hi llavia rusca).

Oh joyas, es he de deixar!
quedaven als peus del altar.
Jo n'entri al convent, sans donzell,
y allí m'estaré esperant l' hora
d'anar-me'n ab ell.

J. Martí-POLIGRAFA.

Fundació del Convent de Jesús.

(1427)

Ab la Fundació del Convent de Jesús foran les Murallas de la Ciutat de Barcelona, se venien confirmades les notícies referides; se fan mes intel·ligibles les que restan dir, y quedan aclarides moltes equivocacions que se pateixen del govern espiritual que ha tingut aquest monestir. Per enlla causa doncas, y per saber la de Major relaxació, se inserta aquí breument la relació següent.

En los anys 1427 en el Mes de Mars, estava la ciutat de Barcelona en lo Major conflicte, y quasi a punt de desolació per los repetits, y espantosos temblors de la terra, sens habersse encara aplacat la Justicia divina provocada per los pecats dels homes, no obstant de ser continuas les suplicias al Cel ab públicas rogativas com així en el Diari de la Ciutat (consta) Tom. de N.º 6. En mig de tanta aflicció comparegueren dos Religiosos Franciscans vinguts de les cases devotats de Italia, y enviats de S. Bernardino de Sena para propagar ab sa predicació la veneració, y culto del S. S. Nom de Jesús, y dilatar la observancia en esta Custòdia, que era es Provincia de Cathalunya. Se hospedaren en lo Convent dels que ja eran dits claustrals, únic convent que hi havia en la Ciutat de frares menors o Franciscans; y foren tants, y talis los fruits de la predicació de Fr. Matheu de Agrigento (en el dia Beato), que respiraren de la aflicció los barcelonins tant per la devoció que havian heretat ab lo Serafich Patriarca a la sua Religió ja dels principis de fundada, quant per lo remey de que necessitaven en aflicció tant extrema.

No es ponderable lo molt que quedaren los Barcelonesos nacionals als dos Religiosos apostòlics y sois se pot dir ab la resolució que feu lo Consellat de fundar Convent per los nou Observans en agraliment, satisfacció y consol de tots los Ciutadans. Admés dels Religiosos la propuesta, y alcansada llicència del Rey Alfonso V. que fa donà ab singular contento, trobantse en Barcelona, elegiren el lloc shont en el dia està situat, y à expensas del comu Krari se posà mà à la obra,

y en dia 10 de Juny del dit any se posà la primera pedra ab assistencia personal del Rey, de la Reyna per Procurador, del Bisbe, y Capitol de Barcelona, dels Concellers de la Ciutat, dels Diputats del General de Catalunya, y de concurs gran de Gent de totas classes y estats. Atxis es nota en un Tomo de varios Sucessos, guardat en el Nacional de la Ciutat. Llib. I. c. 5, en idioma català antic.

NOTA. Ab esta noticia està previnguda tota equivocació, y queda declarat, que lo Convent de Jesús fou lo primer de Frares Menors Observants en Barcelona, abont solament hi havia el que se fundà quan vingué à ella lo P. S. Francesch; y encara que los Observants immediats à son Vicari, juntant amb aquells ja claustrals eran un Cos de Religió ab un sol cap que era lo General del orde al qual tots estaven subjectes; no obstant com la Comissió de cruydar, assistir, y visitar à las Monjas de Santa Clara era sempre feta des de principi al respectiu Ministre Provincial de Cada Província, el de Aragó immediat Prelat dels Claustrals se valia de aquests pera donar al seu Monestir de Pedralbes la necessària assistència; y à est tenor la Comunitat de Pedralbes que començà a ser governada per Frares Menors que perseverà a dirigir-se per ells essent Claustrals, y continuà ab ells à fins als temps que se dirà en la centuria 500.

{Extrait d' un llibre del Monestir de Pedralbes, que 'ne facilità la bona amistat del capellà del mateix, en Joseph Riera.}

A MON FILL

Els dia en que naixiques plantí un abre
que va creixent com tu....
Quan de treball els dos han de costarme
avans que donen fruit!

Yo ya sé com se guia l'obre tendre
y 's deixa ben parat.
Qui sabrà tan bé com des guirarse
lo cor del tendre infant?

Veig, del altre empelat mirant les fulles,
quó es lo ver y lo bort;
mes lo bort y lo ver de la teua ànima
no ho puech distingir yo.

Pronto s' arranquen los rebrots que creixen
al peu del altre d.
¡Oh, si els rebrots del mal així 's poguessen
arrancar de rai!..

Pera llaurar la terra no me es fàcil
s' en passo la sahó...
¿Qui sap si en cultivar ta intel·ligència
perdré yo el temps millor?

Sino el falç!, l'stral poda les branques
que causen perjudici....
¿Quina estral hi ha en lo mon que podar puga
los sentiments d' un fill?

En pago a mos treballs yo cruch que l' altre
dolça fruta 'm farà...
¡Així tan cert lo frut que tu me dones
no siga frut amarrat!

R. FERRER T. BIGXÍ.

Altura y Octubre del 1878.

SALT MORTAL.

Una senyora esplicava en una reunió lo maravil·lada qu' havia sortit d' una fasció d' acróbates, y tot se n' hi anava en parlar dels salts mortals que l' havian horrorisada. Un poeta, cansat d' escoltarla, la interrompé.

— Senyora, tots aquests salts no son res, compara't ab lo que jo vax donar.

— Vostè? — exclamà tothom admirat.

— Jo, qu' he saltat d' un dilluns a un diumenje, sense menjar.

EN LA MORT DE UNA AMIGA.

La donsellera s' ha mort
i' ha mort a la matinada,
les campanas van tocant
dinxunt lo dol en les ànimes.
—«Don la pordia! —dichen ans,
altres dichen: «Dien il valga.»—
Jo la mes trista de tota;
no se dir ni una paraula.

Ja fa un any y totbom riu,
tocan fins les campanas
y fine la cobla refia
en la plensa per les naus.
Lo cementiri està sol,
ningú de la mortu parla.
No mes jo, que trista allí
rego la terra ab més llàgrimes.

Lo dol ja totbom s' ha fet
fins los parets y germanas
y fins dichen que 'l promés
ab una altre naya 's caça.
Y jo que dol no n' he dit
perque en lo cor no portava,
veig emblanquir lo meu cap
per la mà de la amyoranza.

Ningú sab veure en lo col
cap senyal de recordansa,
ni saben en ell llegar
de consol ni una paraula,
menos jo que en cada estel
veig los ulls d' ella que 'm parlan
y sempre m' estan dicens:
«Cuyta que l' esperar canys»

AGNA DE VALDAURA.

I. ATLÀNTIDA

DE

Mossen Jascinto Verdaguer.

Coneguérem qu' en Jascinto Verdaguer era poeta
de saba, tantost vingueren als Jocs Florals,

sos primers versos about hi sentirem la ferula
dels roures de les Guilleries, y l' rebull dels sal-
tants del Congost. Ningú com ell cantava 'la ex-
plete del jovent de muntanya; ningú com ell expres-
sava l' aspor d' aquells cors y l' obstinació de
aqueles lluytes, petites per lo nombre, mas sanguino-
ses per l' encarnissament de les passions. Veírem
en lo nou poeta un plamè de la branca dels Dantis,
y en son llenguatge, ric, nou y pur, admirarem
desconegudes vènes de la font del nostre idioma,
més clares y més fortes, per caser més llunyeres que
les caygudes al estany ja estorbat y verdosench de
Barcelona.

Nostre poeta no 'n tingué prou de batalles about
ab los dits podian contarsen los morts, y de les quals
n' eran camj una torrentera o una pineda catalana:
lo rossò dels trabuechs, l' abrusament de los masies,
los devassells dels turons de Collsacabra no feyan
pronterràmol per aquell esperit seu, massa ardit
y massa enlayrat que no volia aturarse fins a capir
los tastorns del mar, y veurel capbassar com soror empès
per la mà de Déu dintre les onades de la creació.
Les tradicions mitològiques de l' Atlàntida y les que
encara rondallejan les costes del Mediterrani li sem-
biaren materia propia per un poema: fonsc pron
agosaral per conensario, sens haver vist la mar *soes que pintada y ara, havent travessat més de dues voltes!* Oceà que 'ns allunyà d' Ameríca, li ha enfon-
zat son bras maravilós y n' ha fet l' ATLÀNTIDA ra-
jant encara la salabrot de les aigües marines, colo-
rida als tints primitius de la creació y poblada
per gentils Hespèrides y per relassuts gegants. Ha
 fet barallar los Titans ab Hèrcules y escalar lo ma-
teix Cei, guerres de que no agusavan gayre fer memòria 'ls poetes desde l' temps del pare Homera,
retrayent de passada totes les rondalles mitològi-
ques que esplican o recordan los fets de la geologia,
correguent per los regnes sens fills de l' imagina-
ció, ha devallat als abissos pregons, ha volat per de-
munt dels cims, de los boyros y de l' estelada,
ha vestit l' ayre, les aigües, les altures, l' es-
pau immens de formes gegantines, de moviments y
forces colossals, d' incendis espoteigants, d' aiguants
que capdellans brosos d' Univers.

Sols un cop hem llegit lo poema d' en Verdader;
no 'n farém denchs lo jutjici encara deixarem retro-
dar los rius de foix, d' or o plata fosa dels Pirineus
que semblava que 'ns cremassen lo front del llibre
estant; deixarem assossegar les onades que bro-

llant per l' Estret s'abriràt enrahiren y capgiraren lo jardí de les Hespèrides; deixarèm reposar à Hercules drot y ab la mà esquerra sobre sa clava xafadora. Quant lo fum de les rouredes y dels nívols cremats arribà estabgit, quan lo sol farà tremolar sos danrats estels, sobre les ayyges baix de les que s'envençà l' Atlàntida, asseguts nosaltres sobre qualcun dels blavencs penyalets d' aqueixa illa, nascuda del broch *del ciader de la Verge*; repassarem los fulls del poema, com si mirant al fons del Rygut hi cercissem les ruïnes de les ciutats Hespèriques, los temples y les testes dels *escardulescós* intimicis d' Alcides. Si 'n trovarèm de joyells entremixts de la desferra d' aquells mons fantàstichs! Si 'n traurem d' imatges vives y vermelles com lo coral! Si 'n recullirèm de frases ciselades, com per lo puoy de Miquel Angell. Per estona 'n tenim d' arreplegar tants fragments d' història, tanta sublim marueilis de poesia; ni sé si 'n arribarem a esp d' arrestellar les totes y estajaries en son lloch dintre les partions de la critica. N' hi haurà que no caldràni ni en tota la rotonda de nostra fantasia, y tal volta per ser aqueixa estreta, les trovarèm a elles massa grans...

De tant mirar à l' aygos y al soch, ne restarem pot ser esblanimat y enllernat, y no sabrem palpar lo fil d' or que tota aquella joyells deuria enfilarse...—Trob, dirèm, les petjades del geni; per tot posar son sigue la més agosadera fantasia; l' hom qui concebé tant capdal baluerna, l' hom qui jugà ab les forces de la naturalesa, lo qui feu esciatar l' ira de Deu y brandí l' espasa apocalíptica del Angel esterminador, fou sens dupla, un Leviatan dels poetes; no li demanem donchs ni "i poliment del art, ni les formes graciosas del gust; no li fem donar rahó dels camins per hont ha passat; no 'na planguen de que 'na fessa glassar de por y esguerrinxar les pens per singles y verdlasses, y perdre alè cayquent en fondalades y barrancks, perque 'i poeta podria dirnos: «Emportat per lo torb, he muntat fins al cim de les altures olímpiques y he posat la mà sobre les espalles dels gegants que tocavan ab lo front à la volta del Cel; he arribat ab una volada fins als segles embuyrats de la Creació; vosaltres que voleu jutxarme, si teniu ales, i pujeu!»

Agost del 1877.

JOSÉPH LLOUIS PONS Y GALLARÉA.

LA ESCALA DE LA POMERA.

Sí no 't portés voluntat,
à fé a Ié t' ho diet, Maria,
l' ofensa del teu posat
tant al cor se 'm olavaría
que, aden poble d' Alió,
se tornava 'l cascarró
y mi quelet me faria.

T' he vist al lluny desde 'l trón
ab lo pas de feynateru;
jo que si ja 'l soi s' ha fos,
l' eyna al coll y al seu darrera;
si l' hòrt de dins no has taucat
que hi ha qua dir que hagi entrat
a guardarte la pomera?

Ara la nit viugre per tot
vés de fer bona faldada:
quinn ja tingas l' últim bros
escòrret per la brançada,
que llavoras ja 't robré
y en la terra 't posaré
tot donant-te una abrusada.

Y no 't val la vermeilà,
ni l' anar escotorilà,
recallint 'l faldillà
de branes en branca arrupida,
que aquí 'm tiraré 'l meu dalit
boldament tota la nit,
boldament tota la vides.

De que als teus volgués parlar
be n' estava oruguosa;
te vaig dir per lo bremar
y socar la vinya es verdiosa;
si es que vols altre fadí
content estich de mor!
mentres tu signs ditxosa.

Si no es assí, si ara 'm veis
com en los hallias de l' era,
vés si 't pressus y 't resola
à baixar de la pomera.
los moixons ja son a joch.
no 's veu ni no pagés enllach
y ta mare com a' espera!

Verge del cel! quina embullat
fins crechque 't respir te manes;

y tot en perqno 'ls mens nlla
no vejan la mitja blanca!
Se r' escorre i devanta!
ta cogta i peu! no tunt alt...
vas a esquellar sisa branca!

Seu d'assunt la roca; alaix:
no 'm mirar i' hem feta bona!
S' de que soch tan fulla,
Maria, aligü se 'n adonca!,
tiram los braços al coll;
posa un peu en mon genoll...
Jho venia! ja etia su terra, donca!

Mes plorast.. Doncha jo me 'n rich,
alaix 'la nills; vegam tu cara?
ab lo mens golig vos te dich?
y dicensia, no m' entens encara?
Mira d' amilà 'ls esbursers
pleint de mans riuders
fan esp ton pare y tu mare!

Los he trubat y 'la he dit
l' amor que per tu sentia;
si 'm volen pe 'l seu murit
massa ho conta as alegrías;
tota jonta la broma hem tramat;
ups, anem al seu costat,
y ab ells a la rectoria.

ANGEL GUIMARÀS.

Oda terra
la va guerra.

COMPTEs.

Es un bateig. Pel veïnat
Les carreteres les rodalan.
Burgit. Soroll. Fins tremolans
Les lloses del empedrat.

Es un enterrí. Quintut.
La gent cap baix. Res de bruga.
Algunes colles s' urrossenç
Floriquejant entassenent.

Prop meu; — Ho ríob; — Què s' hi fat?
— Un de menys. — Un de més.
— Quinze cotxes! — Tant sola tres!
— Un que vó. — Y un que s' en vó.

Jo pensant: «Eses mes, en clar,
Del mos vostres seny abessat...»
La van de un senyor que passava:
«Tot es sustrar y restar.»

JOAN PONS Y MASSAVEU.

LO VAPOR.

— Tu, Joan, què déu esser lo que fa correr tant al
ferro-carril?
— Home, es lo vapor que du a dins.
— Ah! donchs yet, aquí qu' à casa es ben al rovés:
quan la dona té 'la vapora al cos, el que corra so jo.

À LA MARE DE DEU refugi dels pecadors.

Poesia premiada en lo certamen de Lleida de 1877.

Plant.

No he sentit la ven de l' òliba,
Mas ay! he vista la mort...
Ha fet sa presa à les sòrdies,
L' ha ferida tot d' un cop.
Un greu plent s' en assenava,
Un greu plent al seu entorn;
Oh planyeuves, Amers tristes,
Qu' amarguissim es lo glop.
Si, planyeuves, Amers tristes,
Que may mes vindrà retorn.
Verge i Santia, Verge santa,
La mésa ònima 's condol.
Desconsorts 'm la tristesa,
So com neu qu' hs agafast por;
Meus avuy, meus es la vida,

Demi... passarà la mort.
Que no'n vingran d' alegries,
Mama es breu lo poig del mon;
Tristessa, feixos enfons,
No tenen lo men valor.
Verre sants pòderosa
De la dolor de dolors,
Desilirrancem en aquell dia
De la ira y del terror.
De la santa lletania
Jo us diré lo primer mot,
Oh, preguan, Santa Maria,
Per nosaltres pecadors.
Quand ies prebres se conmoguen,
Terratremol font per tot,
Quand del cel fuen ne devall,
Bell! l' llamp y lumini 'l tra,
Oh, preguan, Santa Maria,
Per nosaltres pecadors.
Quand la trompa del judici
De ses tombes asci la mortis,
Quand lo Jutge comparraga
Ab la creu que porta al coll,
Oh, preguan, Santa Maria,
Per nosaltres pecadors.
Quand s' obri 'l llibre terrible
Hont lo penal espanyola
A tot l' univers se mostri
Imprès ab lletres de foc,
Oh, preguan, Santa Maria,
Per nosaltres pecadors.
Quand es son trone de gloria
Jesus, nostre Redemptur,
Ab son ceptre de justicia
Vinga a jutjar vius y mortis,
Oh, preguan, Santa Maria,
Per nosaltres pecadors.
Quand allargui la ma esquerra
En signe de maledicció,
Y obrira l' infern la gola
Per angolirnos a milions...
Oh, preguan, Santa Maria,
Per nosaltres pecadors.
Quand estangui la ma dreta
Y ab lo semblant agrados
Diga: «Filia meua, acceptauvos,
Que no s' ha de perdre tot»,
Oh Santa Verge Maria,
Pregau per los pecadors.
Quand la tria serà feta,
Ay Mare, abont seré jo!
Hont serán les meues prendes,
Tots los amors del meu cor?
Vingran penes, vingran penes,
Y dolors sobre dolors,
No hi fa res, no, qu' ens acabim,

Si à la fi trobam perdís,
Jesucrist en creu moria,
Jesucrist pare amordí;
Pels greus tormenta que 'l finaren,
Pel que fouch més gran de tots,
Verge santa de clemència,
Ampareu los pecadors.
Cerí os qu' hem tarat la vella
Qu' enfoquia al mal dix enó,
Més com abans la furí
Del penediment lo plor;
Verge santa de clemència,
Doleuros dels pecadors.
Un treset de cel donauens
Paix del cel la porta seu,
Portauens als voatres bruixos
Al ramat del bon pastor.
Oh immensa porta del cel
Dexan hi entrà 'la pecadora.
Llum bermosa, llum divina,
Portauens à salvació.
Que nostres passos no 's torçen
Vers les malversata del mon,
Oh clara estrella de l'anba,
Conduhin lo pecador.
Per aquelles set espases
Que passaren vostra cor,
Pels patous que li donaren
A vostra filla hermós,
Pels trenta anys que lo tingueren,
Per los tres de la passió,
Per sa mort dolorosissima
Y per lo dolentissim mot
Jesu, est aquí ta Mare,
Oh! Mare, no 'ns deixeu, no,
Desiliuraunes poderosa
De la dolor de dolors,
Aquell dia de la ira,
Aquell dia del terror,
Y dius vuestre cor entrauens,
Refugi dels pecadors.

VICTORIA PRVYA DE AMER.

A UN PARAYGUA.

Amich de bona mena ab tu s' aleansa;
No deis que 's trobui ordinariament:
Tú t' estas retirat quan fa bonanova,
Y en jorns de tempesta es amantent.

ELEGIA III.

Llibre IV de Properci.

Hinc Arctum non mittit mandata lugitur.

Aquestes lletras Arctum han estvia:
Si seu Lycotes, si tant llarga ausencia
ençar lo dret de dirte seu li dema.
Si mota hi veus miti esborraix, lliganties,
pensa que seu més llagrimas que 'la unllan,
y si algun tres no entens per més llitra,
es que agontxes, mentre s'estria, més dientra.

Bacira t'rege per secos cop suara
recorre l' Orient, has vist las terres
hostils dels Seros, cavallers ludomis,
la deis Getas nevada, la Bactriana
cruada de sofilla pels pintats carros,
l' Indi colrat dels raigs ardents d' Eous.
iV Això d'lus ser casat? glos nits aquestas
son que pectarem quan, per si retoda,
valg de tis bressos sucumbi' a la estrelia?
La natura segur que procedi més pampus
encesa fog, segon, en les flamas negras
de capigurria funerària gira;
en aigua estigia, ben segur, hanyiremme,
focores venus mon enbell encyan.
ni presidia l' Himereta més nupcia.

Així plens estan de més presenta los temples,
mes tot en va, pel Europa de guerra hont gozas
més propias mases ja l' quart vestit incòmpte.
Muya' l' primer que als los pacífics arbres
atrinxerà les talles y que 'la roncha osca
va convertir en esplèndits trompetas
digne mes que Ocnos de treuar la corda
iniscalable que eternal pastura
dona a la fira del ruch may satifeta.

D'escom, amor, glo frèch de la corsesa
la aixella t' ha ensat? com deus tentria
tas delicades mamas de dona la llenya.
Mes ans això que veuret'si altra dona
la ardentia dentillada al coll impresa.
M' han dit que està tant gran: aquina ventura
si fos del anyorari' que t' engrogueïsses!
Jo, fets un mur de plors, has nita desparta
passo besant las armas que 'l deixares
me don al III, pero 'ss tant trist lo venre,
topat no mes que d' un amfitri y que trigan
a der la senys, los socells, de l' abal
Entrestinch del hivern las fredes veïllas
fent roba de campanya, y douant voltes
ab la flosa als borbilions de púrpura;
ques no, estudió l' venerder Araxes
quines regions recorre; las plumes
ben son que 'la Porta ab uns envalls esleigan;

y ab lo mapa al devant, com los Deus sayis
han reparat los mons, busco las termes
que l' frat fa ermoja y las que l' vent recòrma,
y sobre tot, de tata los vents, a Itàlia
quin es lo que mes dret una auu roja.
Ab mi estan ma gurmanna y maire dona;
ma dida que, reyentme caprichada,
soltó que es lo mal reue lo que l' detura.

Oh tenmursa! Hipòlit! ab lo ferro
cubri la nucha da sos pais y aquella
se tendra testa ab un espai selvatge,
Perque sos camos tanca a los doncs Roma?
Si aixis no fos, al ten costat vindria,
lidel sirventa de iss hoste guerres.
Y forma, sempre avant, ni 's ment fuscitas,
quan l' Afria plassa llurs torrente que solita
la fet ja l' frat, men pas desturrian.
Poderde es l' amor; l' amor d' esposa
doblement poderós: Venus mateixa
ab son alié se fiaua sacra atja.

Que 'm fa l' engalanarme ab rica pòrpura
ni ornar mas mans de crestullos perles?
Tot es silenc i en torn mea, les portas
rara vegada s' obren de ma casa,

Y encara, si algú ve, es alguna striga,
Sabe qui es lo meu gooi? Prop meu fer jaure
la pobla Glauclia, y escolta 's queixos
lladruchs que fa ella 't teu Hoch occupa.

Omplo de flors l' altar, verbenas sacre
cabreix los Deus, payrals y espelunques
en nostra antigua llar la herba sabina,
Si l' nocturna tieclo sento, prop, de la oliva,
o l' vist ta llentia espelugant; si annuncia
prospers anys, aquell jorn senyala
la immolació d' un anyellet, que 'm porta
lo provechidor tot satisfet del luce.

Pels Deus t' ho pergo, per guanyar la gloria
de escalar lo primor los muntz de Paefri,
o arribassar la perfumada vesta
de tòpus ill que algun capdill rumbeje,
no t' espocoasi plom que carolantse
tira la fosa, o a la traydora fletxa
que dispara lo Parti; tot girant grupas,
Ans be, venent ja l' enemig, a Roma
entra ab sequit triomfal, ix hasta sens ferro
brundant. Y guarda, sobre tot, sinceramente
la fo que 'm deus y vas jurá a mon talsam,
Quica lley que a ton retorn impeso.

En la porta Capona, com ofrenda,
les tevas armas penjaré quan tornes,
ab un escrit a sola que aixis diga:
Ab salutades del seu espòs, la espasa.

NÓTAS.

Digne ser per Osses, etc.—Se suposa que aludiix à un quadro del pintor Sócrates, qui representa la persona per mestre d' un que treua una corda però ab una entremesa tal, que tanta com no va fer un ruch se li va menjanar.

O 't va a la llanaia espelugant, etc.—Les antigues solien tirar vi al oli de les llanetas y de la duració y manera de espeluguer ne treyah atigreria.

La hasta sens ferro, etc.—Una de les recompenses que la Roma donava als capitans era la hasta perx o sia, una llanza sense ferro.

BON CONSOL.

Un pobre home que, per si d' una malaltia de sis mesos, s' estava morint, deya à es mulier, à qui estimava bojament:

— Ja veus que 'm estich morint; no 'm neguis un favor: lo Joan t' ha rondat molt, júram que no t' hi casaràs.

— No 'n tingas quimbra; mir ben descansat, perque fa mitx any qu' estich compromesa ab en Pau.

LA PRÍMULA.

PRIMERA FLOR QUE NAIX EN PRIMAVERA.

Al Nort aglomerants van los níbols,
Ja de tenebres se cubreix lo cel,
Udols l' herseü dins la tempesta
Y arranca 'ls rourers seculars de rei.

Los raigs del Sol la terra ja no escalfan,
La boyra va amagant l' astre del jorn,

Lo fredor va creixent y tat se geia...
Serà quan ja la vida may més toro?

Més un novell cantar Febo començà,
Y resplandeix totjuna sobre 'l glos
La llum, y obrint la primula ses fulles
Obri a la vida, de del cel, lo pas.

Com l' arch de Sant Marii eixa fioreta
Que ve 'l renaxement de glòria ens diu,
Que del gel sets la vesta vibrinaria
La natura no mor, poix que reviu.

Are també fort burnesa terrible
Perçat a una nació romana abat;
Marceix del barbre la gelada boyna
De l' art la gran cullita y lo sembrat.

Mes si les grans alzines de la Galia
Caixen baix la destral de l' inimic,
Chora d' heros y cantors a la vorera
S' acreixan del Llobregat amics.

L' art los pobles Romans ens preservaren
De la nit eterna del Septentríó,
Iluminaren de l' Europa bàrbara
Vostres cantos, vostre espasa la regió.

Vosira flor es lo simbol de la ciència!
Que ab sa eternal bellesa aquesta flor
Sempre floréca, es lo desig de l' anima
D' un Escyta, amics vostre de tot cor.

JOAN KOLOSHYN.

(Traducció de M. V. A.)

Al Escyta Joan Koloshyn que en l' any 1871 saludà al Consistori dels Jochs Florals ab una poesia titulada LA PRIMULA simbolissant lo renaxement dela Poesia catalana.

Pe 'l foch l' anima entessa
De la Pe. de la Patria y de l' Amor.
Be agraham l' escumesa
Del Nort per Vos trameva
Les fets y 'l nom honorau de nostr' avior.

La Patria Déu la dona
Y l' Amor y la Fe la fan florir,
Del bé noble matrona
Sois porta la corona
Que nos filia foren prous per conquerir.

Al Nort com al Migdia
Sempre es l' amor al bé mare de l' art:
Per en la Poesia
De Catalunya envíx
A la del Nort por Vos nom Deu li quer.

Per la Fé eternissava
Gifre i peida la Catalana gent
Y cosa nos donava;
La vida que 'la sabrava
Duyen los nostres avis al Orient.

Y del bon Deu teniam
La premi del treball de la virtut.
Y la terra qu' havíam
A l' entorn l' esteniam
L' alarb regall fanfarrón abstut.

La Patria catalana
Floria essent en ella Deu honrat.
Y se aplauyava tufuna
En torn la sobrina
Mare de Deu, al cim del Mont-serrat.

Aspiració comun
Dels regidors y dels regits el bá.
Anavan à la una
La llei qu' ha de ser una
La llibertat que sols per ella 'a té.

Y al signe delinqüia
La Justicia allunyava la pèrill:
Per Deu y per Maria
La germandat regia
Y era de santa amor la patria espill.

L' aspiració à la glòria
Iluminava à l' espirit y al cor,
Y sempre nostra història
Servirà la memòria
De nostre amor à l' art que avuy se mor.

Art, ciència, poesia
Sempre nos ulls giraven envers Deu,
Y Deu les benedix
Y a l' ànima enalzia
Pentxa volar per l' infinit que 'a sen.

Omena que 'i bé adoraren
La vostra fi dextrosa immortal,
Si vostre nom callaren

A la patria exaltarem
Ab obres de belliça sense igual.

Avuy ans als la febra
De vida material la joventut,
La ciència es tot tenebra,
La poesia es gebra
Que pels dills los cors tota virtut.

Per en el gran veu la crida
Foren del bé ab los *Joicks florals*, Senyor,
Ab la sevanya ardida
De l' bon Déu benedicida
De la Pà, de la Patria y de l' Amor.

Aquí 'ls cors nobles tenen
Aygua per la gran set de germundat
Y uns desigs estenens
Al cel, patria d' un venen.
De l' esdevenidor y del passat.

Al Nort com al Migdia
Sempre es misre de l' art l' amor al bé,
Per en la Poesia,
De Catalunya envia
Agratida a la del Nort l' amor que té.

MIGUEL V. AMBR.

AL CREIXER DE LA FULLA.

Eram al creixer de la fulla, Tú estavas sentada al peu de una pollancreda, la qui alta, gemuda y fresca, creixia vorejant la hermosa torrentera. Tot just esclatava sos verdcidents brots, que riolcs s' escometian uns ab altres, moguts per lo suau airé de una placentòla turda.

Nostra fills jogaven a tos peus, distanciat 3er hermano, ab tota la jova de sa infantil edat. Jo, ferit en mitj de la mia vida per la mort de un estimat y may pron ben volgut pare, era mes enllauent, distret de ton amor, d' aquella prepotent y hermosa naturalesa que tant sempre sentir me feya, d' aquella alegria dels trozos matxicos de la meva ànima. Be havia sentit a parlar de dolors crudels, que arrebatavan per sempre mes lo goig y ditxa, mes may haguera pogut creure que tan forts poguessin esser.

Jobint, tú, ab nosa filla me miratas anhelosa pera distraurem de ma pena y tot d' un plegat eritant

al mes grandet, li digneres una cosa à la orella y ell, corrent cap à mi se 'm tirà al coll y 'm donà una besada. ¡Poch sabe tu lo bé que va ferme! Me 'l vaig mirar ab ulls d' arrelatadíor carinyo y vegí en ell las faccions de mon avi y estrenyentlo contra mon pit li vaig donar un bes que s' endugué tota la meva ànima. Lo mes petit ho va veure y 'l pobre, corrent tant com podia se 'm abraçà, tot demanantme per ell, lo mateix carinyo que havia donat al altre. Qui no es pare no pot comprender 'l goig, lo arroba-ment, qu' omplí la mia ànima.

Tú volgues també completar tan delitós quadro y vingueres cap a nosaltres. Los Pens de gall, que tot ho enguiandavan, al veuret passar ufanaren sa tan petita com galana flor verinella; los centaurs alterosos lluireu al teu entorn sa gallardia y hermosura y alguna que altra viola, al sentirtos passos, tragué lo cap com si volgués aspirar lo perfum de tota ta bondat y amor.

—¡Vejam, digneres als noys, com feu una bona corregruda! A veure si podrém atraparos.

Y agafantme de la mà, feres com si corriam detràs dels nostres dos estimats fills, que girants enderrea y fent los esforços que podian, trescavau corrents cap a dins lo bosch, que planer's estenia.

Los arbres, ab sus grossas capsellades quasi tot ho enfosquian, sola de tant en tant alguna clariana obria pas a la llum que suauament per dintre s' escampava; los tunys de aleina espigata y tendresa punxaven sus ulls entre mitj les nuoses socas dels pins, buscant lo sol que tan eschs per ells era; los tornassolats botons del roure apuntavan tot arreu pers esclatarne; la blanca floreta del bruch com hermosa tosa de neu per lo branquillón se cimbellava, y pel ran de terra, matisantho tot, anava la moradeuca flor de la herba felera.

Nosaltres encantats de tanta hermosura, de res nos adonavam quan un aire! fresh y humit, nos vingué a dir que una borrascadà, tan comuna en aquest temps, cap a nosaltres se 'n venia; apretarem lo pa, y unes quantas gotas, grosses y caltgimesas, nos amenessaren mes de lo que voliam. Los ensesos botons de foch, que en mitj d' aquella verdor de matas, la estepa blanca gallardejava, quasi 's clobian; los auzellots passavan rebents que ni quasi 's venyan; los gaigs ab sa esqueradada veu ahavan d' un canto a l' altre, quan tot d' un plegat esclatà un horroreò tró que tot va aixorderio y un devassell d' algua se 'n vingué sobre nostre.

No tinguerem altre recurs que redossarnos sota una vella y grossa alzina; nostres petitiss' arranlien plens de por entre nosaltres; los curriols del bosch a dojo vessavan d' aigua; lo goteig fort y sech, anava petant sobre las fulles de nostra cuberta, y l' torrent mes enllà bramulant semblaiva com si volgués engullir-se tota la terra.

Al cap d' una estona semblà com si parés aquell estrepit, s' aclearí una mica y emprenguerem camí cap a casa nostra. Tot era fresh y vert y una delito-ia olor pujaya de la terra, y quan arribarem al estrém del bosch, a ran de la quintana, lo cap de nuvol acabava ja quasi de passarne.

Un suau ventet anava fent recular la nuvolada; lo cel tornava a lluir ab son color blau.

— Així, me digueres tu, son tots los dolors y tempestas d' cixa vida; deixalas passar, que després lo cel tornarà a sernars.

Y 't parares perquè s' estenis devant nostres ulls una may vista magnificència. Los llargus y usanoys estessos de bist, gemmuds y verdius s' anava gronxant d' un cantó a l' altre, a impuls del fresh airet que 's movia; a sos peus la domascada grana del fe y la cucosa rosella alegroya; una ub altre 's bescantavan de sa hermosura; l' sòl pur y suau omplia de benestar y goigà; l' ànim; per tot arren los arbres anava jugant ab sus mitj' esclatadas fulletes, y a dalt del cel, l' arch de Sant Martí coronava la esfera.

De proupie un socell hermès com la primavera, passà per demunt nostre y 's noyets sorpresos, plens d' alegria, apretaren a correr, tot cridant:— ¡Es una surenetat! ¡Es una surenetat!

Envoltas per lo embalsamat oreig de cel y terra, arribava lo primer vol d' surenetas; y al veurér-les, tu 'm digueres:

— Esnaix la esperança, tot revin y torna a la joya, tornshi lo teu cor y a Deu preguém per la felicitat dels que han mort y per la salvació nostra.

Y una aspiració comuna de nostras ànimss s' en puja al cel plena de tots los perfums d' aquella tan hermosa tarda.

Y l' vol d' surenetas en animadara crida se va romper en mil bossins y estenentse per damunt tota la plana la ompliren de felicitat y ditxa. Després prengueron possessió de essa nostra. Allí nihuán com lo bé en nostras ànimss.

Bonehidas ellas són. Benehita sia l' Deu de la esperança.

Bilbao 1874. FRANCISCO MASPOXS Y LABRÓS.

CANSÓ DE BRESSOL.

Fes non non, fillet meu de ma vida,
fes non non, fillet meu del meu mar;
desde l' cel un altre àngel te crida
per jugar bota d'ossetz, fes non non.

Ja t' espera batent sus ales,
tot festós enrundant ton bressol,
ja v' allarga sus blancos manetxos;
ves ab ell que ta mare ja ho vol.

Claica 'je nits, mes no eloquie les llavis
que te vull sourrisent fins quan dormes;
si te deixo una ab ell no t' hi clavix;
no ensu lluny mésana lluny del bressol.

Jo 't vull veure y sentir quan respiras,
Ay de mi si l' seguissis per tut!
Si 'ta blaudura de sa patria n' ovires,
Ay si d' eliu, 't renova i recocet!

Mes no! veschi. Aquest ray! no vindrà
per robarme la preïda del cor.
Es aquell, que invoquem ceda dia,
que s' ta espuma s' assenta quan dormes.

Es aquell, que t' chiriga su sus ales,
que t' amaga, quan passa lo vol
dels que cercan, com negres cocaines,
la carn tendre... Fili meu, fes non, non!

DAMAS CALVET.

Val més estar sol
que mal acompanyat.

AL SR. D. LLUIS CUTXET, CERETÀ ILLUSTRE

Safat!

Respirant parfum de patria
sota un cel de Perelló,
tot entorn en calma santa,
lluny de fallores y crims;
dalt de la Cerdanya hermosa
juij ab tu pogués ser, Lluis!
¡Qui hi pogués ser! y a trench d' alba,
exaligant l' herbez Borit,
veure 'soli ixent somriure

beventies 'i rosat plujom
mientras dàres 'i campo, alçantse,
y 'la vergers va colorint!
Com 'es dos baïllariam
tot via-sant, car amich!
Y quic' colp de trucó y còrrer
desde la vall fins al cel,
desde la plana a la muntanya,
desde Puigcerdà al Capcir,
deslloses melodics
entonant de ruytines antich,
recordant l' heròica gesta
de 'n Wifred de Ròs arribit,
llavor de Janmeu y Perau,
de forutis Hollanda espill,
tanv de la nimosa invicta
d' Heraklès, del qual, fornits
heros són la gent occitana,
murs de la pàtria en perill!

Y, quan muntats dalt la serra
d' aspacta grancials, picats
de mos riqueses prouïda
que junta Potua i Ophyz,
deixant avall les conques
de curcada neu, y 'la nina
esquivant de perdius blancs,
y 'ls de los terres gentils,
y esbarant l' assent estriñpol,
liest mesuradics d' abisme,
com los elements del aire
rabent y com els subtis,
cap en dalt los ulls nicossem
abdós, los cors reprimint
de por de torba 'i silenci
d' entorn nostre ab lluru latit,
y al sombre Creador, sabí,
adremessam l' esperit,
l' exisia so 'na o' andurria
mostrantnos lo Món mes xich,
mes exténa lo Cel, è immensa
la force d' Adonai,
Nençor Déu de les altures,
perfet, etern, infinit.

Oh! flavors, dalt la carena
pyrenenca, embadalits,
com voltors la vista baixa,
que hi ha al món de mes sublim
que mira' 'i vel de tempesta
de dol los canya cobrint,
xaragallant les artigues
y 'la mes rocenta empiriu,
ab toris qu' estabilieu freixes
y llampacions qu' abunden pins,
mentres vibra serà l' èther
qu' enrorola aquell Olym,

dellira en tan clara aureola
com brillada en jorxs d' estiu.
Ost-Havore, i' ab-suspens,
no, no hi ha res iodes bonich
qu' asturur sois nostre
brillants com talles saphyrs,
Ceranca a devant, a dreta
Balcer, La Non, Carlit,
y a esquerra 'l Gorch bian y el negre,
y entromig d' ellis la Cambria,
y quers, frans, y enja, y eomes,
y xarras de ruchs y rios,
y 'ls poblets com setilhes
elplant los prats reverdits,
tot voltant mançals de fruyoles
los horitz, y com obellachs
los modelaus, dins les eres,
orgull del ceraté enginy.

Després, mos farà, quan la calda
del matjorn se fu sentir
y 'l fresch de l' abage crida
de la malitia fugint,
en tant que 'ls rauats morran
y hora es de milva' 'la faticia,
mzeugots dançant la moisa,
devora d' un mestladur
que 'ls salicis y veros embrejan
sots brodat cobrion ricet.
dant repos als lliscats membres
y al entremunt delit,
a les flors que, a pous, hauriam
enllitá vós pel camí.
d' una en una interrogació
en llurs secrata recondita,
ab llur vén d' essencia y néctar
lo perquè ls faran dir
del saber d' antigues fades
que d' elles n' han fet 'l eteix,
y si 'l baixam qu' elles filtraran
nos volguassen desembriar,
per guarir d' nos ferides
que obertes te un amunt trist,
per la falsa amor perjuria
que ab altre se n' ha anat, vil,
la recepta 'ns quedariam
per provaria en tu y en mi:
encar que de cors que petian
de 'n Dulcadera 's diu
qu' entessa es com po n' bi ha d'altra,
ja que son emporprat tint
es degut a uns penyida
que la Verge, per seu piti
coaint los bolquers, va ferse,
y ab assor del cor va tenyir
la flor que per didal duyu.

tot exprimantla per dins.
Ah! si de les flors i abdansos,
per cura: 'I ferai neguit
que misantropia 'us dins,
que 'm remou si s'ha home 'm mir,
la que hi fos mea apropiada.....
est malestar senar fi
que se 'm reben, y corsca
nos generosos instincts
potser si que 'm curazia.....
¡Ah esp y cor, iniciachs,
pròu tu hau tormentiss en vida;
vos fes Déu en mils d' esquangles!

Perdona 'm, Llinis, perdóo
si 't parlo y no sé 'l que 'm diu;
tant de bò, que les floreles
consol sempre d' afflits
fassen reuey per l' anguila
que 'm colra 'ls ulls ab caiu,
y 'l afany que 'n testavira
pogues arrancar'm del sit.

Mas pròu ja. Quan l' hora baixa
vingués portarà la nit,
y 'l Rover y Arcutel Balsissen,
y 'l firmament s' enfusquís,
tot a la llar entornantsos,
dels temps passats deparant
remembrant lo que ataus éram
y 'l qu' abus perdut sonim
pel tractat de Bidasoa
armat de traydors butxus,
envers la Jude-Tisia
publia del dreç Gati,
enamorada de César
y envia dels pobles veduts,
que d' August mercès rebían
a barata de Buri filia,
entre imats y concirosos
aniriam fent casal,
del Segre, roig de verzonya,
rubent los petons humils,
a esperar qu' apuntàs l' Hosper,
per, en sent'dem al matí,
sols la pietat per guia,
la fe al cor com peregrina,
al vescom Santuari
de Font-Romeu ascendir,
y després de la Piscina
haver vist, y 'l Cumaril,
enlliars dalt la Miranda,
saludà 'la cordana sonina,
y baixar' dient plena d' esgoixu:
qui 's vén Cedanya, y 't ha vist!

Y aixis sempre, junta viuriam

compartint ton pa d' amish;
jo oblidant ma Barcelona
que un mal-estèch va invadint,
y tu sense pessar en modoró
per deixa i natal paya.

Emporo aquí esclan me migren
a cada instant nans dosigs,
y l' eor que i recorda y plora,
plora, y diuie entre sospira:
respirant perfum de patria,
sota un cel de Paralís,
tot entorn en calma sante
lluny de fàbocles y ormas,
dals de ta Cerdanya hermosa,
junt ab tu pogenys ser Lliris.

Dedicada a la M. de D. de la Terra el 21 de setembre 1925.

JORDI MERCERIAUAT Y ALCINA.

DEL ESCRIURE EN CATALÀ.

Es també acertada esta obra per ser en nostre Idioma Cathala, y me spar no devia V. R. posar en aço reparo, perque llibre que se estriu pera excitar la devoció Cathalluna, prequo no ha de ser en idiomá Cathala? Que pot ser mes propi pera promouer al Cathalà, que parlarli en son llenguatge nativat? Mes, que mes, que com assegura lo florit Sant Pere Chrisologo, la llengua nativa es gustosa, y placent als rusticis, dolça, y agradable als avis, y à tota util, y proliosa: *Naturalis lingua clara simplicibus, Doctis dulcis, omniis loquitor profulsa.* Y no solament no serà increpable ni odiosa la Cathalana loquela de est llibre, antes si, que deurà à V. R. atencions de afavorida nostra Nació Cathalana, perque vindica ab lo ameno estil de esta llengüenda aquella indigna calumnia de ser per laconich, incapás de elegancies, y rasgos nostre Idioma. Lo alinyo ab qui va exornada esta obra, lo florit de las entreteixidas frases, la varietat hermosa de veus propriissimas, y la elegancia en totas las clàusules, y periodos clarament manifestan, quan injustament es desprecia lo Cathalianisme, y quan reprehensibile son los Cathalans, quo se ocorren de parlarlo. Si fins assí no ha lograt pulimenta nostra llengua, es no per ser ella intrínsecament invenustable, pues no li falta fust pera qualsevulla hermosura, sino que es desgracia

y culpa nostra, que abraçant voluntariament estrangers idiomas, nos bestan peregrinas industrias, y nos descayíam de escavar las minas propias. Desaventillense pues, los florentissims Cathalans Ingennis, y spliquense al adorno del idioma propri, que cada qual pol y deu lluirse y honrarse al lo de casa-sua, quant es ignominia lo mendicar lo de que abunda la casa propia. No compreñeh com sent tant com natural lo amor à la Patria, pogar ser tant universal al patrio Cathalañ idioma lo dessoste. Se labra V. R. ab esta obra immortal corona à sos meritis, que agrabit grandissimamente la patria patenta precio, y obsequi à la seua llengua; y mentres que ha sabut excultir tantas flores de eloquencia, que ofereix al publich ab expressió Cathalaña, li cantarelo que de altre Author celebra Sant Geroni: *quasi de ingenti proto partam opusculi sui coronam texuerit.*

(Tret de la « respsòria que dona lo R. P. Fr. Francisco Corz à Fr. Jaume Aixalà sobre la publicació de sa obra de la Vida del Bto. Benet de Palermo. Girona, 1757.»)

LO LAY DE CLARA DE ANDÚZE.

POETICA PROVENSAL DEL SIGLE XII,
TRADUIT AB LOS MATEIXOS CONSONANTS, LO MATRIX
METRO Y CASI LAS MATEIXAS PARAULAS.

En greu desmay y en greu durament
mon cor han mes, transit per lo dolor,
los malvientes, riehs en falsa lanza,
abaualladors de joi y de jovent;
pus al que jo am, com res qu'en lo mon sia,
de mi han fet fugirme y allunyar,
sens que mos ulls lo poguen contemplar,
nafrast de dol y pena l'ayma mia.

Aquells que d'ell mal parlan als intent,
no poden fer en res mon cor millor;
ni fer tampoch mon desitj d'ell major,
qu'en son amor mon cor via y s'encet.
Qui d'ell en be me parle, mes que sia
mon enemic, de mi se farà amar;
qui d'ell en mal, may sua podrà esperar
en son favor parciala ni obra m'a.

Mon bon amich, no 'ns prengue pas esment
de que mon cor vos puga ser traidor

ni que casollar puga ja muy d' amor
mes que m' ha preguntat tuis de cont en cent,
qu' Amor, que 'o se per ves en sa baixin,
se voi mon cor per ves tant sole guardar.
¡Ay! si en mos cas ne pogués jo manar,
tal le s' avuy que mes ja no 'l tindria.

VICTOR BALAGUER.

Lo bon sol
llaura com vol.

LA GERMANA DE LA CARITAT. (*)

In ann obus chorfis.
—S. PAU.—

Ingrata fou ab Déu la débil mare
& qui Déu coronà ab flors esquisidas,
mes promptra vers lo cel de s' anyorosa
resteria penedida.

Eva s' ha redimit y s' admirala
altra volta en las fonts més cristallinas
y en cada raig d' estiel un dol hi troba
d' esperançosa divinas.

Del floreig que la gava l'primavera
fa esclarir sonrisent torna a ésser digna
de l' Eva rescatada i Rey dels angles
ha pres l' humana vida.

Heresa de la Mare sacrossanta
en qualis ulls se delecta la llum viva
n' ets tu, Germana casta que, com l' uba,
la terra vivifica.

Jo 't miro vergonyosa recatar-te
menyspreant las merdes que 'l mon deifica
je veig ta vestimenta ruborosa
y ploro d' alegria.

Ets un dictat d' amor que may s' scaba:
la platas encurnasta en tu, eternissas
un poder may venant per las tempestas
que las nacions castigan.

(*) Presentada en lo III Certamen de la Verge de la Merce, iniciat pel Col·legi Mercantil.

Les llugtes dels magnals sobre la terra,
les de rassas furients, les malicioses
de germans ab germans no destrueixen
ta prepotent família.

Tu en cada lluyna hi sentes, planyet als homes,
la clau del desconsol que feble 't crida
é hi sente com la tortura oscurysa
va a la niubada trista.

Le combatent que al foch de la matalha
calgué banyat en sangu, reb la benigna
y dalejant iendre: pensa en sa mare
y aconsorciat suspira.

Penetra dins son ser dels esperans
que, con Tabur de l' ànima l' hi brillia:
si 'l perdona la mort, vin de lluharia;
morint, al cel lo guia.

Tú l' orfanes acullis: damunt ta falda
ocultan belles roses purpurines
en les caras dels orfens que la dura
glassada esmentuhia.

Creix l' orfanet prop leu y allí en son ànimis
esclaten altres roses més jolives
que les del rostre humil; virtuts hermosas
que l' onivers admira.

No agrà, no, sisos orfens a qui mostras
del Redemptor dels homes la doctrina,
sementera de crims ni de baixess,
pus ton esguart no oblidan.

Seràs tal volta un jorn, mentre 't recorden,
salvadors de la Fé, missaga ardida
que donara a la Patria honor y gloria
salvantia de reina.

Aeuilliment festós y galan tracie
no 's hi nega; i mon qu' aló respira
de cristiana iguixat: hé 's podrán veure
primavera y familia.

«Qui afontariás saber quan virtut santa
s' espiga i llue entorn traient florida?
«Qui 's dirà ed' hont veniu: quan mira ab joys
«hont vano per dreta via?»

Germans de qui es trist, reina y senyores
dels afectes més pures que 't cor animan:
que may la societat, alacria o folla,
de tu oblidada visqua.

Per tu 's fills de deshonra y de pobresa

no naixeré gentil en l' aigüa;
per tu no es comtemplada la innocència
a perpetuus desditza.

La obra de salvació 't segocix hermosa
com està radient, com infinita
armonia de pau, y de concordia
del Gòdota sortida.

Tú seràs immortal com la crea vera
que, astre d' astres del cel, lo mun domina.
Ay de la humanaitat si un jorringreta,
oblidantes de tu, al infern canvia!

JOAQUIM RIBERA i BERTRAN.

LA FRATERNITAT UNIVERSAL.

Fa poch temps qu' un amich nostre visitant l'¹ Exposició Universal de París, sorprongué la següent conversa:

Un francès: — Lo mun progressa, los pobles adctantan, totes les nacions s' ajuntan al concert universal, comensa una era de pau qu' ha de ser eterna. Les fronteres s' esborrarán, tots los pobles ne faran un sol y s' abrassaran per sempremés com à germans. Visca la fraternitat universal!

Un català (com fent lo distret): — Y endemés.. l'¹ Alemanya...

Un francès (ab entusiasme): — Ah! hi haurà revança, hi haurà rovoujal!

À LA MORT.

Desde l' dia que vaig neixir
que'ns estem enamorant;
per mes que fem l' un y l' altre
no 'ns podrem avocir mai.

Hem renyit moltes vegades...
penyines d' ensoorgit
però havem guardat sancern
la llavor de l' ideal.

Ja d' infant me pretenia
mon braçol enrondant;
mes dels braços de la mare
no 'm gosseré arrençar.

Quan de jove m' estimava
tot lo que's pot estimar,
ma esperança 't feu gelosa....
Ara 't Mon te n' ha curat!!

Això per vuy som bes lligures,
ara 't dia pots triar
per a fer les nostres bodes
en un llit de màrmol blanc.

Quins plers! quins plers nos esperan
en la fosca esiterrà;
tu que ests insensiva de mena,
y jo que sovint fan sensació.

Seré tuis y seràs meua
dins de l' òmbra verginal;
terra à sobre y terra à sola
y nosaltres abraçats!!

Tot sens fastes y becos
y carícies palpitants,
tu 'm xocaràs en la boca
y jo en los teus ulls buydats.

Com un infant de manella
en ton pit posaré 'l cap;
les teues mans, manyocheas d' ossos,
ab mos cabells jugaran.

Quan lo pler nos afadiguen
nóstres caps s' ajuntaran
y 'ns contarem nostres vides
Hi per randa y pam à pam.

Tu 'm diris de vells 'y joves
que en ton cau has enximiat;
los que han mort sanglotant d' ira
y 'ls que han mort enamorats.

Y jo 't contaré 'l que deixe
en lo Mon esgalabrat,
mos ensomnis, ma esperança
mos dolors y desenganyos!!

Jo per tu sabré dels segles
tota la història real;
tu, d' un oir qu' es un abisme
l' insòndable vaguetat.

Aprofitant les centurias
vagaries que 's fonderà
ens riurem sens testimonio
de tot lo qu' es estimat.

Ens riurem de l' esperança
ens riurem de l' ideal.

Tu ets lo pié, oh Mort! Que la vida
es un dolor enmeiat.

He'n sabrem de lo que passa
pe'l davant de nostres caps,
ni d'imperi que se arqueuen,
ni de regnes que s'en van.

Res del Mon tindrà cabuda
del Amor en lo Palau;
no més que una eva de pedra
dalt de tot hi posarán!

Quan l'alè del Temps arabe,
forta reu nos eridara.
Jo despert tornaré a viure....
Tu Mort!... no 't despertaré!

R.

Vai més ser cap d' arangada
que cosa de pagell.

A...

Ja son al cap al tart;—entre les fosques sombras
s'amagan los colors;—las raïllas van confoses
perdenent tots los contorns,—y ni los ancells gosan
lo tendre brinquillat—annoure en què s'ajocan...
Tot es ben trist, ma vida,—en però mun cor gosa;
jo cloch los ulls y pivo.—al cor, de la memòria,
un malley de perles—màndies de ta boca;
mon pensament regira—tantas promeses dolens
com m' han donat los llarris—tornant tas galtes rojas;
y encara, vida meva,—que sigui mit de fosca,
é brusci tramontana.—ó llamps y trons aixorilitan,
jo tineib un col de dites—que porto en la memòria.

FRANCESC DE BOTER Y DE DALMASES.

BON PRESSAGI.

Un pobre xicot qu' havia obtingut una plassa de
mostre en un poblet, donà un dinar de despedida als

seus amics, però ell, qu' estava un xic impresionat, no fastà res. Y sentint que les tripes li roncaven feya estona y qu' alguns se n' havian adonat;

—No'n feu cas, advertí bromejant; es música del porcasir.

LO MOLI D'AIGUA.

IDILL.

Ab sun estel al front clara la lluna:
La llum incerta dins lo frèu penetra,
Y ja l' contorn apar d' enquerpes roques
Ab vestidures d' oure.

En lo prego del bosch s' amaga l' ombra,
De les serres baixant, tota desfeta;
Va plantejantse la cisteta clara
Del torrent qui gemoga.

En les copes dels alms l' auzell arrasca
De sa tendressa la cassó primera.
Y l' aire, suu, s' ascolta, y w' hi adeditan
Estant les penelles.

Allà s' la torn de lo roch qui escuma,
Per dins l' estret que le dos serrals ne deixan,
S' amaga la cassó a dins los rames
De murtos y ginestes.

S' hi veu la fosta encarr en la teulada,
Tant hi fullen capis les limoneres;
Encarr del molt no 'n sent la roca
Ni l' moliner s' execa.

Coronen lo portal roses y pàmpols,
Un clavellier rumbeja en la finestra,
Y ben bñ dinhen eos clavells pomposos
L' afany de la qui 'l rega.

Rosa gentil, del moliner la filla,
Sembiant a l' auba fresca y riallera,
Mitx obrí finestrí, y apre que l' dia
Inca de ses pipelles.

Atenta escolta en la vèrhina serra
On d' un flaviol lo sò, y com que senta
Un mot en cada punt de la tonada,
Un suspir s' una quexa.

Al passar les ovelles per la falda.
Quant se retira, los anyells dacira,

La toradeta 's fa mes anua y dolsa
Per qu' l' encau com ella.

Y allunyantse 'l recat vers la calma,
Confonentes en l' espay floriol y resquelles;
Y altre y torrent y tot d' amor suspira,
Flors, ramalys y herbes.

Flares del cel com qui 'n la terra passen;
Y quant les perles plouen, ven y venen
Mots misteriosos dins perfums de roses,
Mirades qui's entenen.

Dàurense en tant los rius; lo molí roda
Rampes per l' aigas del torrent qui vessa;
Com la farina, i moliner ne canta
Sa cançona alegre.

Y guaita 'l sol pel fren, y la minyona
Baxe a la vora, i jay al cor, serena;
Y ne fa spill de lo cristall de l' aigua,
Qu' enllà 's desfa entre pedres.

Y per que diga el vento 's hi jolia:
—Si com lo roch m' hi fa, jo fòr tan bella,
Com fugiria 'l joveuet qui passa
De l' amerosa pena?

Mes, ay, no es! per viure triata y sola
Que tò m' engançes, signa mentidosa;
Joyosa admira los clavells del marge,
O lo sol qui 's argenta.—

Y de la filla ab lo dolor no jngues,
Ni ab son corat que suspirant espera;
Qu' a la font clara del amor s' insinua
Abont tantes s' en hi negan.

Y lo torrent tot salt sorolla y salta,
Importantsen la dolsa cantarella.
Com s' en importa les mercides fulles
De les roses que rega.

GERONI ROSELLÓ.

FET D' ARMAS.

Me deys un sargent d' artilleria que vaja! no te-
nfa 'l vici de dir mentidas, me deys que ara en
aquesta última guerra va succehir que tingueren
d' entrar en una ciutat (no se si 'm va dir la Seu)
fortificada de per tots cantons y ab mes revellins,
fortins y valls y contra-valls que la torra de Maia-

koff. Pero com hi van entrar? Deixeu parlar al sargent.

—Les bombes queyan com pluja menuda, les balles l'una s'è tocava ab l'altra, lo fum tot ho tapava y com m'altres nos batíam à camp ras, ja t'pots pensar (me deixa à mi) si n'queyan dels nostres. Era una desgracia! Pilots, companyies, batallons sencers, tot s'ho enduyau lo feero y l'foch enemic. Jo tenia la sort de que no 'm foquessent, m'aguantava ferm com un pal de telégrafo. Ab tot es confiança, les camas me tremolaven un xic. Tot lo exèrcit estava espatarrat y no hi havia medi de fer posar cara a ningú. Fora de mi, los de les muralles no creien que veysesen sino esquemes de soldat y encara molt lluny.

Lo general rabiós, volia entrar a la piazza avans de la nit. Mes com lograrlo?

Veyentme à mi tan valent me va cridar y 'm va dir:

—Tu ets un heroe! Si tots fossen com tu, la piazza avuy sera nostra.

—General, li vaig respondre jo, ¿Vol que ho sia?

—Si 's logra y es per los mérits seràs capitán avuy mateix. T'ho prometo à te de General.

—Doncha deixeho per mi, valg fer jo.

Me 'n torno al camp, faig un parlament preciós als companys y los entussiasmo. Quan los finch apunt després de parlarlos dels debers y dels honors, dels perills y de la glòria, crido à un y li faig dur una corda forta y llarga. Me la liigo al cos.

—Ara dichials altres, agafen-hi y no la deixeu anar, y com finch tan bones pantorrilles m'atano als murs faig un bot y (esa) jo y 'ls altres agafuts de la corda cayem al mitjà de la ciutat. Piazza sorpresa plena presa. La vila fou guanyada.

Y prenen un ayre de tristesa afejí.

—Sabe que hi valg guanyar? Aquest galó de sargent; las estrelles promeses pel general no vinguerejan y 'm finch de contentar ab las del col. Injusticia!

B.

LA CREU.

Aquí dalt al serrat
Jesus n'hi ha plantat
una olivera.

que umple de fruyt la sel
y ab sa potenta arrel
sosté la terra.

Perquè no tingaixut,
morint hi ha resurregit
toles ses vides,
ses vides y son Cor
que vida, cançó y amor
escars hi veessa.

Ab més en el entorn
remossa nil y jorn
gran canticlea;
a talz joves y vells,
a dalt cantan auçells
que l' ayre brossa.

Rotian tots un cant,
pejant y devallant
per les branquetes,
y un de blanch que hi fa nil
ab ayre mes joliu
canta y s' alegra.

No en, no, griva ni gutx,
ni missatger del matx.
Tendrá oreeta,
sinó Jesús clavat
que diu si mon ingrav,
ses amores.

—Un pomerdi hi hagué,
qui de son fruyt preogué
dinfantja queya;
una Olivera hi ha,
qui fruyt n' abastarà
del ciota' alzea.

N' es l' altre del amor,
al hori del Criador
neval hi era,
ell grana tot florint,
com mos s' hi va enveillint
mes alt y tendré.

Anxella de vora i més,
corren, veniu, veniu
asaf a l' ombrera;
a qui s' l' ombra vindrà,
io liop le deixaré
si l' fet es pressa.

Pendeñijo, sinò;
per qui s' farà xarò
jo 'm faré oxella,

dardit l' eos per pa,
per vi ma sanch beurà
que engendra verges.

Perquè n' hagau lo fruyt
n' inclinaré ab deseyt
les braques verdes;
perquè n' eslli la mei
en sa purpürea arrel
mon Cor hi bresca.

Allí, ecomoradís
l' abey del paradís
tot s' aixamena;
les ànimes dels Santa,
com serafins humans,
hi fan l' alela.

Venintl a viure en pan,
y quan de mort suau
la son vos prenga,
somiaren ab mi,
bressats ab cant diví
d' Àngels y verges.

Y al jorn de Jossafat
al ser lo cel plegat
com móbil tenda,
he prou despectaréu
trasportat ab la Creu
a gloria eterna.—

JASUNTO VERDAGUER.

Lo soldat quan va tornar
va dir:—Ma mare, ja vengo.
—Villet meu, jo no t' entengo
si no m'udas de parlar.

À UNA MARE

S'entstan els fills ho saben
aqueilles qu' els fan plorar;
les llàgrimes d' una mare
diu que no s' acaban mai.

Si encara s' en adonavan
mentre a dolí les fan vessar!..

Els illis no s'et en donan empie
fins que 'ls seus plorar los fan.

Jo que t'ray l' se cansguda
ploro per a dos al plant...

Ay! si 'ls illis que 'ls aixugavan
de la mare 'ls cabells blancs!..

A. DE QUINTANA.

Excursió á Santa Agnès de Mala- nyanes y La Roca. (1)

Lo diumenge 3 del corrent los individuos d' eixa Associació, Torres y Roystó, Manel Pau, Ciurò y "l que suscriu, tinguerem lo ples de visitar los dos pobles dals nomenats, interessants tant baix lo punt de vista artístich com pintoresch.

Des de la vila de Cardedeu, que sols ofereix al aficionat à antigüetats algunes cases d' antich aspecte, ab finestras gòticas y un com alberch senyorial flanquejat per una torra, tiràrem riera avall seguintne la vorera de mitj dia. Casi à nivell del llit d' aquella se forman uns petits plans de sembradura y horta que van à morir suavament al peu dels turons abont hi ha lo castell de Belloch y la antiga y grandiosa masia propia abans del Convent de Sta. Catarina, que, colocata en un vessant, presenta una serie de terrats y galerias sostingudas, per contraforts, que li donan un aspecto de riquesa y grandiositat.

Seguint en direcció à Ponent se troba prest lo riu Mogent, abont la riera va à morir, que tenint la direcció de Nort à Sud dona origen al Besós. Lo Mogent te en sas riberas bellas poliancreadas que encar que despulladas de verdor durant l' hivern, no per això deixan de presentar bonichs punts de vista, destacant son color gris sobre 'l vert de las piñedas y 'ls matisos grocs y vermellosos de las secas bardisses.

Desde 'l mitj del riu la vista gosa un enciant espectacle mirant cap al Sud. En primer terme s'hi veuen petites illas plenes de vegetació, y darrera d' elles s'alsa 'l turó, que sustenta las imponentes ruïnes del castell de La Roca, més ronques de lluny que de prop.

Ja hem travessat lo riu, y pujem, per un caminet

(1) Memoria llegida en la Associació catalana d' excursions científiques.

que poèticament sorpresa per entremitj d' un bosch, la vessant damunt la qual hi ha 'l poble de Sta. Agnès de Malanyanes. Son las deu del matí. Lo sol omplia de llum lo paisatge que se presenta cada volta ab més cambiant per entre les alzines y bardisses del bosch. Cap allenc torba la calma de la naturalesa; sola se sent l' alegria tonada d' una sardana que refilla ab gracia un baile que ve per una dressora. Ja som dalt del turo; y estem entre la manió de massas escampades que forman lo poblet de Sta. Agnès.

Allí tenim l' iglesia parroquial que 's presenta sb tota la virginitat arquitectònica d' un moniment de principis de segle XIV. La façana es notable per son atrí o porxada, format per quatre columnas d' una reminiscència toscana, que descansen en un ample tacat pel enfront y obert solgament per la banda dreta y sostenguin una teulada qu' arranca de la façana. Forman lo sustentant d' aquesta un rosetó circular que té trencades ses motilhures concèntriques, obert en la paret crua, que termina en los dos vessants formats per la teulada del edifici. Té adossat lo campanar, senzilla torre quadrada ab dos finestrals de arch cintrat en sa part superior, terminant ab los tipichs mirets en escala.

La portada, que, com hem dit, s' obra dessota la porxada, es una bella mostra de la arquitectura romànica en son últim període que tocaja a la transició gòtica. Les columnetas que sostenen las nerviçions dels arcs sou ja esbeltes y allargades. Lo centre en general que en lo romànic es sempre ple o sia en semicircul té aquí una tendència a apuntar-se. En l' interior de l' iglesia acusa la construcció primitiva la volta de canó sostinguda senzillament sobre 'ls arcs de las capelles laterals, a ma esquerra se forma una petita nau, paral·lela a la major, sens dubte obra molt posterior.

La construcció d' aquesta iglesia, a jutjar per uns tracs de inscripció que tinguerem lo gust de descobrir en una de las pedres del muntant de la porta, serin en lo any 1306. Si bé soix de l' inscripció seveu l' extrem, que es precisament lo qui porta aqueixa fótxa en caràcters gòtics, es molt de presumir se refereix a la primera fàbrica de la iglesia o almenys de la portada, suposantse la existència d' una anterior. No ha de ser obstacle, per admetre aqueixa asposició, lo considerar que en aquella fótxa s' estaven alzocant las admirables catedrals gòtiques de

las principals poblacions de Catalunya, puix qu'hem de atendre à que la iglesia de Sta. Agnès es parroquia rural, allunyada de grans centres de població, y per lo tant situada en lloc abont tardaria encar molt d'arribar la nova reforma que venia à vestir la doixa senzillosa de la arquitectura romànica ab explendent friso.

Lo móbil principal que 'ns portà als expedicionaris à fer la excursió de que parlém fou veure l' antic retaule de Sta. Agnès que teniam notícia existia en aquell punt, y del qual havíam sentit fer grans elogis a persones competentíssimas com d'una verdadera joya d' art. Nostre desitj no obstant se vngé frustrat en quant à la causa principal de la anada, puix que ignorant no enaltres lo lloc del retaule, y no estant en la iglesia, abont ha sigut substituït per lo plateresc de bastant gust que hi ha en l' altar major, haventnos dit lo Sr. Rector, que molt galantment nos mostrà l' iglesia, que no hi havia fora d' ella esp més antigualia, creguérem que haurà desaparegut, ó tal volta està encara en algun recó oblidat.

Tinguérem no obstant lo gust de contemplar, com hem dit, l' altar major obra notable de la primera època del renaixement, ab uns bells quadros en alt relleu representant escenes de la vida de Sta. Agnès.

En un dels altars de la part del evangeli, lo de la Mare de Déu del Roser, vegem, ab la ajuda de la llum d' un cirí, unes bonicas pinturas sobre fusta, també segurament del primer terc del segle XVI, representant los passos de la vida de la Vrgo, distingutse especialment la de S. Domingo en oració devant d' ella.

Sorirem de l' iglesia, després d' haver recomanat al Sr. Rector la conservació de totes aquelles pinturas, y 'ns distinguèrem bella estona à traure'n cròquis. La porta està farrada de planxes de ferro ab tires verticals del mateix metall adornades de petits dibuixos à cop de martell. També s' hi veu una ben treballada anella ó picaport.

Per entre una pineda y pel costat oposat del on que havíam vingut, nos allunyarem de poble, girantnos moltes vegades à contemplar la bella agrupació de les cases esbargidas en aquell redós de muntanya, dominades per lo campanar d' enegrida pedra.

Al cap de la devallada entrarem en uns regadins, y à l' altra part d' una ombrívola pineda, que ben

prompte atravesarem, se'n destacaren imponentas les ruïnes del castell sobre la claror del sol que de mitj jorn venia, presentantnos com colossals ràndas les sèries de finestres dels murs de la fortalesa ab els marllets rosegats pel temps; prenent lo conjunt un tò ronch y negrech que no era l'verdader de la fàbrica com vengeron el examinaria de prop.

Lo poble de la Roca, situat a redós y al S. E. del turó abont hi ha 'l castell, se compon d' unes 150 cases y té una iglesia parroquial baix l' advocació de S. Sadurní.

Es notable elxa iglesia per correspondre perfectament a la transició gòtic-plateresca ó barroca, com s' observa perfectament en sa fachada de senzilla portada egival, ab dos pilastres laterals que terminan en pinacles, en los quals en bloc de les fulles retorsades en las arestas del prisma se forma una agrupació de fulles de dibuitx barroch simulant en conjunt un gerro ó vas tant comú en los monuméns dels segles XVII y XVIII. Girat al mij de la llinda de la porta hi ha un relleu que encara quan primera vista sembla voler representar un escut d'armas, combinació de las de Catalunya y de Sant Jordi, pot ser també algun senyal especial del constructor. Lo principal atractiu que te 'l poble pel visitant es lo castell que s' alsa damunt seu, dominant una extensa y bella encontrada. Sens dubte reedificació d' altre mes antich, ja que l' punt abont esta alçot es verament apropiat, segons deduhim, de construcció de principis del segle XV, com se deixa compendre per la perfecta construcció dels trastos que restan en peu, revelant que sa destrucció s' ha degut casi del tot a la mà del home. Conservades molt bé sus fachadas de llevant y mitjorn estan destruidas las de ponent y en su totalitat la de tremuntana, abont s'obre una ampliogola que deix veure despullita de tota construcció lo cor del edifici. En l' angle de las dues primeras fachadas hi ha una torre quadrada que conserva encara sus parets mestres, haventse enderrocat los trencols. Dins l' interior se veu una ximenes que corresponia al quarto del primer pis de la torre, abont dona també un gran finestral que encara conserva en l' intrados un escut ab una torre emblemàtica de la noble família de Torrelles que fou segurament la que feu nivellar l' actual castell. La planta es quadrada ab alguna obra de defensa afigida, que li dava forma irregular per las parts de tramuntana.

Pocas son las noticias verament històriques que hem pogut adquirir d' aquest castell, mal gràt d' haver consultat los principals autors d' història catalana. Segons Feliu (*Annales de Cat.* t. I, pag. 121) referintse a Extrabò diu que lo lloch de la Roca se deya en l' antigüetat romana «*Belorium*,» assegurada con la forma del castell. Balaguer (*Hist. de Cat.* t. I.) sens dubte referintse a Romeu en sa interpretació moderna dels llochs de l' antigua Hispania diu que era la Roca lo *Pretorio* y que per allí passava la via que des de Roma entrava a Espanya per Gerona, mes Bofarull (*Hist. de Cat.* t. I, pag. 164) l' aplica millor a Hostalrich com a nom qu' indica cosa principal ó rica lo qu' era lo pretori, inclinantse d' altre part abans que a La Roca a Granollers pujx eo molts pretoris hi havin dipòsits de grans. Marçal es de opinió de que hi havia sili lo *Pretorium*, pujx diu lo seguent (*Marçal hispanicus* pag. 186) *A secessis Praetorium posuit, quod est sicut dictu tulgo la Roca ubi extant antiqui castri in rupe sili reliqua in loco opportunity ad praetorii sive elegantis rusticis domus edificium.*

Sens dubte la antiga construcció romana sufriria les modificacions perquè passaren la major part dels edificis militars de Catalunya fins a venir a parar a l' estat de castell feudal en la etat mitjana, en qual època y a principis del segle XV degué sufrir la transformació y reedificació actual. Hem dit ja que en l' intradós d' un dels finestrals de les ruïnes s' hi veu encara un escut ab una torre, propi sens dubte de la casa de Torrellas, y aqueixa suposició la confirma lo dato històric que liegrim en Bofarull (*Hist. de Cat.* t. 6) ahont, parlant dels fets del temps de la revolta dels Remessas en temps de D. Joan II, cita un fragment del Dietari de la Diputació del dimarts dia 24 de Maig de 1485 que diu que en aquell dia venint la honorable esposa de mosson Martí Joan de Torrellas, cavaller, a Barcelona li sortiren prop de Montmeló los pagesos y després de robarli lo que duya li dirigiren paraixas injuriosas contra ella y son marit. Indici segur que el castell se havia mantingut ferm en mitj de aquell terrible moviment y que son senyor era un dels que defensaven la causa de la terra.

Per les parsules de Marçal qu' hem citat sembla desprendre que en son temps eran ja ruïnes *reliquae* d' un antich castell lo que 's veia damunt la Roca. Y si així es, hem de suposar que tal volta foren les mateixas guerres d' aquell segle (XVII) les que motivaren l' enderrocamient.

Avui encara esquiescas ruïnes mostren ben bé lo qu' era una casa senyorial del darrers anys de la ètat mitjana, que deixant ja la feréstega vestidura del antic castell feudal comença a pendre lo ayre d' una d' aquelles torres o cases de camp fortificades que tant servien de lloc de plaer com de defensa contra l' enemic.

A les primeres hores de la tarda deixavam la poblade la Hora, tornantnos cap a Cardedeu per un camí situat en la part sud de la riera de aquest poble. Tan com es alegra una matinada en lo camp, melancòlicas son les hores de la tarda, que convidan a ensenyats pensaments i a las invagacions de la fantasia. Nossires, en mitj d' una naturalesa altament poètica, que embelliss un hermós sol, y qual calma no era turbada per lo mes mínim remor, ens complaviam en retrare las impressions que 'na havia inspirat la vista d' aquella monument.

A mesura que caminavam cap a la vila de Cardedeu, anava presentantse ab més magnificència lo panorama de que es lo centre. Les blanques cases extenses per lo planèt de vegetació, se destacavan sobre l' tó blavenc y fosch de las montanyas, sobre las quals dominava, com una gegantina helena nadant en un mar de boiras y alsant fins als nuvols sa dentada esquena, lo Montseny, niu de fantàsticas tradicions y d' una naturalesa eternament verge.

28 febrer 1878.

A. AULISTÀ Y PIJOAN.

MONTANYANA.

D' un taronjer en las branques
tot atunít de flors blancas
la ciga'a fa rieb rinh;
qu' es hermosa la estiuada,
qu' es dolça la marinada
y seure l' mar desde l' umbra
d' un taronjer qu' es bonich.

Serra avall la tarongina
de la mar ab la salina
barreja sus fortals,
serra amunt lo pulmó cosa

la brevada esquinça
que als pins l' oratjol arrenca
bressolantios à son plò.

Sonan corns vorà la platja
y en la cima més salutje
de la serra 'ls fluvials,
ran de l' aigua contrareuen
los marinars, mentreus volan
del mont per l' alta carena
festejant les rossinyoles.

A esquill flors y petxinas
ajogassades les nínxas
van al bosch y van al mar
y ab flors als cabells gornaixen
y mareperissa llueixen
bont' sol y oreig per becarles
van à reflectir y jugar.

Del pescadó en la cabanya
y en la llar de la montanya
tot' es pau, tot' llibertat;
de la platja per la terra
la mayanya juga y corre
y en la ombrívola fondaïda
s' escampia lliure i remat.

Murmura y suspira l' ona
y en la cartulina ressona
de la campana 'l pidol,
la font de la cooreria
es la font de la possessió
tan al resplandir la lluna
com al brillar lo sol.

Montalegre varon d'rite
y millor nom escallirà
no pogut qui te 'l va dar,
que desde tu la mirada
descubreix a la vageda
del Monsernat l' alta cima
y a Mallorca en mitjà del mar.

En ta falda deliciosa,
axis com lo fill que posa
en la de sa mare i front,
sempre la calma he trovada
que a l' ànima llustrada
convida a contar los astres
o sentir correr la font.

Y d'una alta i serena
la testa, o he por la pena
abatuda sobre 'l pit,
sempre al sentir a la cara
de ton alié i bes de mare

les alas del cor tot d' una
bellugaceus he sentit.

FRANCESC URACI T VENTURA.

Qui de casa altí fa hostal
de la seva fa corral.

PURA.

Tos nills no vull que enllorin,
ni tot llavis desfornir
mos llevig, ni mos villa;
tant sols vull andayr varan,
y ab llagrimes rovaran
les roses que tu culte.

Si, candida com elles,
ets bella entre les belles,
no vull que ton jardí
mos sol enmosto eixi
y, tot mirantlo, hi deixi
un mal recort de mi.

Val mes que entre floretes
passis las nits distractes,
y 'l dia en un sol vol;
que quan ton ull s' axequí
res de aquest mon te requi,
ni lo deixarmei sol.

JOSÉPH SKIBA T CAMPDELAURET.

PEL CARRER.

—Aur, fulano. A propòsit, li faltx à saber que per
di m' han nombrat bibliotecari.

—Home, t' felicitor era podrà spendre da llogar.

A JÚLIA.

Anisia, amor, l' hora es aquesta,
per què hemnat vind per guic?
Pense enllaç retrets de velles,

mala pesta se os emportó,
que pel qui estima de veras
son pitjor vostres cabrons
que 'ls tramuis qu' si Tártar llençan
les tres filles d' Aquerón.

Ausia, amor, un bes y alhora
per cada un te 'n return' dos;
los teus braços en mon braços,
teu front sobre mon front,
noutres tress decansides,
y 'ls eprils al altre mon;
mal la mort nos assenyale
ab son index fraterna
no podrà pas desajuntarnos,
qu' hem nat l' un per l' altre, abdes.

Tes llàbia has tret florida
de roses de tota suet,
tes galetes son primaveres,
y ton front un liri en flor.
Hi ha en tes niss la calda ardenta
d' un mig-jorn de Juliol
y en los teus braços cadenes
que per mi voldria ju.
Ausia, amor, a les meus llencat,
ben repejadà en mon coll,
mal m' entrenys, mal m' afogues,
tot espirant d' amor.
content moriré en ton braços
remenant al veïl Laocon.

R. E. BARSEGODA.

Qui va ab un coix
al cap del any es tan coix com ell.

ANYORAMENT.

Bon-Jesús, si ara venias
y 'm volgessien dar la mà,
tot d' uns ab Vos me 'n iria
per demunt l' aigua del mar....

Com l' ucell, que com escapa
de la gòbia que l' té esclat,
fug bronint, aleu estoss
y aixerovit y cantant
pega volades y corre
de bot, de bot pe 'la sembrals,
així jo, si Vos ni aydiáeu,

me 'n iria per la mar,
de bot de bot passaria
les ones y cavalls blancs
y els renards y les galades
que s' adrenen brancials.
Venria 'la deifina que botan
y correron allerrata
com els fadrins quan partien
per dins un cos a tract llarg;
com los ríos, ob quatre passes
ja los seria devant,
partint cap-dret a la joga
que Déu pous, 'n mig de munt
com un pitjar d' or y plata
plé de roses de tot i' usq.
d' estopa, de marta y trébol
de romant y illri blanch!....

Si fos era que partissom!
Oh, Bon-Jesús, y quin salt!
Si fos aral... Quina fua
de joventut de vint anys!
Cor alegre, partiria
com el poltro ajugassat
que 'n veure sa mare morra
s' hi afus pitjar qu' un llamp,
y branc y s' aciuca y sembla
de tanta via que fa
que ab les potes de darrera
s' agafa les de devant!....

Tot fent via Vos dirim:
— Tan depressa, jahont se 'n vast
— Jo valir à veire mi mare,
lo meu pare y mos germans.—
Al arriba' à la caseta
que Vos 'ns vareu donar,
jo tocaria a la baula,
Vos entrariau devant;
y s' n' aquella claror, trista
com lo mirar d' un malalt,
que fa l'llum d' oli que crema
penosament dins la llar,
d' enç que 'la qu' era s' hi asseuen
ja no son lants com antany,
a la claror esportida
d' aquell llumet endolcat
que minta y mor d' hor 'n hora
y spar que murya anyorant
alegries que, si venen,
com fugen no toruan usq.
devora l' foch asseguda
y ab los ulls llagrimetjant,
la meua mare hi veuris
flant estopa o illri blanch,

mon pare faria llistre,
llegirian mos germana.
Vos dirian a les hores:
— Doneta, què què pioran?
— Anyer un fill que tench fora,
fora Mallorca hi molts anys;
Si 'l Bon-Jesús m' escollava,
si vés la pena que pas,
certa estic de que m' daria
lo que sempre li deman,
el goig que tenyé la Verge
com va trobar 'l seu infant!
Ditzen Mare, ditxona
que 'l fill perdut va trobar!

— Quin dia serà aquell dia
que jo veuri 'l que estim tant?
— Bona mare, li dirau,
abastament heu piorat:
el Bon-Jesús vos escotta,
ja teniu el fill davant! — ...

Piorant de grec a les hores
vos bessaria les manes;
mon pare s' exclamaria:
— Bon-Jesús, Déu de bondat,
quina ditsa per nosaltres
podemus venire y tocar;
per mon fill quina ventura
que l'haguerem acompanyat! —
Mans pliegades vos ferian
reverència mos germanes;
y 'l ca de casa, al sentirv'ha,
enllach de sortí a Uedra,
com vos vós, quines flumes
vos feria botant!

Quins salts y quin toquetjar! ...

HAMON PICÓ Y CAMPAMAR.

ENCÁRECH BEN CUMPLERT.

Una seyyora estava à la sala rebent una visita quan entrà 'l cristi y, sense encomanar-se à Deu ni al diable, li preguntà:

— Senyora, ab què vol que fassa 'l quarto de gaiilina?

La seyyora s' quedà tan xofocada que li contestà ab un regany, y quan hagué sortit la visita li manà

que maymés les preguntés d' aquell modo, sinó di-
hent des gallines o los pollastres,» etc.

Al cap de pochs dies, no sabent lo pobre cristi si
havia de fer à l' adole o com lo tall de bou qu'
havia dut de plessa y veuent que la seva mestressa
estava també à la sala ab alguna visita, se n' hi en-
trà tot decidit y preguntat ab la major serenitat:

—Seuyora, ab què vol que fassa 'la bou?

LA CASTANYADA.

—Au! noy gran, barra la porta;
no deixeu fugir 'la tions;
cagriyoys aqueixa llenya;
noya, aboç 'la espigots;
uy, dins, jòvina gissadat...
Ja hem semblnat, què v'inga 'l fret...

Au, noya, au! la castanyada,
qu' es la festa de l' ivern!

D' ayre, d' ayre sisix, mestressa,
que son grosses aquest any:
hi ha hagut bona cuilita,
y es diada de Tota Santa.
Estiguem quietz, maymés
deixeu escalfir al padri.

Au, noya, au! la castanyada,
qu' es la festa dels enfits!

Ets l' alliga, tu, mestressa,
per torri', sinó va de bo;
'quina famella qu' s'ixeront
que us reforma aqueixa dol?
Noya, brucles la flanarada
ba d' arribar flus al cel.

Au, noya, au! la castanyada,
qu' es la festa del ivern!

Ja petan, salian y eruinzen
com que foessent mals espíts:
au, au! girals, remenals
y abocals tot seguit.
No tenim coca ensucrada,
mes tenim bon pa de mil.

Au, noya, au! la castanyada,
qu' es la festa dels enfits!

D' alac al, que 'n dieb castanyua.
Mestressa... per lo seynal;

maynada, no us adormissen;
Mestressa.... ben repicata.

Acabats tot tres rosaria,
lo vi bo sort del celiar;
Y 'l pstró fa à la mestressa:
—Bon ja, y bon vi.... bon ivern!

MARTÍ GENÍS.

Tots Sants de 1876.

La llibertat
es mitja vida.

ANIVERSARI.

Passan els dies y anyades
y 'l sol ix cada matí;
mes de les dites passades
à un llum esbudeillades
ni una eua ne torna à florir.

Ja fou del peregrinatge
en aquet lo mot mes cert,
y 'l present es fum que 's pert;
per qd 'l cor en son llenguatge
diu: he gosat, he esferti!

Del mon la trista carrera
l'anem fent llagrixejant,
guaytant sovint endarrera;
fins aquell que encara espera
si riu, ho fa sangiotant.

La paraula de la vida
es l' abr, es lo passat;
l' assy es una memòria,
es l' eco que 'ns ha quedat
d' una armonia fugida.

De la vida la flama
lo vent del temps la consuma
abrandantla ab s' aleuada,
y va esmoreintse un llum
restant de cendres voltada.

Mes les cendres que cruel

dessa 'l temps freds com gel
A voltes trauen espurna,
se'n qui les guarda en l' urna
d' una memòria fael!

Recorregut dels conhort
del passat ideal vida
Si l' oblidarem en la mort,
squell qui jamay oblidà
viu dels sonni del recort.

JATME COLELL.

CAS HISTORICH.

En la llindar de la derruida iglesia conventual de Ripoll y formant part de sa portada incomparable, s' aixecan sobre simbolicis pedestals dues figures bizantinas que representan la una à S. Pau y l' altre à S. Pere. Quan la destrucció del monestir l' any 35 per una certa voluntaris de la llibertat als quals no direm vidents perque s' ha dit massa, però que ho eran, varen ser esnapsades totes dues, no quedant avuy més que l' cap de la una, colocolat per cert demunt de la altra. Fou la darrera hussanya d' un cabó dels saquejadors, y en lo pecat dugué la penitència. Feyà ja tres dies que durava la bacunia quan arribà la nova que l' Comandant militar de Berga hi pujava ab tropa pera castigar als culpables. Fugen tots, si sabria, à la desbandada y al atravessar la porta lo dit cabó, un dels últims, per fer la despedida, s' enfila dalt del pedestal d' una de les estatuas y, forseja que forsejerás, logra fer saltar lo cap en rodó, pero ab tant mola sort que li cau robotent demunt del peu y li deixà completament xafat. A consecució de semblant averia no pogué seguir als fugitius, y agafat per la columnas, incontinent va ser passat per les armes.

LA FILLA DEL ARGENTER.

Un fadrinet argenter—jo coneixia,
Que en la tenda d' un juberi—heya ultra fina.
Fadrinet de bones mans —d' argenteria.

Lo mestre argenter, un sol—le, que es sa filla,
Que 'l fadrinet argenter—fa temps estima.
Mes per ell, sois te desdenys—la bella Aminta.

Fu poch temps que 'l pur color—de rosalinas,
De sus galtas ra fugint.—Lo fadri diu:
—Que es lo qu' sisca t' entristeix?—y ella, suspira.

Lo jove marqués del Puig—va a la botiga:
—(Que voieu, noble senyor?)—Vull joyas ricas.
—Joyas ricas d' or ben t'—Y pedirria.

—Cent besants m' en donaren?—Ab plata fina
Cent besants vos donare—quan signa 'l dia.
—Adem sias, noble senyor.—Ell, vos dà vida.

En tant que 'l noble s' en va,—la bella Aminta
Gira 'l uits dret al correr—piora y suspira.
Lo seu cor se sent ferit y—amor nouvia.

Lo fadrinet argenter—lima que lima,
Menys l' or en la forna—se fon, ell mira
A la filla del juber—que a ell se obliga.

—Qui pogués fundre son cor—cos jo voldria!
Ab lo fech del Amor meu—que traus gospira!
Ab una espurna no mes,—m'era sortia!—

Torna lo jove marqués,—torna altre dia
Y dimens al mestre juberi—las joyas ricas,
Y del brós porta'l aclar—que des Rohirras.

La parella aspirant—l' Aminta mim,
Lo fadrinet argenter—pis i cor de tra.
Los presenta les joyells—que 'la ulls encisan.

Lo fadri forja un punyal,—quan llent ja 'l mira,
Tot parlant de baix en 'baix.—Venjançat, crida.
—No es pas roja, no, la amcs—que ha de tenyirte!—

Nit de bodes es avuy,—quan tots eixan
De l' església, un ponyal d' or—las carn obrira
Del jove marqués del Puig—que can seu vida.

Passarán un Bois avall.—(lo nunci crida.)
En la forca lo veuréu—d' aquí tres dies,
Era fadri d' argenter—de joderia!—

Al sentir aquest pregó—tota va' horrissat,
Als braços del veïl ja heu—caygué sa filla,
Y baix, baix, murmurà aquell;—¡Déu fa justicia!—

AURÈL MASNIERA Y COLOMER.

Tant và 'I canti à la font
que và quo 's trenca.

LO SENGLOT.

I.

Tanta dolçor li trovada
al rubíum que tots dossets
hem despollat à picades,
que 'i senglot m' ha sobrepris.

Mes, no enl, no, que 'm prediques,
riente de mon torment,
que si senglot perdiés m'ata
lo recort del pa beneyt.

Que per mes que tu ho afomes,
amoreta del cor meu,
y per mes que ma bou' avia
m' ho fasses també avinent.

No ma florida ignorència
que 'm fugí darreri tui,
com l' odor de les flors belles
fatz y volta cap al cel;

Ja si astriäch de l' experiença
et he vessat tota la se
qu' en mon cor d' infantò duxa
en los dites del temps veill.

II.

Mes, era per punt y fora
vull seguir lo ten concell
amarant la meva pensa
en recorir del pa beneyt.

Tú.. Ja 't veix ab ton bell traço
color de flor d' aimetller,
y ab ton paneret que sembla
de ponceles de illr fet;

Ayrosa, belluradissa,
ulls llampants, llavis socientes,
repartint lo pe à la església
per la festa del Roser.

Si totbou l' esperab ansia,
jo encara li espero més,
que ma contjada paboriosa
di mon gotx en lo seu gest.

Ah! en sent à mi 'l rostre gironat,
De penas' hi, mou senglot cruxit
Vuyts y nous y cartas fallies
son les dites del temps vell.

III.

Guardat com reliquia santa
vatx tení aquell pà liarch tempe,
cada punt qu' esment n' havia
senglotant amargament.

Fins aquell dia en que d'antic
a l' hermita del Remey,
un dolç petó de tus llavis
va durar mon mal d' arrel.

Ohi si ara també ho provinsem..
Benedic sisas de Déu!
Ja ab lo focb de ta bocada
a' ha fós tot mon sufriment.

S' ha fós tot, y d' aquesta boea
he pota dir per tot arreu
que al senglot perfidida mata
un bes de son llabia bella.

Mes, no ho digas, no, no ho digas,
que tots voldirian remey,
y primer que darme gota
creurà en dites del temps vell.

PAU BRERAS Y BROX.

AB UN DURO:

Un madrileny va als toros, al cafè y convida a un amic.

Un gallego no fa res; l'enterra.
Un català guanya un altre duro.

Roseret de roses blanques,
¡ay roser com t' has mareit!
¡esa tristor lo véuret donca'
¡com t' has tornat des d' ahir!
Ahir tot eraia ufana,
cap n' hi havia tant bonic,
y are al tòmbol mos n'ha plorat
y mon cor vessat sospira!

Roseret de roses blanques,
¡y com deus haver pali!
seua venir a visitarje
aquel hermos serall!
¡Com has anat colltorsante
dins arribar a morir,
quant ja no has sentit sos passos
tots los jorns als damatins?
¡Ta rica flor de puressa
no adornant més son piti!
¡ui la blancor de tas roses
resalirà en lo jardí!

Roseret de roses blanques,
pots estar per xo engréhit,
pnig tas darreras floretas,
han cenyit son front divi.
Si t' ha guadalat vista morta
¡ay roser com jo la he vist,
haurias vist que sa cara
ta blancor ha esmorzit.
Quant al fossar l' hem portada,
les aus han deixat son nins;
fins lo fossar quant t' ha vista
x' ha arribat a posar trist.
La primera cavegada
ha resonat dins mon piti;
quon ha estat l'estat la fossa
jo m' hi hauria ficat dins.

Quan ha estat ja ben colgada,
ha començat mon sofrir:
y corrents t' hi volgut veure;
y veig que t' estàs morint...;

Roseret de roses blanques,
j'ay riuor com t' has marcat...
Ay tu, cor meu, no t' marxess
y acabas lo meu patir!...

ARTHUR GAILLARD.

ESPERANSA.

(D^r EN GUILLÈM FORTELLA.)

—Arbre sense fulles, esgruguehit y sech: el gel
de l' ivernada se n' ha tuyt tes branques endurides,
ton abundóia fullatje. «Hont es, oh rey sense corona,
aquella verda vestidura qu' un jorn t' enjoyellava,
dosser d' ombrà placèvola qu' amagava dintre sos
plechs les amores dels ancells, y al hidigat viatjer
refrescava i front escalfahit? Ay! tes ramos se can-
saren de bregar ab lo mestral y la grascia, dolgué-
rense planys/voles com dexaren el tronch que les
sostenia, y rodolaren per en terra fets estelles?
«Perquè no mors de dolor, oh pobre jay, qu' has vist
morir tota la teva família de fulles, llars y fruyts?

—Perque esper la primavera que m' ha de retor-
nar benèfica mon joy perdut, y fent brollar dins
mes venes nova vida, me donarà encara més verdor
y galania. Cada pich que i sol me diu amordà son
arreteurs d' enllà la montanya, ne diu també: espe-
ra, espera.

—Pobre floreta que veji ab colors vives y enceses
enjoyada, y vext ara adolorida y groga, perquè no
dexas caire les malmenades fulles, ni doblegas pas
en terra lo tronch esmortehtit?

—Perque esper les benehides gotes de la rosada
matinera, que m' han de dar un' altra volta la fres-
cor y hermosura.

«Oh mon Deu! jo esper també que la primavera del
teu amor renovillara l' ànima mia, jo esper que la
rosada de la grascia la penetrerà totaç y visch d'
aquesta esperança, y sois-ella en mitx de les tribula-
cions de la vida me sosté, me conforta y m' enco-
ratja.

Traduhit per Th. F.

À MA AYMIA.

La nit fresca y pura,—lo cel estrellat,
la lluna brillava;
y jo, dulce aymia,—de tu enamorat
amor desmanava

Al fi de tots llibris,—fuit pura d' amor,
un dolc si sortia,
un si que tornava—la pata mon cor
y à l'anima mia.

Pronent ta mà blanca—vatz fort' hi nu petó,
donsella estimada,
que deixà en nosa llibre—la grata dole
de la melancòlia,

Des la nit aquella—soia vinch ab l' anhel
de ferir ma esposa;
de des que t'estimau—ma vida es un cel
ab nivols de rosa.

Si un jorn per desditzas—lo vent del oblit
desfulla marciada
la flor amarissa—qua viu dins mon pit
perquè vull la vida?

MANEL RIBOT Y SERRA.

PELS VOLS DE NADAL..

—Cóm vol lo cafè, D. Guillem, ab copa o ab tassa?
—Sense décima.

LLÀGRIMES.

I.

Oncs de mal y d' escombra,
Oncs blaves de la mar
Que devant l' arena humida
Vol desfeyas amys uturay.
A les aigues esperoses
Justament vos assenblan,
Qui passen, crecen e' acostan,
Y moren en arribar.
¿No teniu present si'm véreu
Un vespre de temporal,

Al cap d' amunt d' una roca
Abocada dins la mar?
¿No 'n dirian si trobaran
Més amargues que la sal
Les llàgrimes que corrian
Dels meus ulls, galtes avall?
Amargueré sou, ben amargues,
Ons blaves de la mar;
Més deviu esser-ho encara
D' aquella vegada ençà
Qon vos mençàvem ab llàgrimes
Un temps de temporal.

II.

No vajes may, blanca bella,
No vajes may pér dina mar,
Que si per cas hi cayguesses,
(Blanca bella, !Des t' en guart!)
Bé prou que t' podrian treure,
Bé t' podrian azucar,
Bé t' en podrian du' enfora,
Lluny, ben lluny de la mar gran;
Si no més una giopada
Dins ton eur lagrúea entrat
E li fos mençada una llàgrima,
Una y no més, del meu plant,
Sobriar, tota la vida,
Quants de fel den plorar
Un qui estima ab tota l' ànima
Y no espera cosa estimar.

Palma, 1873.

MATHIU ORRIADOR BENNASSAR.

DIÓGENES.

Haventlo trovat un dia demànnui caritat à una
estàtua, contestia als amics que se 'n burlavan:
— Axis m' acostumó à que no 'm dongan res.

LO FERRO-CARRIL DE VICH.

Pels Pirineus expulsos, per l' alt Montseny vetllada,
com emborrats espects del passat,
reposa nostra patria, mesquina y oblidada,
à la vorera ombrívola
del Ter qu' adormí son cor sclaparat.

Dels rius lo suau murmurari, l' onatz de les bosqueries,

L' aroma dela vinya mèrgena, plena de flors,
dels camps y de les eres platejants canturries.

Les campanes dels pobles
decodençen y enllazan los recorres.

V d' ells a la llum tremola, la fosca fantasia
ab fuchs il-luminat se mira i pia,
y al seu tast deixarne la dansa ab gracieta,
per lluviat ab lo fer ocell
que en alt claper es forma 'na va llegar.

Part d' allí de Sant Jordi ovira Salmeures,
de l' història romana encara quayta i dret,
y a la sombra, entre vells roures que 'l temps no ha fet
rústiques cabalgades. Ajeure's
seguirà les petjades del camí dels.

Y en mitj castells ruinosos, englay de la morsauna,
l' altiu de Mont-rodon veusobretzir;
com en l' estat mitjançan, lo mon perduda l' esma,
la cimera d' en lacme,
que 'l mestre en llevres y armes trova aquí.

Y ab lo templar il-lustre, mants cavallers y nobis
alçarze trovadors y menestrels,
en Putx y en Beça de Roda del mas ab nostres avis,
de la cort Clariana,
Bernat y Anton de nostra Catedral.

La fe y la sabidura, lluitat, independència,
tota virtut junts s' en millor temps
en els sol benelit per santa Providència,
com cases de la Patria,
de nostres glories dres y tomba ensempys.

Més ay! que tantees glòries han romangut inacreditades,
l' un segle al altre segle se 'n endú,
y dels llorers coronan fullas e greguchides
les tombes dels patricis
que al temple dormien en la pan del just.

Y en tant, volts tons entrantnos, fet a l' usança antiga,
lo temps plenyentme que no pot tornar,
ab rovellada aranya llana i pagès l' artiga
y mon la blanquadora,
ussegont al teler lo vilatja.

Per tot arreu retrunyons, l' espay immens no poblan
y a olègar venen los cantars dolents
batanta, rodets y pass qu' en les fàbriques doblan,
sobre escuixants manades
del fam a l' ombra de fornals ardents.

Les forces ignorades que la terra abcondeia,
totes s' han desembert y reunint...
amb gran poder del home; ell les trova, ell les guia,
vi a l' llump hont ell li mana,
la fech, com monstre, al carro té junyit.

Tot ho seguix altrevol, exp obstacles i detura;
al' es cinglos copadarr, l' abrim pregom;
corra sota les muntanyes de planura en planura,
les mares an-er, roientes,
enllacs i mon antich ab lo seu mos.

(Mireu) ja myni arriba la missatger del poblet,
xinant com may, com may culifegat,
cansat de tresor vinyes, oliveras y restobles,
atoyrant ayres francesos
francs de di "na les noves qu' ha apagut....

?Quanis traballa enginyosos de terra llunyana?
d' amistat en penya-roca piquants de frayts!...
seguem aviat la ruta qu' aquil abundosa grana,
serrem los segliers rousos,
tranquils als germans nostres prodixys.

Cap cyuna entiga en vag, totes les fargues fumoses:
per més fàbriques té salte d' aigua 'l Ter,
y such que 'l cario deus boscos les nuves vapors consumen
més de colgat ne resta
qu' ha d' arreocar a les roques le miner....

Planuria solitaria, tot greus recorts alineya,
contemplant's a dit 'l esdevenir,
qu' en turavys no floreben, vergor de Catalunya,
lo treball y l' industria,
com lo saber, valor, noblesa albir.

Fecundada la terra pel non sié de vida,
té més verdura, llueca més frescor;
la planta que, regada pel suor, trau florida,
com los llowers no s' mistiguen,
y si al mon sava, dona al cel l' olor.

Ah hora de l' encontrada, volant locomotora,
engarijanda ton front humorosit;
y al repartir als pobles germans a la bon' hora
nostres festivitats, diga "la
qu' un all espre dimana llarch enlit;

Qu' ah noble sanet dela avis Ansona ha estat regada;
gos 'l cel, sia presta dela ceta, hi ha plorat;
qu' enviam Dévors noves, enginyos de s' eri premiada;
que si riquesa 'ne mireu,
no 'na manca ;mercè a Déu". E, ni virtut,

FRANCESC MASTRELL Y ARQUIMBAU.

